

**Акционерско друштво за производство на електрична енергија
ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА во државна сопственост Скопје**

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

за годината завршена на 31 декември 2017

со

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

СОДРЖИНА

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР	3
ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА.....	8
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	9
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА	10
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ	11
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ	12

Прилог 1: ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕ ВО 2017 ГОДИНА

Прилог 2: ГОДИШНА СМЕТКА ЗА 2017 ГОДИНА

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До раководството и акционерите на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје (Друштвото) коишто го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2017 како и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со стандардите за ревизија кои што се во примена во Република Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење со резерва.

Основи за мислење со резерва

Процена и обезвреднување на Недвижности, Постројки и опрема

Како што е обелоденето во Белешката 12.2 кон придружните финансиски извештаи, дел (околу 36%) од недвижностите, постројките и опремата за годината што завршува на 31 декември 2017 година се признати во износи кои базираат на порано важечките сметководствени прописи во Република Македонија кои пропишуваа ревалоризација на набавната вредност и на исправката на вредноста на недвижностите, постројките и опремата со примена на општ индекс на цени на индустриските производи и примена на пропишани стапки на амортизација. Ваквиот сметководствен третман не е во согласност со барањата на МСС 16 - Недвижности, постројки и опрема, ниту со барањата на денот на првата примена на МСФИ 1 - Примена на Меѓународните стандарди за финансиско известување за прв пат. Другиот дел од НПО, набавени по статусни промени од 01.09.2005 година, ентитетот ги води според амортизирана набавна вредност, што е во согласност со усвоените сметководствени политики. Вкупната вредност на недвижности, постројки и опрема кои се набавени пред 01.09.2005 година изнесува 13.950.125 илјади денари. Со стандардните ревизорски постапки ние не бевме во можност да го оцениме ефектот на ревалоризација и можна репроцена на овој износ.

Понатаму, раководството делумно ги проценило недвижностите, постројките и опремата за обезвреднување на средствата, што не е во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 36 - Обезвреднување на средства. Поради природата на евиденциите на Друштвото ние не бевме во состојба да ги утврдиме ефектите врз вредноста на недвижностите, постројките и опремата и ревалоризационите резерви на финансиските извештаи на Друштвото на ден 31 декември 2017 година, ниту ефектите на нето резултатот за годината што завршува на истиот ден.

Инвестиции во тек

Друштвото има потпишано договор за изградба на шестоседа жичара на Попова Шапка со изведувачи за изградба. Во сметководствената евиденција во 2017 година, како нови инвестиции во тек се евидентирани две времени ситуации издадени во 2016 година за работа извршена во периодот август – октомври во вкупен износ од 219.177 илјади денари. Извештајот на формираната работната група од генералниот директор на АД ЕЛЕМ ги потврдува направените инвестиции во 2016 година, што значи дека тие требало да бидат

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

евидентирани во инвестиции во тек во текот на таа година. Следствено, основните средства и обврските на Друштвото во финансиските извештаи за претходната 2016 година, состојба на 31 декември 2016 година се потценети за вкупен износ од 219.177 илјади денари, што влијае на почетната состојба за 2017 година. Износите немаат влијание на состојбата на 31 декември 2017 година.

Обезвреднување на вложувања во подружници

Во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард (МСС) 36 - Обезвреднување на средства, раководството на крајот на секој период на известување треба да оцени дали постои индикација дека вложувањето можеби е обезвреднето. Доколку постои таква индикација, раководството треба да го процени надоместливиот износ на средството. Според МСС 36 една од индикациите за обезвреднување е постоење на загуби во работењето на подружницата. Раководството нема направено тест на обезвреднување за вложувањето во подружниците ЕЛЕМ Турс и ФОРТ дооел Осломеј, за кое што постојат индикации за обезвреднување, поради загубите во работењето. Според извештаите за финансиска состојба на овие две подружници, нивната нето вредност на средства е намалена во однос на првичното вложување. Кај ЕЛЕМ Турс, нето сметководствената вредност на средствата, односно вкупниот износ на капитал и резерви е 389.376 илјади денари, додека кај ФОРТ дооел Осломеј тој износ е негативен. Вредноста на вложувањата во овие две подружници во извештајот за финансиска состојба на АД ЕЛЕМ е 731.335 илјади денари (ЕЛЕМ Турс) и 12.766 илјади денари (ФОРТ дооел Осломеј). Според овие износи, вложувањата се вкупно преценети за 354.725 илјади денари. Од наведениот вкупен износ за којшто треба да се намали вредноста на вложувањата, во претходните извештајни години требало да се прикаже намалување од 245.883 илјади денари, а износ којшто се однесува на 2017 година е 108.842. Вложувањата се прикажани во белешка 12.4. Напоменуваме дека преценетите вложувања во подружници влијаеле само на поединечните финансиски извештаи, а не и на консолидирани финансиски извештаи во изминатите финансиски години, бидејќи во консолидацијата вложувањата и капиталот со акумулираната добивка, односно загуба се елиминираат.

По поднесување на завршна сметка за 2017 година, ЕЛЕМ Турс дооел во март 2018 година усвојува план и програма за надминување на загубите.

Мислење со резерва

Освен за можните ефекти од прашањата на кои се укажува во пасусот Основа за мислење со резерва, финансиските извештаи ја презентираат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје, заклучно со 31 декември 2017 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Нагласување на прашања

Останати материјални средства

Инвестиција во регионален пат Новаци – Брод Гнеотино направена од страна на АД ЕЛЕМ – подружница РЕК Битола се води во Останати материјални средства - вложување во туѓи недвижности, како што е обелоденето во Белешката 12.2 кон придружните финансиски извештаи. Патот го користат камионите на Рек Битола за превоз на руда. Според законската регулатива во Република Македонија, а и извештајот на Службата за правни и општи работи на РЕК Битола кој се повикува на законската регулатива, Друштвото би требало патот да го предаде на надлежната општина (Општина Новаци). Иако патот е завршен пред неколку години, статусот сеуште не му е решен. Раководството има засилени активности за правилно категоризирање и прифаќање на овој пат од локални и државни институции. Со добивање на решението, односно завршување на правната постапка, АД ЕЛЕМ ќе има соодветна документација за понатамошно евидентирање на износот кој што сега се води во основните средства на АД ЕЛЕМ. По однос на ова прашање не даваме квалификација на нашето мислење.

Односи со поврзани страни

Односите со поврзани страни се прикажани во Белешка 16 на финансиските извештаи. Начинот на евидентирање на односите со поврзаните страни беше променет во текот на 2017 година по препорака на ревизорот заради усогласување со МСС 24 (Обелоденувања за поврзани страни). Сегашната евиденција, која е пресликана во Белешка 16 ги содржи повеќето трансакции и салда кои произлегуваат од односите со поврзани страни, но е сеуште нецелосна. Понатаму, заради промените во евидентирањето, почетната состојба во белешката не соодветствува со крајната состојба од минатата година бидејќи корективните книжења се вршени во текот на 2017 година. Разликите се незначајни и поради тоа по однос на ова прашање не даваме квалификација на нашето мислење.

Аванси кон добавувачи

Без да дадеме натамошни квалификации во нашето мислење, потенцираме дека, како што е обелоденето во Белешката 12.2 кон придружните финансиски извештаи, авансите дадени на добавувачи во износ од 476.781 илјади денари, вклучуваат износ од 361.762 илјади денари кои се однесуваат на аванс даден на еден добавувач. Авансот бил обезбеден со банкарска гаранција во корист на Друштвото. Бидејќи добавувачот не ги исполнил договорените обврски, Друштвото во 2015 година започнало постапка за активирање на банкарската гаранција и раскинување на договорот. Последователно, по барање од страна на добавувачот и судска одлука, Друштвото добило ограничување за активирање на банкарската гаранција. Во врска со тоа, Друштвото превземало мерки, согласно најдобрите правни совети и во моментот се води правен спор со добавувачот. По однос на ова прашање не даваме квалификација на нашето мислење.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Извештај за други правни и регулативни барања

Менаџментот на Друштвото е одговорен за подготвувањето на годишниот извештај за работа во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва.

Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да изразиме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај за работа со годишната сметка за истата година.

Во претходниот ревизорски извештај известивме за разлика во годишната сметка и финансиските извештаи на Друштвото. Забелешката на ревизорот е прифатена и разликите во годишната сметка за 2017 година се елиминирани.

Податоците во годишниот извештај се конзистентни со податоците во годишната сметка и финансиските извештаи на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје за 2017 година.

Скопје, 21.06.2018

Овластен ревизор

Војдан Јорданов

Друштво за ревизија

PCM МАКЕДОНИЈА Скопје

RSM
Друштво за ревизија PCM
МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	Белешка	Година завршена на 31.12	
		2017	2016
		МКД '000	МКД '000
Приходи од продажба	7	12,835,912	12,217,617
Останати приходи	10	191,347	194,061
Капитализирано сопствено производство и услуги	7	400,776	484,292
Приходи од работењето		13,428,035	12,895,970
<i>Залихи на готови производи и на недовршено производство на почетокот на годината</i>	13.1	433,886	329,133
<i>Залихи на готови производи и на недовршено производство на крајот на годината</i>	13.1	205,284	433,886
Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство		228,602	(104,753)
Трошоци за сировини и други материјали	8,9	2,602,589	1,612,855
Набавна вредност на продадени стоки	8	538,920	92,235
Услуги со карактер на материјални трошоци	9	1,487,171	2,385,877
Останати трошоци од работењето	9	592,885	757,417
Плата и надоместоци на плата - бруто (за производство)		3,352,708	3,249,958
Останати трошоци за вработените		150,049	136,019
Трошоци за вработени:	9	3,502,757	3,385,977
Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	9	2,637,499	2,522,524
Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни и тековни средства	10.1	496,195	514,489
Резервирања за трошоци и ризици	9	132,779	331,969
Останати расходи од работењето	10.1	113,657	239,650
Расходи од работењето		12,104,452	11,842,993
Приходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва		18,984	13,910
<i>Приходи врз основа на повлечени буршти размени од</i>		21,029	18,420
<i>финансиски приходи</i>	11	40,013	32,330
<i>Расходи врз основа на камати од работењето со неповрзани</i>		205,302	227,927
<i>друштва</i>		17,438	5,203
<i>Расходи врз основа на повлечени буршти размени од</i>		298,826	-
<i>финансиски расходи</i>	11.1	521,566	233,130
Добивка од редовно работење		613,428	956,930
Добивка од редовно работење		613,428	956,930
Добивка пред оданочување		613,428	956,930
Добивка пред оданочување		613,428	956,930
Данок на добивка		85,656	114,651
Нето добивка за финансиска година		527,772	842,279
Нето добивка за финансиска година		527,772	842,279

Скопје, 28.02.2018

 Добрила Стефаноска
 Директор за финансиски работи

 Д-р Драган Миновски
 Генерален директор

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

	Белешка	Година завршена на 31.12	
		2017	2016
		МКД '000	МКД '000
СРЕДСТВА			
Нематеријални средства	12.1	616,328	654,779
Материјални средства	12.2	38,813,378	40,207,638
Долгорочни финансиски средства	12.4	872,715	828,815
Долгорочни побарувања	12.5	1,850	-
Долгорочни средства		40,304,271	41,891,232
Залихи	13.1	2,247,946	2,380,530
Побарувања од поврзани друштва	13.3	44,755	44,359
Побарувања од купувачите	13.4	2,495,082	3,046,068
Побарувања од државата	13.5	34,454	26,059
Побарувања од вработените	13.6	3,518	2,500
Останати краткорочни побарувања	13.7	109,506	16,290
Краткорочни финансиски средства	13.8	553,955	185,932
Парични средства	13.9	281,520	57,445
Однапред платени трошоци	13.10	90,154	97,278
Тековни средства		5,860,890	5,856,461
ВКУПНО СРЕДСТВА		46,166,161	47,647,693
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал на содружниците		31,738,877	31,738,877
Останат капитал		1,432,049	1,432,238
Ревалоризациони резерви		1,022,393	1,022,393
Резерви		45,373	45,373
Акумулирана добивка/(загуба)		602,979	(239,300)
Добивка/(Загуба) за тековна година		527,772	842,279
Капитал и резерви		35,369,443	34,841,860
Долгорочни резервирања	14.1	1,372,017	1,353,058
Долгорочни обврски	14.2	6,734,347	7,570,088
Долгорочни обврски		8,106,364	8,923,146
Обврски кон поврзани друштва	15.1	77,955	219,167
Обврски кон добавувачите	15.2	831,661	1,285,045
Обврски кон државата	13.5	130,742	342,931
Обврски кон вработените	15.3	188,436	366,420
Краткорочни финансиски обврски	15.5	1,374,931	1,509,730
Однапред пресметани обврски	15.6	85,629	59,394
Тековни обврски		2,689,354	3,782,687
ВКУПНО КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		46,166,161	47,647,693

Скопје, 28.02.2018

Добрила Стефаноска
 Директор за финансиски работи

Д-р Драган Миновски
 Генерален директор

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА

МКД '000	Капитал	Останат капитал	Ревалориз ациони резерви	Резерви	Акумули-рана добивка/ (загуба)	Вкупно
2016						
Состојба на 1 јануари	31,738,877	1,432,238	1,022,393	45,373	(239,300)	33,999,581
Нето добивка/загуба за годината					842,279	842,279
Состојба на 31 декември	31,738,877	1,432,238	1,022,393	45,373	602,979	34,841,860
2017						
Состојба на 1 јануари	31,738,877	1,432,238	1,022,393	45,373	602,979	34,841,860
Отстапување на основни средства на подружница		(189)			-	(189)
Нето добивка/загуба за годината					527,772	527,772
Состојба на 31 декември	31,738,877	1,432,049	1,022,393	45,373	1,130,751	35,369,443

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ

МКД '000	2017	2016
А Парични текови од оперативни активности		
Нето добивка по оданочување		
Нето добивка пред оданочување	613,428	956,930
Усогласувања за:		
Амортизација	2,637,499	2,522,524
Приходи од амортизација на донации	-	-
Вредносно усогласување на побарувања	18,485	143,542
Вредносно усогласување на залихи	-	18,612
Отпис на обврски	(48,803)	(47,631)
Вишоци	(343)	-
Кусоци	213	274
Капитална добивка од продажба на акции	-	-
Приходи од продажба на ОС	-	-
Неотпишана вредност на продадени ОС	26	4,454
Капитализација на сопствено производство	(400,776)	(484,292)
Вреднување на долгорочни финансиски средства	-	-
Долгорочни резервирања	18,959	229,975
Курсни разлики	-	-
Приходи/расходи за камати, нето	481,553	200,800
Оперативна добивка пред промени во обртниот капитал	3,320,241	3,545,188
Намалување/(Зголемување) на залихите	132,714	140,597
Намалување/(Зголемување) на нетековни средства за продажба	-	-
Намалување/(Зголемување) на побарувања од поврзани друштва	(396)	(4,664)
Намалување/(Зголемување) на побарувања од купувачите	532,501	(295,981)
Намалување/(Зголемување) на побарувања од државата	7	(7)
Намалување/(Зголемување) на побарувања од вработените	(1,018)	700
Намалување/(Зголемување) на останатите краткорочни побарувања	(93,216)	58,829
Намалување/(Зголемување) на краткорочни финансиски средства	(368,023)	(225,582)
Намалување/(Зголемување) на АВР	7,124	(22,531)
Зголемување/(Намалување) на обврските кон поврзани друштва	(142,419)	16,855
Зголемување/(Намалување) на обврските кон добавувачите	(404,581)	(1,257,032)
Зголемување/(Намалување) на обврските кон државата	(209,333)	66,433
Зголемување/(Намалување) на обврските кон вработените	(177,984)	188,216
Зголемување/(Намалување) на останатите краткорочни обврски	-	-
Зголемување/(Намалување) на ПВР	26,235	(74,857)
Зголемување/(Намалување) на долгорочни обврски	-	-
Парични средства кои произлегуваат од работењето	2,621,852	2,136,164
Платен данок на добивка	(94,057)	(177,758)
Нето парични текови од оперативни активности	2,527,795	1,958,406
Б Парични текови од инвестициони активности		
Купување на недвижности, материјални и нематеријални средства	(1,559,788)	(989,815)
Продажба на недвижности, материјални и нематеријални средства	353,135	352,353
Продажба на акции/удели	-	-
Примени дивиденди	-	-
Долгорочни побарувања од ЕВН	(1,850)	83,002
Промена на акции/удели и депозити	(43,900)	111,210
Капитализација на сопствено производство	400,776	-
Нето парични текови од инвестициони активности	(851,627)	(443,250)
В Парични текови од финансиски активности		
Прилив/(одлив) по основ на долгорочни кредити	(835,741)	(1,421,359)
Прилив/(одлив) по основ на краткорочни кредити	(134,799)	(33,433)
Исплата на дивиденди	-	-
Промени во акционерски капитал	-	-
Примени камати	40,013	32,330
Платени камати	(521,566)	(233,130)
Нето парични текови од финансиски активности	(1,452,093)	(1,655,592)
Нето зголемување/(намалување) на паричните средства	224,075	(140,436)
Парични средства на почетокот на годината	57,445	197,881
Парични средства на крајот на годината	281,520	57,445

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

1. ОПШТО ЗА ДРУШТВОТО

АД Електрани на Македонија е акционерско друштво во државна сопственост, формирано со поделбата на Електростопанство на Македонија АД Скопје. Преструктурирањето е завршено на 1 септември 2005 година и друштвото е регистрирано во Судот во Скопје под трег.бр.5021/05 од 9 септември 2005 година. Основна дејност на Друштвото е производство на електрична енергија. Оперативната структура на Друштвото е составена од Дирекција и 7 регистрирани производствени единици и тоа ХЕС Црн Дрим, ХЕЦ Тиквеш, ХЕС Маврово, ХЕС Треска, РЕК Осломеј, РЕК Битола и Енергетика.

На 18 ноември 2005 година, Регулаторната Комисија за Енергетика на Република Македонија има донесено Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија за АД ЕЛЕМ, под евидентен број ЕЕ – 05.01.1/5. Временскиот период на важење на лиценцата е 35 години и е со важност до 1 Ноември 2040 година.

Поврзани субјекти на Друштвото се:

Зависни друштва	
Фабрика за одржување, обнова и транспорт (ФОРТ) ДООЕЛ Осломеј	100%
Фабрика за опрема и резервни делови (ФОД) ДООЕЛ Новаци	100%
ЕЛЕМ Трејд ДООЕЛ Скопје	100%
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје	100%

Во текот на 2017 год беа ликвидирани заеднички вложувања во: ЕЛМЕ Снабдување доо Скопје, ЕЛМЕ Дистрибуција доо Скопје и ЕЛМЕ Производство доо Скопје. Во ликвидираниите заеднички вложувања АД ЕЛЕМ поседувал 50% од основачките влогови.

На 20 март 2006 година, со Одлука број 02-410 од Регулаторна Комисија за Енергетика на Република Македонија, АД ЕЛЕМ доби лиценца за Подружница Енергетика-Скопје за вршење на енергетска дејност и тоа :

- производство на топлинска енергија
- дистрибуција на топлинска енергија
- снабдување со топлинска енергија

На 22 Декември 2008 година, со Одлука број 02-2187/1 и Одлука број 02-2188/1 од Регулаторна Комисија за Енергетика на Република Македонија, АД ЕЛЕМ доби лиценца за Подружница Енергетика-Скопје за вршење на енергетска дејност и тоа :

- дистрибуција на електрична енергија
- снабдување со електрична енергија

Основната главнина на Друштвото согласно акционерската книга издадена од Централен депозитар се состои од 31.738.878 обични акции кои не котираат на берза, а номинална вредност на една акција изнесува 1.000 денари.

Просечниот број на вработени во 2017 година изнесува 4.847.

2. ОСНОВИ ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Финансиските извештаи на Друштвото се изготвени во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Финансиските извештаи се изготвени со употреба на концептот на набавната вредност.

Финансиските извештаи се изготвени врз претпоставка на континуитет во работењето, односно Друштвото нема намера и нема причини да го прекине стопанисувањето во блиска иднина.

Финансиските извештаи се прикажани во илјади денари, освен ако не е поинаку наведено.

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Со овие сметководствени политики се регулираат прашања во врска со финансиската состојба, успешноста и промените во финансиската состојба на Друштвото. Усогласеноста со сметководствените политики и прашањата што тие ги регулираат се во функција на Раководството на Друштвото при подготовка, презентирање и обелоденување на финансиските извештаи.

Сметководствените политики на Друштвото опфаќаат специфични принципи, основи, конвенции, правила и практики кои се применуваат при приготвување и презентирање на финансиските извештаи.

Со примена на овие политики се овозможува финансиските извештаи на Друштвото да бидат споредливи во тековната година со извештаите од претходните години, како и со финансиските извештаи од другите друштва.

Сметководствените политики се применуваат по принципот на конзистентност за слични трансакции, други настани и услови.

3.1. Презентирање на финансиски извештаи

Финансиските извештаи претставуваат структурирана прикажување на финансиската состојба и финансиската успешност на Друштвото.

Целта на финансиските извештаи е да обезбедат информации за финансиската состојба, финансиската успешност и паричните текови на Друштвото кои се корисни за Раководството на Друштвото во донесување на економски одлуки.

Финансиските извештаи, исто така, ги покажуваат резултатите од управување на Раководството со ресурсите кои му се доверени.

Согласно претходно наведените цели финансиските извештаи обезбедуваат информации за:

- Средствата,
- Обврските,
- Главнината,
- Приходите и расходите, вклучувајќи ги добивките и загубите,
- Паричните текови,
- Уплати од и распределби на сопствениците во нивно својство како сопственици.

Финансиските извештаи, Друштвото ги прикажува со еднаква важност, и тоа:

- Извештај за финансиската состојба на крајот на периодот,
- Извештај за сеопфатна добивка за периодот,

- Извештај за промена на главнината на капиталот, Извештај за парични текови за периодот,
- Белешки, кои опфаќаат преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации,
- Извештај за финансиската состојба на почетокот на најраниот споредбен период кога Друштвото применува сметководствена политика ретроспективно или прави ретроспективно повторно прикажување на ставки во своите финансиски извештаи или кога врши рекласификација на ставки во своите финансиски извештаи.

Финансиските извештаи ги содржат следните општи карактеристики :

- Објективно презентирање и усогласеност со МСФИ - бара верно претставување на ефектите на трансакции, други настани и состојби во согласност со дефинициите и критериумите за признавање на средства, обврски, приходи и расходи.
- Финансиските извештаи на Друштвото се подготвуваат врз основа на претпоставката за Континуитет во работењето.
- Пресметковна основа во сметководството се користи за признавање на ставките како средства, обврски, приходи и расходи, кога тие ги исполнуваат критериумите за признавање на соодветните елементи.
- Материјалноста и собирањето ја истакнува потребата за презентирање посебно на секоја материјална група според нивната природа или функција.
- Друштвото одвоено ги прикажува средствата и обврските и приходите и расходите и нема да врши нивно Пребивање, освен ако тоа не го дозволува некој МСФИ.
- Друштвото презентира комплетен сет на финансиски извештаи квартално и годишно.
- Друштвото обелоденува Споредбени информации за претходниот период за сите износи прикажани во финансиските извештаи за тековниот период.
- Конзистентното презентирање на финансиските извештаи подразбира задржување на начинот на презентирање и класификација на ставките од еден до друг период.

Идентификување на финансиските извештаи

Друштвото јасно го идентификува секој финансиски извештај и белешките кон финансиските извештаи и истите треба да се разликуваат од другите информации од годишните извештаи. За да бидат разбирливи презентирањето информации во финансиските извештаи и белешките на Друштвото , ги прикажува истакнатото следните информации:

- Името на известувачкото друштво или други начини за идентификација и било какви промени во тие информации од крајот на претходниот период на известување ,
- Дали финансиските извештаи се на Друштвото или група на друштва,
- Датумот на крајот на периодот на известување или периодот покриен со сетот на финансиските извештаи или белешки,
- Валутата во која се известува, како што е дефинирано во сметководствениот стандард за ефекти од промени на девизни курсеви,
- Нивото на користениот начин на заокружување во презентирањето на износите во финансиските извештаи.

Финансиските извештаи Друштвото ги прави поразбирливи со презентирање на информациите во илјади или во целосни единици на известувачката валута со обелоденување на нивото на заокружување, непропуштајќи материјални битни информации.

Извештај за Финансиската состојба

Минимум информации презентирани во Извештајот за финансиската состојба вклучуваат одделни линиски ставки во кои се прикажани следните износи:

- а) Недвижности, постројки и опрема ,
- б) Вложување во недвижности,
- в) Нематеријални средства ,
- г) Финансиски средства, исклучувајќи ги износите прикажани во точките (д), (ж) и (з),
- д) Вложувања евидентирани со примена на методот на главнина,
- ѓ) Биолошки средства,
- е) Залихи,
- ж) Побарувања од купувачите и други побарувања ,
- з) Пари и парични еквиваленти ,
- с) Збирот на средствата кои се класифицирани како средства кои се чуваат за продажба и средства вклучени во групи за отуѓување класифицирани како средства кои се чуваат за продажба согласно меѓународниот стандард за финансиско известување - Нетековни средства кои се чуваат за продажба и прекинато работење,
- и) Обврски спрема добавувачи и други обврски,
- ј) Резервирања,
- к) Финансиски обврски, исклучувајќи ги износите прикажани во точките (и) и (ј),
- л) Обврски и средства за тековен данок, како што се дефинирани во сметководствениот стандард - Даноци на добивка,
- љ) Одложени даночни обврски и одложени даночни средства , како што се дефинирани во сметководствениот стандард - Даноци на добивка,
- м) Обврски вклучени во групите за отуѓување класифицирани како такви кои се чуваат за продажба во согласност со меѓународниот стандард за финансиско известување - Нетековни средства кои се чуваат за продажба и прекинато работење,
- н) Неконтролирано учество, презентирано во рамките на главнината,
- њ) Издаден капитал и резерви кои им се припишуваат на сопствениците на матичното друштво.

Извештај за сеопфатна добивка

Друштвото ги прикажува сите ставки на приходи и расходи признаени во периодот во единствен Извештај за сеопфатна добивка .

Минимум информации кои се презентирани во Извештајот за сеопфатна добивка се вклучени во одделни линиски ставки во кои се прикажани следните вредности:

- а) Приходи,
- б) Финансиски трошоци ,
- в) Удел во добивката или загубата на придружните друштва и заеднички вложувања кои се евидентирани според методот на главнина,
- г) Даночни расходи,
- д) Единствен износ кој го опфаќа збирот на:
 - Добивка или загуба по оданочување за прекинато работење,
 - Добивка или загуба по оданочување признаена при мерењето до објективна вредност намалена за трошоците за продажба или при отуѓување на средствата или група (и) за отуѓување кои го сочинуваат прекинатото работење.
- ѓ) Добивка или загуба,

- е) Секоја компонента на останата сеопфатна добивка класифицирана според природата, исклучувајќи ги износите наведени во точка (ж),
- ж) Удел во останата сеопфатна добивка на придружени друштва и заеднички вложувања евидентирани според методот на главнина,
- з) Вкупна сеопфатна добивка .

Друштвото ги признава сите ставки на приходи и расходи за периодот во добивка или загуба, освен кога некој меѓународен стандард за финансиско известување бара или дозволува поинаку.

Друштвото го обелоденува износот на данок на добивка кој се однесува на секоја компонента на останатата сеопфатна добивка, вклучувајќи корекции за рекласификација било во Извештајот за сеопфатна добивка или во белешките.

Извештај за промени во главнината

Во Извештајот за промени во главнината се презентирани сеопфатната добивка за периодот, секоја компонента на главнината и нивно меѓусебно усогласување на почетокот и на крајот на периодот, одвоено обелоденувајќи ги промените кои се резултат на:

- Добивката или загубата,
- Секоја ставка на останата сеопфатна добивка.

Извештај за парични текови

Извештајот за парични текови обезбедува информации за проценка на способноста на Друштвото да генерира пари и еквиваленти на пари, како и потребите на Друштвото за искористување на тие парични текови.

Во извештајот се прикажуваат паричните текови во периодот класифицирани како оперативни , вложувачки и финансиски активности на начин кој е најпогоден за деловното работење.

Согласно потребите на Друштвото Известувањето за паричните текови од оперативни активности се извршува со примена на индиректен метод, при што нето добивката или загубата се корегира за ефектите на трансакциите од непарична природа (амортизација, резервирања, одложени даноци, курсни разлики, нераспределени добивки и ел.), било какво одложување или разграничување на минати или идни оперативни парични примања или плаќања.

Белешки кон Финансиските извештаи

Белешките на систематски начин ги обелоденуваат информациите барани со МСФИ а кои не се презентирани на друго место во финансиските извештаи, но се релевантни за разбирање за било кој од нив. Друштвото ја поврзува секоја ставка во извештаите за финансиска состојба и за сеопфатна добивка, одделниот биланс на успех, извештаите за промени на главнината и за паричните текови со секоја поврзана информација во белешките , како и обелоденување на сметководствените политики.

Сметководствени проценки

Доколку одредени ставки во финансиските извештаи, како резултат на неизвесностите вградени во деловните активности , неможат прецизно да се измерат ќе се пристапи кон нивна проценка.

Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположиви информации . Проценките можат да бидат потребни за:

- Ненаплативите побарувања,

- Застареноста на залихите,
- Објективната вредност на финансиските средства или финансиските обврски , Корисниот век на употреба или очекуваниот модел на трошење на економските користи на средствата кои се амортизираат,
- Гаранциски обврски .

Сметководствените проценки (погоре наведени) во Друштвото ќе ги вршат Стручни комитети формирани од Раководството на Друштвото . Доколку со сметководствената проценка се утврди промена на средствата и обврските, таа треба да биде признаена со исправка на сметководствената вредност на поврзаното средство или обврска. Ефектот од промената кој се однесува на тековниот период се признава како приход или расход во тековниот период.

Користењето на разумни проценки претставува основен дел од подготвувањето на финансиските извештаи на Друштвото и не ја намалува нивната веродостојност.

Друштвото ја обелоденува природата и износот на промената на сметководствената проценка која има влијание на тековниот период или се очекува да има влијание во идните периоди кога е непрактично да се процени износот на влијанието.

Доколку износот на влијанието во идните периоди не е обелоденет заради тоа што е непрактично тој да се процени, Друштвото треба да го обелодени тој факт.

Грешки од претходен период

Материјално значајна грешка која е откриена во тековниот период, а се однесува на претходен период и која има значајно влијание на финансиските извештаи на еден или повеќе претходни периоди, со што претходните финансиски извештаи не може да се сметаат за веродостојни, се смета за грешка од претходен период.

Грешката од претходниот период се корегира со ретроактивно повторно прикажување , освен до степен до кој е непрактично да се утврдат ефектите кои се специфични за периодот на кумулативниот ефект од грешка.

Доколку грешката настанала пред најраниот претходен период кој е презентираан во финансиските извештаи, треба повторно да се прикаже почетната состојба на средствата, обврските и главнината за најраниот претходен период кој е презентираан .

Материјално безначајните грешки се признаваат како приход или расход на тековниот период.

Материјалноста на грешката се проценува од случај до случај во моментот кога ќе се открие грешката.

3.2. Залихи

Залихите се средства во форма на суровини или помошни материјали, резервни делови, ситен инвентар, гуми и лигнит кои се употребуваат во процесот на производство.

Набавна вредност на залихите треба да ги опфати сите трошоци за набавка, трошоци за конверзија и други трошоци направени за залихи да се доведат до нивна сегашна локација и потреба.

Трошоци за набавка ги опфаќаат: набавната цена зголемена за царината и зависните трошоци (трошоци за осигурување , превоз, манипулативни трошоци, трошоци кои не се одбиваат) и други трошоци кои директно можат да се додадат за стекнување на залихите . Трговските попусти и работи се одземаат при утврдувањето на трошоците за набавка.

Трошоци за конверзија на залихите на недовршено производство (лигнит) ги вклучуваат трошоците што се директно поврзани со единиците за производство, како што е директниот труд и системската алокација на фиксните и варијабилните општи трошоци на производство кои се направени за конвертирање на суровините во готови производи.

Трошочни Формули

Набавната вредност на залихите во Друштвото е определена со користење на трошочната формула на пондериран просек за сите залихи.

Според трошочната формула на пондериран просек, набавната вредност на секоја ставка е определена од пондериран просек на набавната вредност на ставки на почеток на периодот и на набавната вредност на ставки набавени или произведени во текот на периодот. Просекот може да се пресметува со секоја дополнителна испорака.

Признавање на расход

Намалувањето на вредноста на залихите се спроведува континуирано, а врз основа на проценка за оштетеност, дотраеност на залихите и слично на предлог на формирани Стручни комисии од Друштвото.

Причини за намалување на вредноста на залихите се оштетување на залихите, технолошка застареност на залихите, губиток на квалитет, дотраеност и нивна неупотребливост. Истите ќе бидат утврдени од страна на Стручни технички комисии формирани од Раководството на Друштвото, и на нивен предлог ќе се врши корекција на вредноста на залихите, при што намалувањето на вредноста на залихите до нето реализационата вредност ќе биде на товар на расходите.

Раководството на Друштвото донесува одлука да се формираат Стручни технички комисии кои ќе доставуваат извештај за стратешките залихи, најмалку еднаш годишно.

Ситниот инвентар и автогумите при ставањето во употреба се отпишуваат еднократно и во целост.

3.3. Даноци на добивка

Друштвото оданочивата добивка и оданочивата загуба ја искажува во финансиските извештаи согласно законските прописи и таа претставува добивка, односно загуба за периодот за кој се известува и според која се плаќа данокот на добивка.

3.4. Недвижности, постројки и опрема

Во однос на сметководствениот третман на недвижностите, постројките и опремата во финансиските извештаи треба да се разликуваат информациите за вложување во истите и промените во таквото вложување. Во контекст на претходното, главните прашања во сметководството за недвижности, постројки и опрема се признавањето на средствата, утврдувањето на нивните сметководствени вредности и расходите за депрецијација (амортизација) и загубите од обезвреднувањето на средствата што треба да бидат признаени во врска со нив.

Потребно е расудување при применување на критериумите за признавање на ставка за недвижности, постројки и опрема, така што може да биде соодветно да се сумираат индивидуални значајни ставки, како што се калапи, алатки и матрици, и критериумите да се применат на сумирана вредност.

Друштвото според критериумот на признавање ги вреднува трошоците на сите свои недвижности, постројки и опрема во времето на нивното настанување. Овие трошоци ги вклучуваат почетните трошоци за да се стекне или изгради ставка од недвижности,

постројки и опрема и последователни трошоци направени за да се додаде или замени дел од некоја ставка или истата да се сервисира.

Под сметководствена вредност се подразбира набавната вредност која го претставува износот на платени пари или парични еквиваленти или објективната вредност на друг надоместок даден за стекнување на средството во времето на негово стекнување или изградба, или кога е применливо, износот што може да му се припише на тоа средство кога првично ќе биде признаено во согласност специфичните барања на други МСФИ.

Недвижности, постројки и опрема се материјални средства кои што:

- се чуваат за користење во производството или обезбедување на производи или услуги, за изнајмување на други или за административни цели,
- се очекува да бидат користени во текот на повеќе од еден период.

Набавната вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема треба да биде признаена како средство само ако:

- е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе претставуваат прилив за Друштвото ,
- набавната вредност на средството може веродостојно да се измери.

Главните резервни делови и расположивата опрема што се очекува да биде ставена во функција се квалификува како недвижности, постројки и опрема кога ќе се користи повеќе од еден период.

Ако резервните делови и опремата за сервисирање се употребат само заедно со ставка од недвижности, постројки и опрема, тие се сметаат како недвижности, постројки и опрема. Во спротивно, резервните делови и опремата за сервисирање се евидентираат како залиха и како се трошат се признаваат во добивката и загубата како расход

Набавната вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема ги вклучува елементите:

- Набавна цена, вклучувајќи царина и неповратни даноци на набавка, по одземање на трговски попусти и рабати,
- Сите трошоци кои директно може да се припишат на носење на средството до локацијата и состојбата во која тоа е оперативно способно на начин предвиден од страна на раководството ,
- Првичната проценка на трошоците за демантирање и отстранување на средството и обновување на просторот каде што тоа е лоцирано , обврската за која Друштвото ги прави овие трошоци било кога средството е стекнато или како последица од користењето на средството во текот на одреден период за цели различни, отколку произведување залихи во текот на тој период.

Трошоци кои во Друштвото треба директно да се препишат на носење на средство до локација и состојба во која тоа е оперативно способно, се следните:

- Трошоци за користи на вработените коишто настануваат директно од изградбата или стекнувањето на ставката од недвижности , постројки и опрема,
- Трошоци за подготовка на локација,
- Првични трошоци за испорака и манипулирање ,
- Трошоци за инсталирање и монтирање,
- Трошоци за тестирање дали средството соодветно функционира , по одземање на нето примањата од продажба на било кои ставки произведени додека средството се носи до локацијата и состојбата во која тоа оперативно е способно (како што се примероци произведени кога се тестира опремата) , Надоместоци на професионалци.

Набавна вредност на средството кое се произведува во сопствена режија се определува со користење на истите принципи како и за стекнато средство и сите интерни добивки се елиминираат при определувањето на истата.

Мерење на набавна вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема е паричниот ценовен еквивалент на датумот на признавање. Ако плаќањето е одложено по нормалниот кредитен рок, разликата помеѓу паричниот ценовен еквивалент и вкупното плаќање се признава како расход за камата во текот на времетраењето на кредитот, освен ако таквата камата е капитализирана во согласност со сметководствениот стандард Трошоци за позајмување .

По признавањето како средство, ставка од недвижности, постројки и опрема треба да се евидентира според Трошочен модел, односно по нејзината набавна вредност минус акумулираната депрецијација (амортизација) и акумулираните загуби поради обезвреднување.

Депрецијацијата (амортизацијата) е системска распределба на износот по кој што се депрецира (амортизира) средството во текот на неговиот корисен век на употреба.

Користениот Метод на депрецијација (амортизација) го одразува начинот на кој се очекува да бидат потрошени идните економски користи од средството од страна на Друштвото. Друштвото го применува праволинискиот метод на пресметка на депрецијација (амортизација) според кој депрецираниот (амортизираниот) износ на средството системски да се алоцира во текот на користењето на средството и се применува конзистентна од период во период.

Друштвото пресметката на депрецијацијата (амортизацијата) ќе ја врши врз основа на следните елементи:

- Набавна вредност,
- Корисен век на употреба (временски период во кој едно средство се очекува да биде користено).

Корисниот век на употреба, односно рокот на отпишување на средствата се одредува согласно пропишаните стапки.

Корисниот век на употреба на средствата Друштвото го проценува на следниот начин:

Средства	Корисен век на употреба	Годишна стапка на депрецијација (амортизација)
Градежни објекти на високоградба и нискоградба од армирана бетонска и метална конструкција и градежни објекти кои се сметаат за самостојни градежни објекти	40 години	2,5%
Градежни објекти на нискоградба со горен строј	33 години	3,0%
Градежни објекти на високоградба и нискоградба од дрвена конструкција	20 години	5,0%
Останати неспомнати градежни објекти	10 години	10%
Опрема на производство на електрична и топлотна енергија	20 години	5,0%
Погонски и деловен инвентар (машински елементи, транспортни средства и уреди)	10 години	10%
Мебел и деловен инвентар, како и друга опрема за вршење канцелариски работи	5 години	20%
Компјутерска и телекомуникациска опрема, патнички возила и приклучни возила	4 години	25%
Останата неспомната опрема	10 години	10%

Средствата кои не се опфатени во горе наведените групи, а имаат корисен век на употреба до 4 години имаат третман на ситен инвентар.

Основица за пресметување на депрецијацијата (амортизацијата) претставува набавната вредност на постојаните средства утврдена во согласност со сметководствениот стандард и истата започнува да се пресметува откако средството ќе се активира за вршење на основната дејност (односно станува расположливо за употреба).

Пресметување на депрецијацијата (амортизацијата) престанува кога ќе се надомести вредноста која претставува основица за пресметување на депрецијацијата (амортизацијата), односно кога износот на набавната вредност на средствата е еднаков со отпишаната вредност иако средството може и понатаму да се употребува.

Средствата кои во целост се депрецирани (амортизирани, отпишани) се задржуваат во евиденцијата и се искажуваат во билансот на состојба до моментот на нивното продавање, подарување, отуѓување на друг начин или уништување.

Промените на вредноста која претставува основица за пресметување на депрецијација (амортизација) во случај на коригирана вредност на средството при негово подобрување (капитализација), депрецијацијата (амортизацијата) се пресметува кога истото станува расположливо за употреба т.е. кога е на локацијата и оперативно способно оценето од Стручни технички лица одредени од страна на Раководството на Друштвото.

Средството престанува да се амортизира на првиот датум кога средството е каласифицирано како средство што се чува за продажба (или е вклучено во група за отуѓување што е каласифицирана како чувана за продажба) во согласност со МСФИ 5.

Депрецијацијата (амортизацијата) се пресметува поединечно за секое долгорочно средство во рамките на амортизационите групи се додека вредноста на средствата не биде во целост надоместена.

Сметководствената вредност на ставка од недвижности, постројки и опрема треба да биде отпишана : при отуѓување или кога нема очекувани идни економски користи од нивната употреба.

3.5. Нематеријални средства

Во однос на сметководствениот третман на нематеријалните средства во финансиските извештаи треба да се разликуваат информациите за вложување во истите и промените од таквото вложување. Во контекст на претходното, главните прашања во сметководството на нематеријалните средства се признавањето на средствата, утврдувањето на нивните сметководствени вредности и расходите за амортизација и загубите од обезвреднувањето на средствата што треба да бидат признаени во врска со нив.

Нематеријално средство е немонетарно средство без физичка содржина кое може да се идентификува со цел јасно да се разграничи од гудвилот.

Нематеријалните средства ги опфаќаат патентите, лиценците, концесиите, заштитните знаци и имиња, договорите за франшиза, авторските права, трошоците за истражување и развој, компјутерскиот софтвер и маркетинг правата.

Друштвото ги признава следните средства како средства на истражување и вреднување на минерални ресурси:

- стекнување на права за истражување,
- топографски, геолошки, геохемики и геофизички истражувања, истражувачко дупчење,
- ископување, вадење примероци,

- активности поврзани со вреднување на техничката остварливост и економската оправданост на екстракцијата на минералните ресурси и др.

За нивно признавање Друштвото ќе го применува моделот на набавна вредност.

Друштвото ги класифицира средствата на истражување и вреднување како материјални и нематеријални според природата на стекнатото средство, и ќе ја применува таа класификација конзистентна. Користењето на материјалното средство за развивање на нематеријалното не го менува материјалното средство во нематеријално средство.

Нематеријалното средство ќе биде признато доколку, и само доколку:

- Веројатно дека идните економски користи, кои му се припишуваат на средството, ќе претставуваат прилив,
- Набавната вредност на средството ќе може да се измери.

Стектото нематеријално средство почетно треба да се мери според набавната вредност која се состои од:

- Неговата набавна цена, вклучувајќи ги увозните давачки и неповратни даноци при набавката, по одбивање на трговските дисконти и работи,
- Било какви трошоци кои можат директно да се припишат на подготвувањето на средството за негово ставање во употреба.

По почетното признавање, нематеријалното средство се води по неговата набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какви загуби поради обезвреднување.

Нематеријалното средство треба да се отпише во едно од следните ситуации: При отуѓување,

- Кога не се очекуваат идни економски користи од неговата употреба или отуѓување.
- Евидентирањето на нематеријалното средство е засновано на неговиот корисен век кој може да биде ограничен или неограничен.

Нематеријално средство со ограничен корисен век се амортизира според праволинискиот метод на амортизација за 5 години (односно по стапка од 20%).

Нематеријално средство со неограничен корисен век не се амортизира.

Корисниот век на овие нематеријални средства кои што не се амортизираат треба да бидат предмет на проверка во секој пресметковен период со цел да се утврди дали настаните и условите продолжуваат да ја поддржуваат проценката на неограничен век на тоа средство.

Износот кој подлежи на амортизација на нематеријално средство со ограничен век треба да се распредели на системска основа за време на неговиот корисен век. Амортизацијата започнува кога нематеријалното средство ќе биде расположива за употреба. Пресметката на амортизација престанува порано од корисниот век кога нематеријалното средство се отуѓува, трајно се повлекува од употреба и со датумот на неговото отпишување.

3.6. Обезвреднување на средства

Обезвреднување на средствата постои кога истите се водат во сметководствената евиденција по износ кој е поголем од неговиот надоместлив износ, која разлика би можела да се надомести преку користење или продажба на средството. Во ваков случај средството се опишува како обезвреднето поради што се признава загуба поради обезвреднување.

Ако на крај на период Друштвото оцени дека средството можеби е безвредното се прави формална процена на надоместливиот износ. Доколку не постојат индикации за безвреднување Друштвото не прави формална процена на надоместливиот износ.

3.7. Наеми

Наемите се однесуваат на пренесување на правото на користење на средствата . За против услуга може да се бараат суштински услуги во врска со работењето или одржувањето на изнајмените средства. Овие политики не се применуваат на договори за услуги со кои не се пренесува правото за користење на средствата .

3.8. Приходи

Приход е бруто приливот на економските користи во текот на периодот кој произлегува од редовните активности кога тие приливи резултираат во зголемување на главнината.

Приходите се мерат според објективната вредност на надоместокот кој е примен или се побарува.

Приходите кои се признаваат, настануваат од следните трансакции и настани:

1. Продажба на производи,
2. Давање на услуги ,
3. Користење на средствата од страна на други врз основа на што се заработуваат камати и дивиденди.

Приходот од продажба на производи се признава кога ќе бидат исполнети следните услови:

- Кога на купувачот се пренесуваат значајните ризици и награди од сопственоста на производите,
- Друштвото не задржува ниту континуирана менаџерска инволвираност до степен кој вообичаено се поврзува со сопственоста , ниту пак ефективна контрола на продадените производи,
- Кога износот на приходот може веродостојно да се измери,
- Кога е веројатно дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив за Друштвото ,
- Кога трошоците кои се направени или треба да бидат направени во врска со трансакцијата можат веродостојно да се измерат.

Во случај кога ќе се ја ви неизвесност во врска со наплатливоста на износот кој веќе е вклучен во приходот, ненаплатливиот износ или износот чие надоместување не е повеќе веројатно се признава како расход, а не како корекција на износот на приходот кој бил првично признаен.

Приходот од давање на услуги се признава кога резултатот на трансакцијата која вклучува давање на услуги може веродостојно да се процени, со повикување на степен на довршеност на трансакцијата на крајот на периодот на известување при што треба да бидат исполнети следните услови:

- Износот на приходот може веродостојно да се измери,
- Веројатно е дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив,
- Степенот на довршеност на трансакцијата на крајот на периодот на известување може веродостојно да се измери,
- Трошоците направени за трансакцијата и трошоците за довршување на трансакцијата можат веродостојно да се измерат.

Кога резултатот на трансакцијата која вклучува давање на услуги не може веродостојно да се процени, приходот треба да се признае само до висина на признаените расходи кои се надоместливи.

Приходот кој произлегува од користењето на средствата на Друштвото од страна на други, со што заработуваат камати и дивиденди, треба да бидат признаени кога е веројатно дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив на Друштвото и износот на приходот може веродостојно да се измери, врз следните основи:

- Каматите треба да бидат признаени на временски пропорционална основа користејќи ја методата на ефективна камата,
- Тантиемите треба да бидат признаени на пресметковна основа во согласност со суштината на релевантниот договор,
- Дивидендите треба да бидат признаени кога ќе биде утврдено правото на акционерот да го прими плаќањето.

3.9. Финансиски инструменти: признавање и мерење

Признавање на финансиско средство или финансиска обврска во Извештајот за финансиска состојба се врши во случај кога Друштвото ќе стане договорна страна на договорните одредби.

Отпис претставува отстранување на претходно признаено финансиско средство или финансиска обврска од Извештајот за финансиска состојба на Друштвото.

Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето или обврската подмирена во трансакција под комерцијални услови помеѓу страни доволно информирани и спремни своеволно да ја прифатат трансакцијата.

Друштвото ќе го отпише финансиското средство во случај кога:

- а) истекуваат договорните права на паричните текови од финансиското средство,
- б) го пренесува финансиското средство.

Друштвото треба да направи оценка на крајот на секој период на известување дали постои некаков објективен доказ дека некое финансиско средство или група на финансиски средства се обезвреднети. Доколку постои таков доказ, Друштвото треба да го утврди износот на загубата поради обезвреднување.

Финансиско средство или група на финансиски средства се обезвреднети и настанати се загуби поради обезвреднување во случај кога постои објективен доказ за обезвреднувањето како резултат на еден или повеќе настани кои настанале по почетното признавање на средството и тој настан кој предизвикува загуба (или настани) има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да бидат проценети. Загуби кои се очекуваат да настанат од идни настани, без оглед на тоа колку се веројатни, не се признаваат.

Објективен доказ дека некое финансиско средство или група на финансиски средства се обезвреднети вклучува податоци кои можат да се следат и кои му се достапни на Друштвото во однос на идните настани кои предизвикуваат загуба, и тоа:

- Значителна финансиска потешкотија на издавачот или должникот,
- Прекршување на договорот, како што е неисполнување на обврските или неизвршување на плаќањата на каматата или главницата,
- Доделување на заемопримателот од страна на заемодавателот, поради економски или правни причини во врска со финансиски потешкотии на заемопримателот, на концесија која што инаку заемопримателот не би ја зел предвид,

- Кога постои веројатност дека заемопримателот ќе падне во стечај или друг вид на финансиска организација,
- Исчезнување на активен пазар за тоа финансиско средство поради финансиски потешкотии,
- Податоци кои можат да се следат и кои укажуваат дека постои намалување на проценетите идни парични текови од група на финансиските средства кое може да се измери, од почетното признавање на тие средства, иако намалувањето се уште не може да биде идентификувано со поединечните финансиски средства во групата, вклучувајќи: а) негативни промени во способноста на заемопримателите во групата за извршување на плаќања (на пример, зголемен број на задоцнети плаќања); б) националните и локалните услови кои се во корелација со неизвршени обврски во однос на средствата во групата (на пример, негативни промени во условите на индустријата кои влијаат на заемопримателите во групата).

Доколку постои објективен доказ дека е настаната загуба поради безвреднување во однос на заеми и побарувања или на вложувања кои се чуваат до доспевање кои се евидентираат според амортизирана набавна вредност на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со ефективна каматна стапка на финансиското средство при почетното признавање. Сметководствената вредност на средството треба да биде намалена или директно или со користење на сметка за исправка на вредноста. Износот на загубата треба да биде признаен во добивката или загубата за деловната година.

3.10. Користи на вработените

Друштвото во своите сметководствени политики вклучува користи за вработени во сите форми на надоместок кој се дава во замена за услугата која ја пружаат вработените, и истите вклучуваат:

- Краткорочни користи за вработени, како што се плати, надници и придонеси за социјално осигурување, платени годишни одмори и платени отсуства поради боледување, учество во добивката и бонуси и немонетарни користи (како што е медицинска грижа, домување, автомобил и бесплатни или субвенционирани добра или услуги) за постојните вработени,
- Други долгорочни користи за вработени, вклучувајќи отсуство по долгогодишна служба или отсуство по определен број на години, јубиларни награди или други користи за долгогодишна служба, користи заради долгорочна инвалидност,
- Отпремнини.

Кај краткорочните користи на вработените не се потребни актуарски претпоставки за мерење на обврската или трошокот и не постои можност за било каква актуарска добивка или загуба.

Кај долгорочните користи на вработените се врши резервирање врз основа на актуарски претпоставки.

Отпремнините не му обезбедуваат идни економски користи на Друштвото поради што веднаш се признаваат како расход и тоа во следните случаи:

- Кога Друштвото го прекинува работниот однос на вработениот или на група на вработени пред вообичаениот датум на пензионирање.
- Кога Друштвото обезбедува отпремнина како резултат на понуда направена со цел да поттикне доброволно заминување заради технолошки вишок.

3.11. Ефекти од промени на девизни курсеви

Трансакцијата во странска валута при почетно признавање се евидентира во денарска противвредност, со примена на среден курс на НБРМ на денот на трансакцијата.

На секој датум на изготвување на извештаите за финансиската состојба, паричните ставки (девизни средства, побарувања и обврски) се пресметуваат со примена на заклучниот курс (курсот на денот кога се изготвува извештајот).

Курсните разлики кои настанале по основ на трансакции во странска валута се признаваат како приход или расход за периодот во кој настанале.

3.12. Трошоци за позајмување

Трошоци за позајмување се камата и други трошоци коишто се настанати со позајмување на финансиски средства.

Трошоците за позајмување кои директно може да се припишат на стекнувањето, изградбата или производство на средството, како дел од набавната вредност се капитализираат.

Друштвото започнува со капитализација на трошоците за позајмување како дел од набавната вредност на средството на датумот на започнување. Датумот на започнување на капитализација се смета кога се исполнети долу наведените услови:

- Издатоците за средството се настанати,
- Трошоците на позајмувањето се настанати,
- Превземени се неопходните активности за да се подготви средството за неговата наменета употреба или продажба.

Прекин на капитализација на трошоците за позајмување во текот на продолжените периоди се извршува кога активниот развој на средството е прекинат, освен при настанување на виша сила и други значителни технички и административни работи.

Престанок на капитализација на трошоци настанува кога се завршени сите битни активности неопходни за подготовка на средството кое се квалификува за негова намена или продажба и покрај тоа што рутинска административна работа може да продолжи понатаму.

3.13. Консолидирани и посебни финансиски извештаи

Консолидираните финансиски извештаи го вклучуваат подготвувањето и презентирањето на извештаи за група на Друштва кои се под контрола на АД ЕЛЕМ - Скопје.

При подготвување на консолидираните финансиски извештаи Друштвото ги комбинира финансиските извештаи на матичното друштво и неговите подружници, ставка по ставка, собирајќи ги сличните ставки на средства, обврски, главнина, приходи и расходи.

Салдата, трансакциите, приходите и расходите во рамките на групата целосно се елиминираат.

Целта на консолидираните финансиски извештаи е да се презентираат финансиски информации на ниво на група како еден правен субјект.

3.14. Обелоденувања за поврзани страни

Трансакцијата помеѓу поврзаните страни во група и отворените салда се обелоденуваат во поединечните финансиски извештаи, а при подготвувањето на консолидираните финансиски извештаи на групата се елиминираат.

3.15. Меѓупериодско финансиско известување

Друштвото објавува целосен комплет на Финансиски извештаи во неговите меѓупериодски Финансиски извештаи, формата и содржината на тие извештаи е усогласена со барањата на сметководствениот стандард Презентирање на финансиски извештаи.

Во меѓупериодските финансиски извештаи ќе се применуваат истите сметководствени политики што се применуваат при изработка на годишните финансиски извештаи. Фреквенцијата на известување на Друштвото, годишно, полугодишно, квартално, или месечно, не треба да влијае на годишните резултати на Друштвото. За да се постигне таа цел, меѓупериодското известување треба да биде направено врз основа од почетокот на годината до датумот на меѓупериодското известување.

Меѓупериодските финансиски извештаи вклучуваат Финансиски извештаи за периоди како што следува:

- Извештај за финансиска состојба на крајот на тековниот меѓупериод и споредбен извештај за финансиска состојба на крајот на претходната финансиска година,
- Извештај за сеопфатна добивка за тековниот меѓупериод и кумулативно за тековната финансиска година до датумот, со споредбени извештаи за сеопфатна добивка за споредливите меѓупериоди (тековниот и оној од почетокот на годината до датумот на меѓупериодот) на претходната финансиска година,
- Извештај за промена во главнина кумулативно за тековната финансиска година до датумот, со споредбен извештај за споредбениот период од почетокот на годината до датумот на меѓупериодот на претходната финансиска година,
- Извештај за парични текови кумулативно за тековната финансиска година до датумот, со споредбен извештај за споредбениот период од почетокот на годината до датумот на меѓупериодот на претходната финансиска година.

3.16. Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства

За резервирањата, неизвесните обврски и неизвесните средства и обелоденување на информациите поврзани со нив се применети одредени критериуми за признавање и основите за мерење на истите.

Резервирање е обврска која произлегува од минати настани чие подмирување се очекува да резултира со одлив на ресурси во кој се вградени економски користи, со неизвесно време на настанување и износ.

Резервирањата треба да се признаат доколку кумулативно се задоволени следните услови:

- Кога постои обврска (законска или изведена) како резултат на минат настан, Постои веројатност дека за подмирување на обврската ќе биде баран одлив на ресурси во кои се вградени економски користи,
- Може да се направи веродостојна проценка за износот на обврската.
- Износот кој е признат како резервирање треба да биде проценка на издаток баран за подмирување на сегашна обврска на крајот на периодот на известување.

Резервирањата треба да се проверат на крајот на секој период на известување и да се корегираат за да ја одразат најдобрата тековна проценка. Доколку не е повеќе веројатно дека за подмирување на обврската ќе биде потребен одлив на ресурси кои содржат економски користи, резервирањето треба да се анулира.

Проценките на исходот од финансискиот ефект се утврдени по пат на расудување на Раководството на Друштвото надолполнет со искуство за слични трансакции и извештаи од Стручни комисии формирани од истиот.

3.17. Вложувања во недвижности

Вложувањата во недвижности треба да се признаат како средство, кога се исполнуваат следните услови:

- Кога е веројатно дека ќе има прилив на идни економски користи кои се поврзани со вложување во недвижности,
- Набавната вредност на вложувањата во недвижности може веродостојно да се измери,
- Вложувањата во недвижности првично треба да се мерат според нивната набавна вредност. Трансакциските трошоци треба да бидат вклучени во првичното мерење.

Набавната вредност на недвижности ја содржи нивната набавна цена и сите издатоци кои директно можат да и се припишат на таа недвижност.

Вложувањата во недвижност се мерат согласно сметководствените политики на Друштвото кои се однесуваат на мерењето на недвижности, постројки и опрема.

3.20. Управување со ризици

3.20.1. Управување со валутен ризик

Во управувањето со валутниот ризик АД ЕЛЕМ како главна странска валута на девизната позиција го дефинира Еуро-то, а движењето на валутната отвореност е дозволено во рамки на зададените лимити кој агрегатно изнесува 40% од капиталот и резервите на компанијата.

Истовремено е подготвена методологија за пресметка на можната загуба/добивка на компанијата во услови на 5% апрецирање или депрецирање на денарот во однос на странските валутни позиции кои ги поседува компанијата во својот биланс.

3.20.2. Управување со ликвидносен ризик

Управувањето со **ликвидносниот ризик** претставува една од примарните цели за Компанијата, поради што деловните активности се насочени кон:

- Одржување стабилно ниво на ликвидност кое обезбедува редовно сервисирање на сите доспеани обврски на Компанијата
- Одржување на показателот тековна ликвидност
- Одржување на показателот брза ликвидност
- Одржување на показателот денови на врзување на побарувањата
- Одржување на показателот денови на врзување на залиха
- Одржување на показателот денови на врзување на обврски

3.20.3. Управување со каматен ризик

Управувањето со **каматниот ризик** опфаќа:

- Одржување на средно-низок профил на изложеност на каматен ризик;
- Следење на лимитот за изложеноста на каматен ризик при промена на каматните стапки за 200 базични поени (макс. 2.5 % од капиталот)
- Следење на каматни криви на домашен и странски пазар и активно и превентивно прилагодување на политиката на позајмици во однос на висината и типот на каматните стапки

Белешка 7

МКД '000

	2017	2016
Приходи од продажба	13,236,688	12,701,909
<i>ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА ДОБРА И УСЛУГИ НА ПОВРЗАНИ ДРУШТВА</i>		
Приходи од продажба на добра (производи, стоки) и услуги на поврзани друштва во земјата	2,105	-
<i>ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА НЕПОВРЗАНИ ДРУШТВА</i>		
Приходи од продажба на добра (производи) и услуги во земјата	12,344,805	11,830,876
Приходи врз основа на употреба на сопствени добра (производи, стоки) и услуги	400,776	484,292
Приходи од наемнини	2,881	3,138
Останати приходи од продажба на неповрзани друштва	486,121	383,603

Белешка 8

МКД '000

	2017	2016
Расходи на продадени добра и услуги	538,920	92,235
Набавна вредност на продадени добра (стоки)	538,920	92,235

Белешка 9

МКД '000

	2017	2016
Трошоци на продажба и администрација	10,955,680	10,996,619
<i>ТРОШОЦИ ЗА СУРОВИНИ, МАТЕРИЈАЛИ, ЕНЕРГИЈА, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ И СИТЕН ИНВЕНТАР</i>		
Трошоци за сировини и материјали (за производство)	170,609	171,569
Трошоци за енергија (за производство)	1,863,032	706,254
Трошоци за енергија (за администрација, управа и продажба)	15,586	18,794
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за производство)	516,841	664,361
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за администрација, управа и продажба)	21,493	35,127
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за производство)	9,982	13,364
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за администрација, управа и продажба)	5,046	3,386
<i>ТРОШОЦИ ЗА УСЛУГИ</i>		
Транспортни услуги	92,544	81,450
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	15,051	6,185
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	16,569	17,803
Услуги за одржување и заштита	1,086,043	1,985,237
Наем - лизинг	10,575	6,484
Комунални услуги	31,213	35,303
Трошоци за истражување и развој	37,483	29,796
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саеми	169	143
Останати услуги	197,524	223,476
<i>ПЛАТА, НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТА И ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ</i>		
Плата и надоместоци на плата - бруто (за производство)	3,352,708	3,249,958
Останати трошоци за вработените	94,198	90,155
<i>ТРОШОЦИ ЗА АМОРТИЗАЦИЈА И РЕЗЕРВИРАЊА</i>		
Трошоци за амортизација (за производство)	2,637,499	2,522,524
Долгорочни резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	82,492	110,649
Долгорочни резервирања за користи на вработените	39,959	38,457
Останати долгорочни резервирања за трошоци и ризици	10,328	182,863
<i>ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ОД РАБОТЕЊЕТО</i>		
Дневници за службени патувања, нокевања и патни трошоци	7,680	10,830
Надоместоци на трошоци на вработените и подароци	48,171	35,034
Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	1,633	946
Трошоци за спонзорства и донации	46,915	45,325
Трошоци за репрезентација	6,629	7,711
Трошоци за осигурување	139,631	186,088
Банкарски услуги и трошоци за платен промет	12,026	13,997
Даноци кои не зависат од резултатот, членарини и други давачки	204,996	157,349
Трошоци за користење на права (освен наем)	52,970	63,775
Останати трошоци на работењето	128,085	282,226

Белешка 10

	МКД '000	
	2017	2016
Останати приходи	191,347	194,061
<i>ПРИХОДИ ОД ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА НЕТЕКОВНИ И ТЕКОВНИ СРЕДСТВА</i>		
<i>ОСТАНАТИ ПРИХОДИ</i>		
Добивки од продажба на материјали и отпадоци	-	186
Вишоци	343	-
Приходи од наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврските	48,803	47,631
Останати приходи од работењето	142,201	146,244

Белешка 10.1

	МКД '000	
	2017	2016
Останати оперативни расходи	609,852	754,139
<i>ОСТАНАТИ РАСХОДИ</i>		
Загуби врз основа на расходување и загуби од продажба на нематеријални и материјални средства	26	4,454
Кусоци, кало, растур, расипување и кршење	213	274
Расходи врз основа на директен отпис на побарувања	-	75
Казни, пенали, надоместоци за штети и друго	16,360	8,518
Останати расходи од работењето	97,058	226,329
<i>ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ (ОБЕЗВРЕДНУВАЊЕ) НА НЕТЕКОВНИ И ТЕКОВНИ СРЕДСТВА</i>		
Вредносно усогласување (обезвреднување) на нематеријални средства	11	-
Вредносно усогласување (обезвреднување) на материјални средства	125,364	-
Вредносно усогласување (обезвреднување) на вложувања во недвижности	352,335	352,335
Вредносно усогласување (обезвреднување) на краткорочни побарувања	18,485	143,542
Вредносно усогласување (обезвреднување) на залихи	-	18,612

Белешка 11

	МКД '000	
	2017	2016
Финансиски приходи	40,013	32,330
Приходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	18,984	13,910
Приходи врз основа на позитивни курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	21,029	18,420

Белешка 11.1

МКД '000

	2017	2016
Финансиски расходи	521,566	233,130
Расходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	205,302	227,927
Расходи врз основа на негативни курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	17,438	5,203
Останати финансиски расходи	298,826	-

Белешка 12.1.

МКД '000

Нематеријални средства

2016	Лиценци и права
<u>Набавна вредност</u>	
Состојба на 1.1.	1,570,471
Набавки во текот на годината	171,517
Состојба на 31.12.	1,741,988
<u>Исправка на вредноста</u>	
Состојба на 1.1.	(953,973)
Амортизација за тековна година	(133,236)
Состојба на 31.12.	(1,087,209)
<u>Сегашна вредност 31.12.</u>	654,779

2017	Лиценци и права
<u>Набавна вредност</u>	
Состојба на 1.1.	1,741,988
Набавки во текот на годината	118,392
Состојба на 31.12.	1,860,380
<u>Исправка на вредноста</u>	
Состојба на 1.1.	(1,087,209)
Амортизација за тековна година	(156,843)
Состојба на 31.12.	(1,244,052)
<u>Сегашна вредност 31.12.</u>	616,328

АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје
 Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

Белешка 12.2

Материјални средства

МКД '000

	010	011	012	013	014	015	016	017	
	Земјишта	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, погонски и канцелариски инвентар, мебел и транспортни средства	Биолошки средства	Останати материјални средства	Материјални средства во подготовка	Аванси за набавка на материјални средства	Вкупно
2016									
Набавна вредност									
Состојба на 1.1.	4,647,343	57,701,201	45,563,347	1,549,550	78	168,889	4,468,497	557,526	114,656,431
Набавки во текот на годината	18,556	858,451	416,861	62,690	-	24	(27,870)	(26,122)	1,302,590
Отуѓување/Расходување	-	(353,376)	(1,283)	(31,324)	-	-	-	-	(385,983)
Состојба на 31.12.	4,665,899	58,206,276	45,978,925	1,580,916	78	168,913	4,440,627	531,404	115,573,038
Исправка на вредноста									
Состојба на 1.1.		(42,869,360)	(28,729,581)	(1,404,579)	(52)	-			(73,003,572)
Амортизација за теквна година		(899,302)	(1,429,402)	(62,300)	-	-			(2,391,004)
Отуѓување/Расходување		1,040	1,108	27,028	-	-			29,176
Состојба на 31.12.		(43,767,622)	(30,157,875)	(1,439,851)	(52)	-			(75,365,400)
Сегашна вредност 31.12.	4,665,899	14,438,654	15,821,050	141,065	26	168,913	4,440,627	531,404	40,207,638

	010	011	012	013	014	015	016	017	
	Земјишта	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, погонски и канцелариски инвентар, мебел и транспортни средства	Биолошки средства	Останати материјални средства	Материјални средства во подготовка	Аванси за набавка на материјални средства	Вкупно
2017									
Набавна вредност									
Состојба на 1.1.	4,665,899	58,206,276	45,978,925	1,580,916	78	168,913	4,440,627	531,404	115,573,038
Набавки во текот на годината	4,241	79,021	72,812	50,040	-	-	1,289,905	(54,623)	1,441,396
Отуѓување/Расходување	-	(352,676)	(22,759)	(15,454)	-	-	-	-	(390,889)
Корекција									-
Рекласификација									-
Состојба на 31.12.	4,670,140	57,932,621	46,028,978	1,615,502	78	168,913	5,730,532	476,781	116,623,545
Исправка на вредноста									
Состојба на 1.1.		(43,767,622)	(30,157,875)	(1,439,851)	(52)	-			(75,365,400)
Амортизација за теквна година		(887,065)	(1,503,672)	(91,758)	-	-			(2,482,495)
Отуѓување/Расходување		341	22,759	14,628	-	-			37,728
Корекција									-
Рекласификација									-
Состојба на 31.12.		(44,654,346)	(31,638,788)	(1,516,981)	(52)	-			(77,810,167)
Сегашна вредност 31.12.	4,670,140	13,278,275	14,390,190	98,521	26	168,913	5,730,532	476,781	38,813,378

Преглед на материјални средства набавени по статусни промени од 01.09.2005 година, а кои кога се активирани, се водат по набавна вредност намалена за амортизација.

во илјади denari

Ред. Бр	Подружница	Набавна В-ст на постојани с-ва	Акумулирана амортизација	Сегашна вредност
1	Рек Битола	6,161,203	3,092,234	3,068,969
2	Дирекција	3,999,927	775,562	3,224,365
3	Енергетика	402,886	112,838	290,048
4	Глобочица	37,296	15,981	21,315
5	Хес Мавтрово	1,646,010	260,882	1,385,128
6	Рек Осломеј	507,777	130,320	377,457
7	Шпилге	41,738	16,992	24,747
8	Хец Тиквеш	28,402	10,100	18,302
9	Хес Треска	14,870,555	4,624,972	10,245,583
	Вкупно			18,655,914
10	Материјални средства во подготовка			5,730,532
11	Аванси за набавка на материјални средства			476,781
12	Биолошки средства			26
	Вкупно			24,863,253

Белешка 12.4

	МКД '000	
	2017	2016
Долгорочни финансиски средства	872,715	828,815
Вложувања во подружница	1,235,268	1,190,768
Вложувања во придружни друштва и заеднички контролирани друштва (учество во заеднички вложувања)	-	600
Дадени заеми и кредити во земјата и во странство	174	174
Финансиски средства кои се чуваат до доспевање	9	9
Финансиски средства расположиви за продажба	8,511	8,511
Дадени депозити и кауции во земјата и странство	3,450	3,450
Останати долгорочни финансиски средства	13,452	13,452
Вредносно усогласување на долгорочните финансиски средства	(388,149)	(388,149)

(во илјади денари)

Заеднички вложувања	% на сопственост	Набавна вредност	Вредносно усогласување	Нето сметководствена вредност
ЕЛЕМ Турс	100%	1,108,534	(377,199)	731,335
ФОД Битола	100%	83,662	-	83,662
ФОРТ ДООЕЛ	100%	12,766	-	12,766
ЕЛЕМ Трејд	100%	30,306	-	30,306
Вкупно		1,235,268	(377,199)	858,069

Белешка 12.5

	МКД '000	
	2017	2016
Долгорочни побарувања	1,850	-
Останати долгорочни побарувања	2,961,817	3,016,706
Вредносно усогласување на долгорочни побарувања	(2,959,967)	(3,016,706)

Белешка 13.1

	МКД '000	
	2017	2016
Залихи	2,247,946	2,380,530
ЗАЛИХА НА СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ		
Суровини и материјали на залиха	317,029	264,168
Суровини и материјали во доработка, обработка и манипулација	37,301	32,022
Вредносно усогласување на залихите на суровини и материјали	(2,000)	(2,000)
ЗАЛИХА НА РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ		
Залиха на резервни делови	1,927,151	1,903,087
Вредносно усогласување на залихата на резервни делови	(257,748)	(267,818)
ЗАЛИХА НА СИТЕН ИНВЕНТАР, АМБАЛАЖА И АВТОГУМИ		
Ситен инвентар на залиха	21,858	18,526
Ситен инвентар во употреба	118,636	114,850
Залиха на амбалажа	14	14
Амбалажа во употреба	547	547
Залиха на автогуми	2,548	2,243
Автогуми во употреба	22,584	17,723
Вредносно усогласување на залихи на ситен инвентар, амбалажа и автогуми	(145,258)	(136,718)
ГОТОВИ ПРОИЗВОДИ		
Производи на залиха	205,284	433,886

Белешка 13.3

	МКД '000	
	2017	2016
Побарувања од поврзани друштва	44,755	44,359
Побарувања од поврзани друштва врз основа на продажба на добра и услуги во земјата	-	30
Останати побарувања од поврзани друштва	44,755	44,329

Белешка 13.4

	МКД '000	
	2017	2016
Побарувања од купувачите	2,495,082	3,046,068
Побарувања од купувачи во земјата	3,480,309	4,089,039
Побарувања од купувачи во странство	621	4,100
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во земјата	104,579	47,856
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во странство	103	103
Побарувања од специфично работење на неповрзани друштва	238,208	245,708
Побарувања од камати (договорни и казнени)	1,041,178	1,041,084
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи	(2,369,916)	(2,381,822)

(во илјади денари)

Старосна структура на побарувања од купувачите	до 1 година	од 1 до 3 години	над 3 години	Вкупно
Останати побарувања од поврзани	2,316	4,072	38,367	44,755
Побарување од купувачите во земјата	2,915,559	328	564,422	3,480,309
Побарувања од купувачи во странство	0	0	621	621
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во земјата	89,742	229	14,608	104,579
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во странство	0	0	103	103
Побарувања од специфично работење на неповрзани друштва	0	0	238,208	238,208
Побарувања од камати (договорни и казнени)	2,355		1,038,823	1,041,178
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи	(474,541)	(223)	(1,895,152)	(2,369,916)
Вкупно	2,535,431	4,406	(0)	2,539,837

Во прегледот на старосната структура на побарувањата се опфатени побарувања од белешките 13.3 и 13.4.

Белешка 13.5

	МКД '000	
	2017	2016
Обврски / побарувања кон државата	(96,288)	(316,872)
Обврски кон државата	130,742	342,931
Обврски за данокот на додадена вредност	4,332	190,631
Обврски за данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	9,860	12,716
Обврски за даноци и придонеси на плата и надоместоци на плата	95,292	95,535
Обврски за персонален данок на доход	32	20,278
Обврски за останати даноци, придонеси и други давачки	21,226	23,771
Побарувања од државата	34,454	26,059
Данок на додадена вредност	-	7
Побарувања за повеќе платен данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	34,454	26,052

Белешка 13.6

	МКД '000	
	2017	2016
Побарувања од вработените	3,518	2,500
Побарувања од вработените за повеќе исплатена плата и надоместоци на плата и други примања	36	36
Побарувања од вработените за аконтации за службени патувања	42	35
Останати побарувања од вработените	3,440	2,429

Белешка 13.7

	<i>МКД '000</i>	
	2017	2016
Останати краткорочни побарувања	109,506	16,290
Останати побарувања	118,062	24,846
Вредносно усогласување на останати побарувања	(8,556)	(8,556)

Белешка 13.8

	<i>МКД '000</i>	
	2017	2016
Краткорочни финансиски средства	553,955	185,932
Краткорочни кредити и заеми во земјата	228	228
Краткорочно орочени денарски средства	400,000	30,500
Краткорочно орочени странски средства за плаќање	153,727	155,204

Белешка 13.9

	<i>МКД '000</i>	
	2017	2016
Парични средства	281,520	57,445
Парични средства на трансакциски сметки во денари	269,435	56,452
Издвоени парични средства и акредитиви	96	97
Парични средства во благајна	28	28
Девизни сметки	11,961	467
Останати парични средства	-	401

Белешка 13.10

	<i>МКД '000</i>	
	2017	2016
Однапред платени трошоци	90,154	97,278
Однапред платени трошоци	90,205	97,327
Пресметани приходи што не можеле да бидат фактурирани	(51)	(49)

Белешка 14.1

	МКД '000	
	2017	2016
Долгорочни резервирања	1,372,017	1,353,058
Резервирања за трошоци во гарантен рок	(38)	-
Резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	773,041	690,548
Резервирања за користи на вработените	345,825	339,043
Останати долгорочни резервирања	253,189	323,467

Резервирања за рекултивација на деградирано земјиште на 31.12.2017 година во износ од 773.041 илјади денари (2016: 690.548 илјади денари) е оцена на раководството за трошоци за обновување на земјиште во регионот на рударските операции. Вкупен износ на проценката е ~28 милиони евра за временски период од 15 години. Трошок за резервација во 2017 година е 82.492-илјади денари.

Овластен актуар подготвува пресметка на сегашната вредност на обврските за дефинирани користи поврзани со работа по престанок на вработувањето (при заминување во пензија-отпремнина) и јубилеи за вработените на Друштвото. Салдото на резервирања за користи на вработените на 31.12.2017 изнесува 345.825 илјади денари, трошокот за овие резервирања во 2017 година изнесува 39.959 илјади денари, а исплата кон вработените во 2017 година изнесува 33.211 илјади денари.

Секторот за правни и општи работи проценува потенцијални загуби по основ на судски спорови, за што доставува преглед на судски спорови за кои што треба да се направи резервација. Салдо на резервации за потенцијални загуби по основ на судски спорови е 253.189 илјади денари, намалување од 70.278 илјади денари во споредба со салдото од 2016 година - 323.467 илјади денари.

Белешка 14.2

МКД '000

Долгорочни обврски

2017

2016

6,734,347

7,570,088

Долгорочни обврски врз основа на заеми и кредити во земјата и странство

6,734,347

7,570,088

Банка	Одобрен износ на кредит	Дата на одобрување	Рок на доспевање	Број на рати	Каматна стапка	Долгорочен дел на кредит (во '000 МКД)	Краткорочен дел на кредит (во '000 МКД)	Вкупен долг на 31.12. (во '000 МКД)
Komercijalna Banka (Kogel)	€ 8,000,000.00	13/12/2017	13/12/2027	36 еднакви квартални рати	6m Еурибор +2,5%	491,760.00	-	491,760.00
Depfa Banka	€ 41,037,621.00	08/06/2006	14/10/2021	25 еднакви полугодишни рати	6m Еурибор +2,5%	605,500.00	201,874.00	807,374.00
KFW Banka - Germanija (Man Trakaf)	€ 16,600,000.00	22/02/2007	03/12/2018	20 еднакви полугодишни рати	5.01%	-	77,179.00	77,179.00
Stopanska Banka (Power machines - Rusija)	€ 30,000,000.00	07/05/2010	10/06/2024	44 еднакви полугодишни рати	1m Euribor +4,75%	922,361.00	167,702.00	1,090,063.00
Dojce Banka (Tisenkrup - Germanija)	€ 16,000,000.00	25/02/2011	27/02/2020	18 еднакви полугодишни рати	12m Euribor +1,55%	172,086.00	114,724.00	286,810.00
Dojce Banka (Babkog)	€ 49,232,018.00	24/02/2012	27/09/2025	24 еднакви полугодишни рати	12m Euribor +1,675%	1,717,266.00	261,806.00	1,979,072.00
KFW Banka - Germanija (revitalizacija)	€ 27,100,000.00	29/11/2010	30/12/2025	20 еднакви полугодишни рати	Еурибор - 0,3%	1,171,238.00	310,036.00	1,481,274.00
KFW Banka - Germanija (veteren park)	€ 32,900,000.00	09/04/2011	30/06/2023	19 еднакви полугодишни рати	3.30%	1,638,297.00	166,640.00	1,804,937.00
KFW Banka - Germanija (Toplifikacija)	€ 15,000,000.00	25/07/2013	30/12/2025	19 еднакви полугодишни рати	1.50%	15,839.00		15,839.00
Вкупно						6,734,347.00	1,299,961.00	8,034,308.00

Долгорочните кредити се обезбедени со гаранција издадена од основачот на Друштвото – Влада на Република Македонија.

Белешка 15.1

МКД '000

	2017	2016
Обврски кон поврзани друштва	77,955	219,167
Останати обврски од поврзани друштва	77,955	219,167

Белешка 15.2

МКД '000

	2017	2016
Обврски кон добавувачите	831,661	1,285,045
Обврски спрема добавувачи во земјата	735,562	1,222,546
Обврски спрема добавувачи од странство	68,425	35,054
Обврски за примени аванси, депозити и кауции во земјата	1,368	1,221
Обврски за камати (договорни и казнени)	26,306	26,224

(во илјади денари)

Старосна структура на обврски кон добавувачите	до 1 година	од 1 до 3 години	над 3 години	Вкупно
Останати обврски од поврзани друштва	56,861	0	21,094	77,955
Обврски спрема добавувачи во земјата	716,502	437	18,623	735,562
Обврски спрема добавувачи од странство	55,203	0	13,222	68,425
Обврски за примени аванси, депозити и кауции во земјата	563	0	805	1,368
Обврски за камати (договорни и казнени)	81	0	26,225	26,306
Вкупно	829,210	437	79,969	909,616

Во прегледот на старосната структура на обврските се опфатени обврските од белешките 15.1 и 15.2.

Обврските постари од 1 до 3 години и над 3 години се однесуваат на следниве обврски:

- задржани обврски по основ на договор, кои треба да се исплатат по завршување на договорните обврски;
- за кои се водат судски спорови.

Белешка 15.3

	<i>МКД '000</i>	
	2017	2016
Обврски кон вработените	188,436	366,420
Обврски за плата и надоместоци на плата	175,461	171,934
Останати обврски спрема вработените врз основа на колективни договори	290	182,434
Останати обврски спрема вработените	12,685	12,052

Белешка 15.5

	<i>МКД '000</i>	
	2017	2016
Краткорочни финансиски обврски	1,374,931	1,509,730
Краткорочни кредити и заеми од странство	1,374,931	1,509,730

Обврски по краткорочни кредити се обелоденети во табела под белешка 14.2 во вкупен износ од 1.299.961 илјади денари. Дополнителни 74.970 илјади денари се обврски по втасани, а неплатени камати.

Белешка 15.6

	<i>МКД '000</i>	
	2017	2016
Однапред пресметани обврски	85,629	59,394
Однапред пресметани трошоци	53,209	29,425
Одложено признавање на приходи врз основа на државни поддршки	28,505	29,969
Одложено признавање на приходи	3,915	-

16. ОДНОСИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Белешка 16

Односи со поврзани страни

Побарувања

(во илјади денари)

Назив	Почетна состојба	Должи	Побарува	Салдо
ФОД ДООЕЛ - Новаци, АД ЕЛЕМ - Скопје	7,165	347	-	7,512
ФОРТ ДООЕЛ - Осломеј, АД ЕЛЕМ - Скопје	35,159	2,057	-	37,216
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	213	147	-	360
Вкупно	42,537	2,551	-	45,088

Обврски

(во илјади денари)

Назив	Почетна состојба	Должи	Побарува	Салдо
ФОД ДООЕЛ - Новаци, АД ЕЛЕМ - Скопје	(190,516)	495,832	(390,288)	(84,972)
ФОРТ ДООЕЛ - Осломеј, АД ЕЛЕМ - Скопје	(791)	25,057	(25,535)	(1,269)
ЕЛЕМ ТРЕЈД ДООЕЛ - Скопје	(35,873)	50,763	(28,484)	(13,594)
ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ - Скопје	(4,174)	64,861	(68,976)	(8,289)
Вкупно	(231,354)	636,513	(513,283)	(108,124)

Состојбата на салдата на 31.12.2017 година на трансакциите со поврзани страни се искажани во табелата дадена погоре.

Друштвото има трансакции со поврзаните субјекти, на континуирана основа, каде странките се појавуваат како купувачи и како добавувачи врз основа на фактурирани стоки во надворешно трговскиот промет. Прометот се одвива со примена на пазарни цени.

Финансиски показатели

DES	2017	2016
Current ratio	2.1790	1.4820
Quick ratio	1.3040	0.8400
Financial debt ratio	0.1780	0.1940
Total debt ratio	0.2070	0.2420
Equity ratio	0.7930	0.7580
Financial debt equity ratio	0.2240	0.2550
Debt equity ratio	0.2610	0.3190
ROA	1.1587	1.7962
ROE	1.4610	2.3699
EBIT/interest costs	5.6060	5.4210
Days inventory outstanding	177	177
Days recivables outstanding	70	74
Days payable outstanding	62	110

Финансиските показатели се подетално објаснети во финансикиот дел на годишниот извештај.

17. НАСТАНИ ШТО СЕ СЛУЧИЛЕ ПО ДЕНОТ НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

По 31 декември 2017 година – датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Прилог 1: ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕ ВО 2017 ГОДИНА

АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА
ЕНЕРГИЈА ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА
ВО ДРЖАВНА СОПСТВЕНОСТ
Бр. 05-3008/1
31.05 2018 год.
СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работата на АД Електрани на Македонија-Скопје за 2017
година

СОДРЖИНА

ВОВЕД	3
I. ОПШТ ДЕЛ	4
1. Основање и регистрација на Електрани на Македонија.....	4
2. Фирма и седиште на Друштвото.....	4
3. Дејност на Друштвото	4
4. Износ на основната главнина и номиналната вредност на акците.....	5
5. Организациона поставеност.....	5
II. СЕКТОР ЗА ПРОИЗВОДСТВО	6
III. СЕКТОР ЗА ИНВЕСТИЦИИ	34
IV. СЕКТОР ЗА КОМЕРЦИЈАЛНИ РАБОТИ	39
V. СЕКТОР ЗА ПРАВНИ РАБОТИ	54
VI. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИСКИ РАБОТИ	71
1. Остварени економско-финансиски резултати.....	71
2. Структура на остварен вкупен приход.....	71
3. Структура на реализирани расходи во работењето на АД ЕЛЕМ.....	74
4. Залихи.....	84
5. Побарување од купувачите.....	84
6. Финансиски обврски.....	86

ВОВЕД

Во овој Годишен извештај се презентирани остварените резултати од работењето на А.Д. Електрани на Македонија - Скопје во 2017 година преку изнесените активности и поважни деловни настани.

Во општиот дел на извештајот презентирани се општите податоци за Друштвото и целокупното работење на Друштвото по сектори.

Посебниот дел на извештајот ги опфаќа искажаните финансиски резултати за 2016 година за целата компанија А.Д. Електрани на Македонија како и остварените приходи, расходи, залихи, побарувања и обврски на Друштвото.

Во планирани активности за 2018 година опфатени се активностите на кои Компанијата поактивно ќе се ангажира за остварување на подобри резултати во работењето.

I. ОПШТ ДЕЛ

1. Основање и регистрација на Електрани на Македонија

А.Д. Електрани на Македонија - Скопје настана со Одлука на Владата на Република Македонија број 19-2626/1 од 30.06.2005 година со реструктурирање на Електростопанство на Македонија Акционерско друштво за производство, дистрибуција и снабдување со електрична енергија во државна сопственост Скопје со издвојување и основање на ново друштво за производство на електрична енергија.

Друштвото се запиша во трговскиот регистар во Основниот суд Скопје 1 Скопје, под Т.рег.бр.5020/05 од 09.09.2005 година.

2. Фирма и седиште на Друштвото

Друштвото работи и учествува во правниот промет под фирма: Акционерско друштво за производство на електрична енергија, Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје.

Во правниот промет Друштвото употребува и скратена ознака на фирмата која гласи: А.Д. Електрани на Македонија во државна сопственост, Скопје.

Друштвото има скратено име А.Д. ЕЛЕМ- Скопје.

Седиштето на Друштвото е во Скопје, на улица 11 Октомври бр.9.

3. Дејност на Друштвото

Основна дејност на Друштвото е производство на електрична енергија и е дејност од јавен интерес. Со одлука број 02-1391/1 од 18.11.2005 година АД ЕЛЕМ доби лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија. Временскиот период на важење на лиценцата е 35 години и е со важност до 1 Ноември 2040 година.

На 20 март 2006 година, со Одлука број 02-410 од Регулаторна Комисија за Енергетика на Република Македонија, АД ЕЛЕМ доби лиценца за Подружница Енергетика-Скопје за вршење на енергетска дејност и тоа :

- ❖ производство на топлинска енергија
- ❖ дистрибуција на топлинска енергија
- ❖ снабдување со топлинска енергија

На 22 Декември 2008 година, со Одлука број 02-2187/1 и Одлука број 02-2188/1 од Регулаторна Комисија за Енергетика на Република Македонија, АД ЕЛЕМ доби лиценца за Подружница Енергетика-Скопје за вршење на енергетска дејност и тоа :

- ❖ дистрибуција на електрична енергија
- ❖ снабдување со електрична енергија

4. Износ на основната главнина, номинална вредност на акциите и нивниот број

Основната главнина на Друштвото изнесува 31.738.878.000,00 денари (триесет и една милијарда седумсто триесет и осум милиони осумстотини седумдесет и осум илјади денари) или 517.818.006,800 ЕУР според средниот курс на Народна банка на Р.Македонија објавен еден ден пред усвојување на Статутот.

Основната главнина на Друштвото е поделена на 31.738.878 обични акции што гласат на име, со номинална вредност од 1.000 денари (илјада) денари по акција.

5. Организациона поставеност

Организационии делови на Друштвото се Дирекција и Подружници

Производни подружници

- ❖ ХЕС Маврово-Гостивар
- ❖ ХЕС Црн Дрим - Струга
- ❖ ХЕЦ Тиквеш - Кавадарци
- ❖ ХЕС Треска- Скопје
- ❖ РЕК Битола- Новаци
- ❖ РЕК Осломеј - Осломеј
- ❖ Енергетика- Скопје

Подружинците на Друштвото се организирани со акт на Управен одбор , по претходно одобрение на Надзорниот одбор.

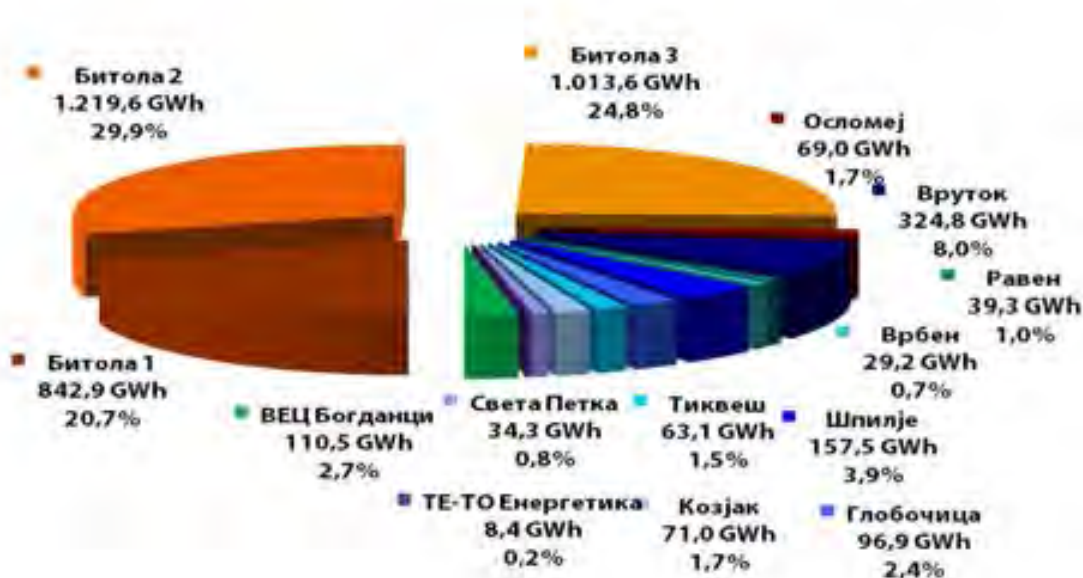
II. СЕКТОР ЗА ПРОИЗВОДСТВО

Во извештајот се наведени основните показатели на производство и пласирани вишоци на електрична енергија од АД ЕЛЕМ во 2017 година.

1 РЕЗУЛТАТИ

Производствени резултати 2017			
	Планирано производство	Остварено производство	Индекс
	GWh	GWh	Остварено/Планирано
ТЕЦ	2.676,1	3.145,1	117,5%
Битола 1	542,0	842,9	155,5%
Битола 2	974,7	1.219,6	125,1%
Битола 3	1.095,5	1.013,6	92,5%
Осломеј	63,8	69,0	108,1%
ХЕЦ	1.168,4	816,0	69,8%
Вруток	270,1	324,8	120,3%
Равен	32,4	39,3	121,3%
Врбен	39,1	29,2	74,8%
Шпилје	275,5	157,5	57,1%
Глобочица	184,5	96,9	52,5%
Тиквеш	145,1	63,1	43,5%
Козјак	152,9	71,0	46,4%
Света Петка	68,8	34,3	49,8%
ТЕ-ТО Енергетика	0,0	8,4	
ВЕЦ Богданци	95,5	110,5	115,6%
ВКУПНО	3.940,1	4.080,0	103,6%

Споредено со планот за производство за 2017 година, АД ЕЛЕМ има остварено производство од 4.080,0 GWh, што е 103,6% реализација од планираното производство. Притоа, термоелектричните центри имаат остварено 17,5% повеќе од планираното производство, хидроелектричните центри имаат произведено 69,8% од планираното производство, и ветроелектричните центри имаат остварено 15,6% повеќе од планираното производство.

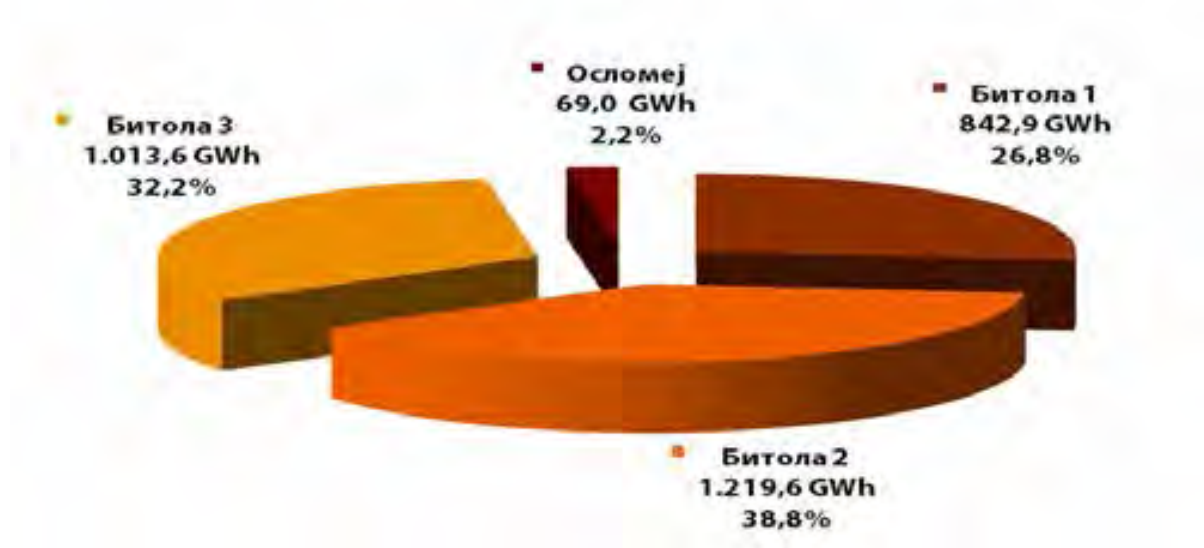

2 СТРУКТУРА НА АД ЕЛЕМ

2.1 Термоелектрични центри

Термоелектричните центри се приоритетни во електроенергетскиот систем на Македонија. Тие покриваат 81% од производството на електрична енергија во АД ЕЛЕМ. Најголем термокапацитет е РЕК „Битола“ со своите три блока Битола 1, 2 и 3, со нето-просечно годишно производство од 4.100 GWh. Јагленот е основно гориво во РЕК „Битола“. Во составот на термосистемот во Република Македонија припаѓа и РЕК „Осломеј“ со инсталирана моќност на блокот од 125 MW и нето-просечно годишно производство од 450 GWh. Јагленот е основно гориво и во РЕК „Осломеј“.

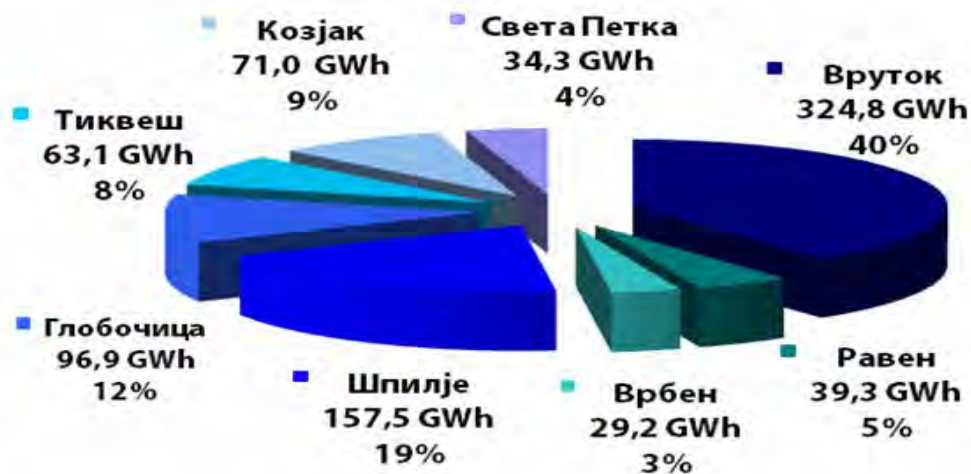
ТЕРМО ЕЛЕКТРИЧНИ ЦЕНТРАЛИ	Инсталирана моќност MW	Нето производство GWh	Година на пуштање	Работни часови h	Основно гориво	Енергетска вредност на гориво kJ/kg
Битола 1	233	842,9	1982	5605:29:00	Јаглен	6960
Битола 2	233	1.219,6	1984	7033:03:00	Јаглен	6960
Битола 3	233	1.013,6	1988	6121:44:00	Јаглен	6960
Осломеј	125	69,0	1980	1072:20:00	Јаглен	5824
ВКУПНО	824	3.145,1				

2.2 Хидроелектрични центри

Вкупната инсталирана моќност на хидрокапацитетите изнесува 556,8 MW, односно 40% од вкупните капацитети на АД ЕЛЕМ. Во АД ЕЛЕМ постојат осум хидроелектрани, од кои две проточни: „Равен“ и „Врбен“ и шест акумулациони: „Вруток“, „Шпилје“, „Глобочица“, „Тиквеш“, „Козјак“ и „Света Петка“. Од вкупното производство на електрична енергија во АД ЕЛЕМ, од хидропроизводство се обезбедува околу 19%, и тоа пред се за задоволување на дневните варијации на потрошувачката на електрична енергија и за обезбедување на системските услуги за регулација со што се постигнува поголема флексибилност и доверливост на електроенергетскиот систем.

ХИДРО ЕЛЕКТРИЧНИ ЦЕНТРАЛИ	Број на агрегати	Инсталирана моќност MW	Нето производство GWh	Година на пуштање	Тип на електрана
Вруток	4	165,6	324,8	1957/1973	Акумулациона
Равен	3	21	39,3	1959/1973	Проточна
Врбен	2	12,8	29,2	1959	Проточна
Шпилје	3	84	157,5	1969	Акумулациона
Глобочица	2	42	96,9	1965	Акумулациона
Тиквеш	4	113	63,1	1968/1981	Акумулациона
Козјак	2	82	71,0	2004	Акумулациона
Света Петка	2	36,4	34,3	2012	Акумулациона
ВКУПНО	22	556,8	816,0		

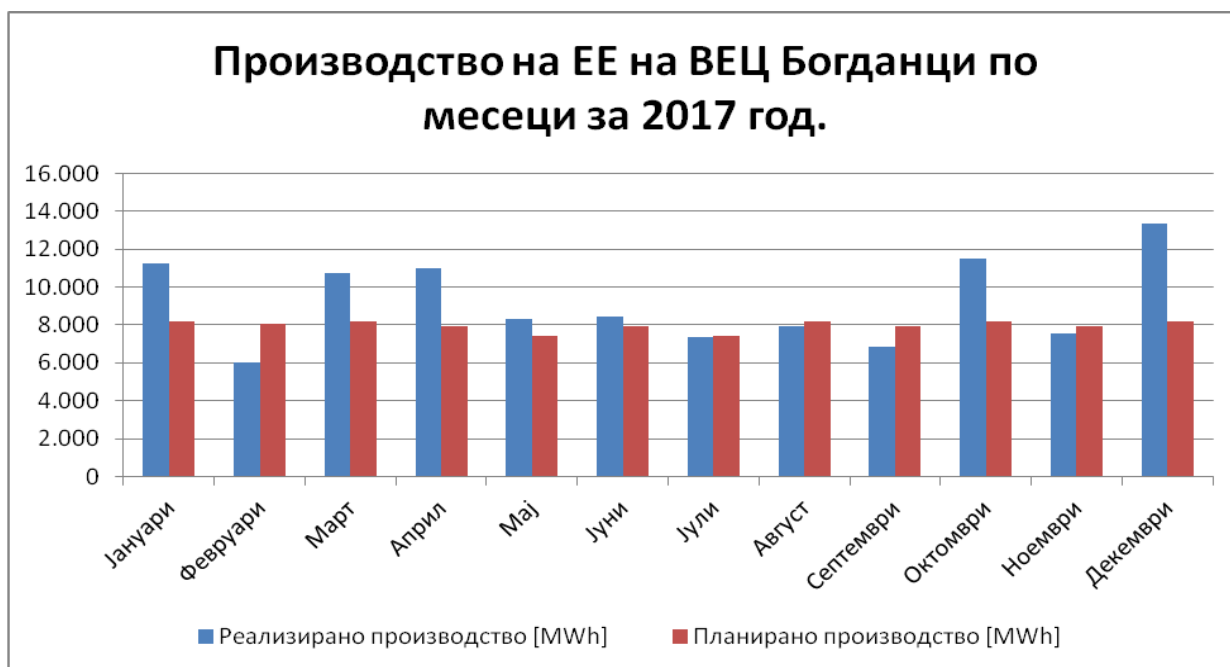
2.3 Ветроелектрични централи

Во 2017 година ВЕЦ „Богданци“ произведе 110,5 GWh електрична енергија. Ова претставува 115,6% од планираните 95,5 GWh со билансот за 2017 година. Реализираното производство е поголемо од планираното, поради поволните временски услови во текот на целата година и брзини на ветерот поголеми од 4 m/s, според проектираниот работен опсег на ВЕЦ „Богданци“.

ВЕТРО ЕЛЕКТРИЧНИ ЦЕНТРАЛИ	Број на агрегати	Инсталирана моќност MW	Нето производство GWh	Година на пуштање
ПВЕ Богданци	16	36,8	110,5	2015

Во текот на 2017 г. се направени редовни работни посети за утврдување на состојбата и функционалноста на објектите и опремата во трафостаницата во ВЕЦ „Богданци“. Во јуни 2017 започна редовниот годишен сервис на ветерните турбини што го извршува СИМЕНС според сервисниот договор. Годишниот сервис беше планиран да трае до крајот на септември, но поради замена на главното лежиште на турбина 11 од страна на експерти од Сименс, извршена во месец јуни 2017 година и дополнителни ангажмани на сервисниот тим, годишниот сервис на турбините се пролонгираше до месец октомври.

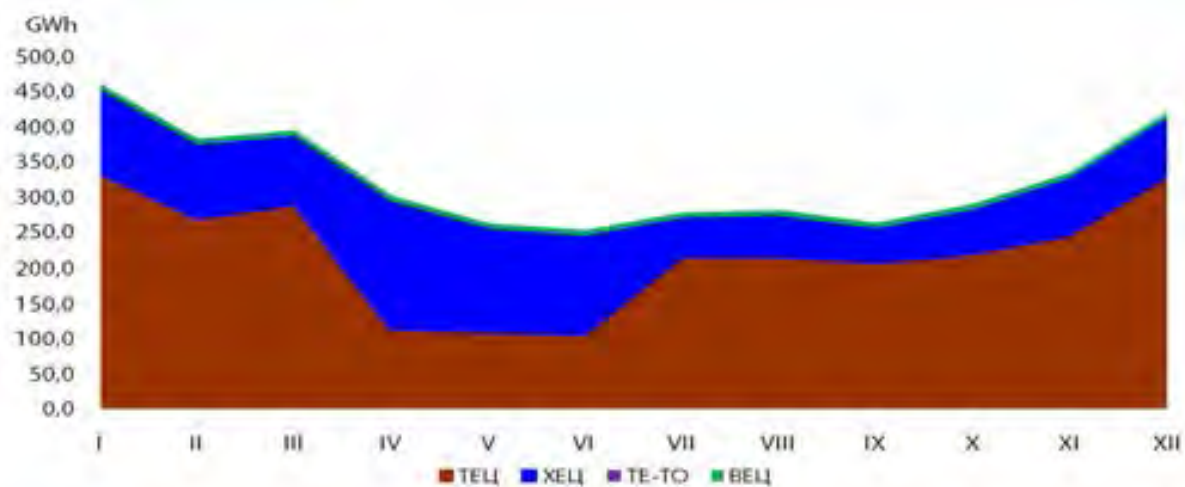
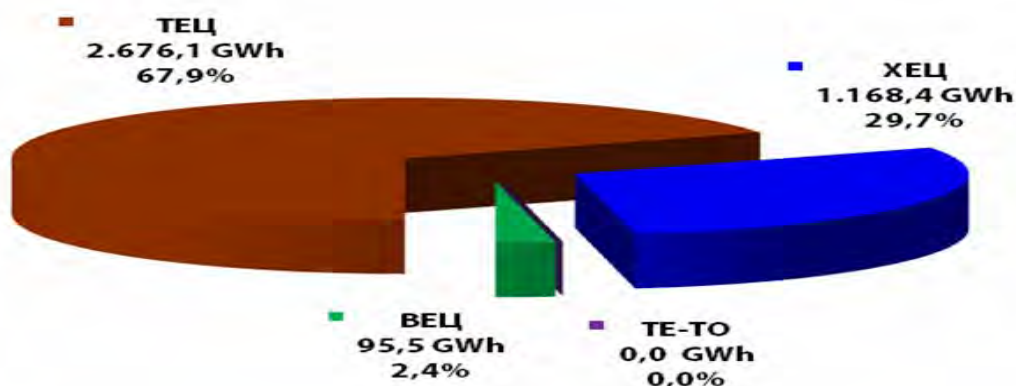
Ремонтните активности на ветерните турбини се извршени во согласност со договорот за сервисирање на турбините склучен со Сименс ВП.

3 ПЛАНИРАНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА НА АД ЕЛЕМ ЗА 2017 ГОДИНА

Според планот за производство за 2017 година планираното производство на АД ЕЛЕМ беше 3.940,1 GWh, од кои 2.676,1 GWh (67,9%) беше планирано да произведат термоелектричните центри, 1.168,4 GWh (29,7%) да произведат хидроелектричните центри, 0 GWh (0%) да произведе ТЕ-ТО Енергетика и 95,5 GWh (2,4%) да произведат ветроелектричните центри.

МЕСЕЧНО БИЛАНСИРАНА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА													GWh
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
ТЕЦ	334,8	270,7	291,0	115,2	111,6	108,0	217,8	217,7	210,6	221,0	247,2	330,6	2.676,1
ХЕЦ	118,5	105,3	96,8	180,4	144,9	138,8	54,0	57,2	46,2	62,5	81,0	82,8	1.168,4
ТЕ-ТО	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ВЕЦ	8,2	8,1	8,2	7,9	7,4	7,9	7,4	8,2	7,9	8,2	7,9	8,2	95,5
ВКУПНО	461,5	384,0	396,0	303,5	264,0	254,7	279,2	283,1	264,7	291,7	336,1	421,6	3.940,1

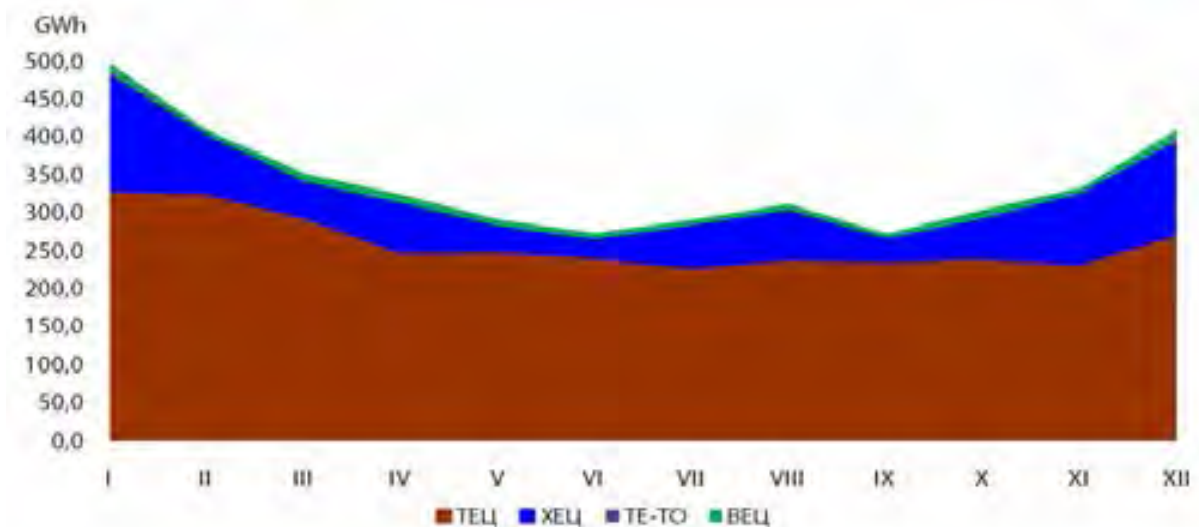
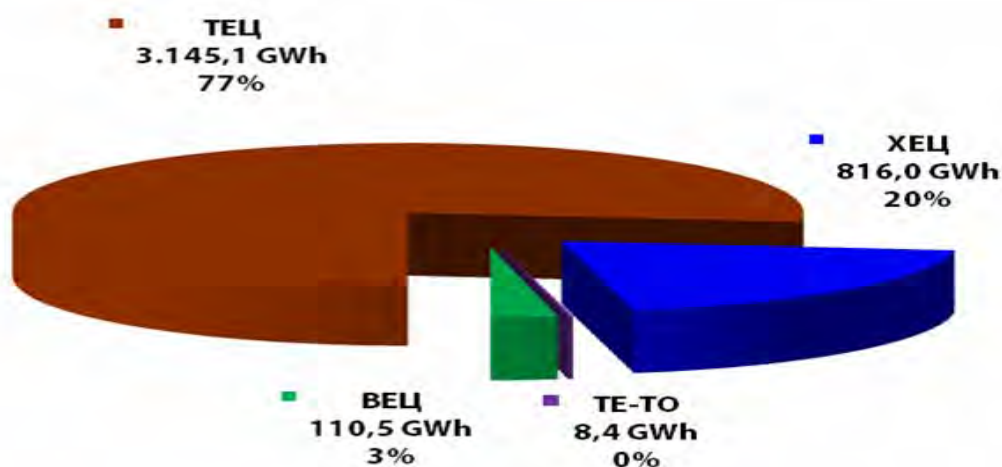

4 ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Во текот на 2017 година, АД ЕЛЕМ има произведено вкупно 4.080,0 GWh електрична енергија, од кои 3.145,1 GWh (77%) од термоелектричните центри, 816,0 GWh (20%) од хидроелектричните центри и 110,5 GWh (3%) од ветроелектричните центри.

4.1 Остварено месечно производство

МЕСЕЧНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА													GWh
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
ТЕЦ	330,4	326,3	295,0	249,0	250,0	241,8	228,9	239,8	237,5	241,2	233,0	272,2	3.145,1
ХЕЦ	152,1	76,9	47,5	65,0	33,8	24,0	55,5	64,9	29,2	52,1	93,2	122,1	816,0
ТЕ-ТО	4,5	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	8,4
ВЕЦ	11,3	6,0	10,8	11,0	8,3	8,5	7,4	8,0	6,8	11,5	7,6	13,4	110,5
ВКУПНО	498,1	410,1	353,2	324,9	292,1	274,3	291,8	312,6	273,6	304,8	333,8	410,6	4.080,0

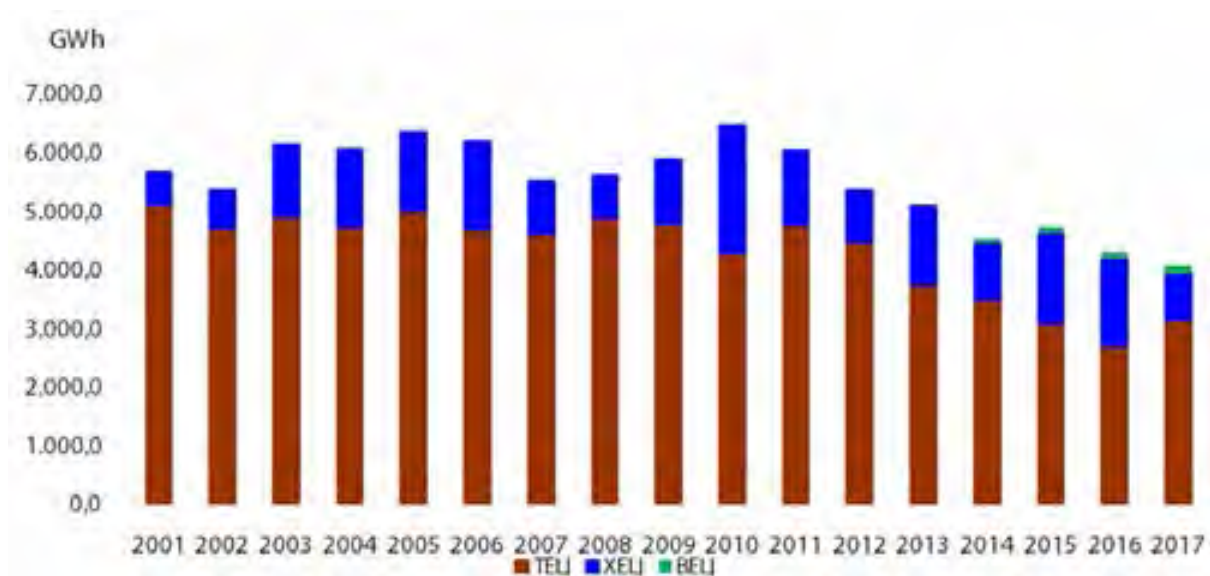

4.2 Остварено производство на електрична енергија од АД ЕЛЕМ во изминатите години

Производството на АД ЕЛЕМ во 2017 година е за 227,1 GWh (5,3%) помало од оствареното производство во 2016 година.

ГОДИШНО ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА																GWh	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ТЕЦ	5.124,4	4.714,5	4.906,5	4.735,0	5.007,8	4.690,9	4.602,7	4.877,3	4.788,6	4.277,4	4.775,7	4.482,5	3.750,5	3.506,4	3.092,7	2.699,1	3.145,1
ХЕЦ	564,9	652,2	1.218,9	1.328,3	1.344,7	1.504,9	910,5	738,0	1.097,6	2.184,8	1.267,9	887,3	1.362,5	958,2	1.528,3	1.490,1	816,0
ВЕЦ														70,4	120,8	109,5	110,5
ВКУПНО	5.689,3	5.366,7	6.125,4	6.063,3	6.352,5	6.195,8	5.513,2	5.615,4	5.886,2	6.462,3	6.043,6	5.369,9	5.113,0	4.535,0	4.741,8	4.298,7	4.071,6

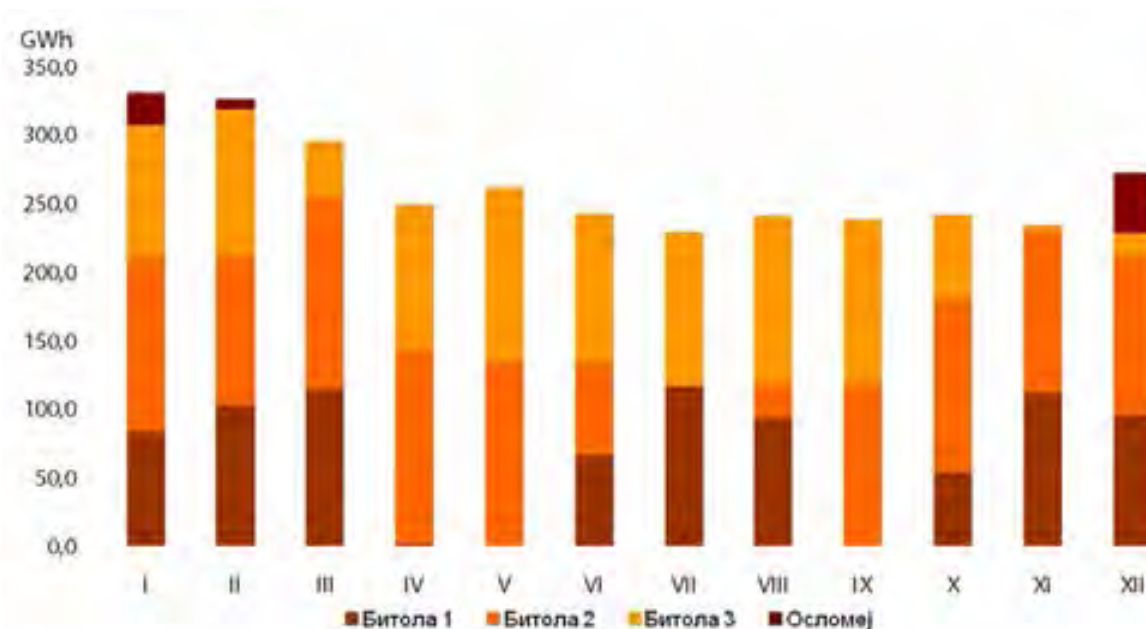
	2017	2016	17/16	17	16
	GWh	GWh	%	%	%
ТЕЦ	3.145,1	2.699,1	16,5	77,2	62,8
ХЕЦ	816,0	1.490,1	-45,2	20,0	34,7
ВЕЦ	110,5	109,5	0,9	2,7	2,5
ВКУПНО	4.071,6	4.298,7	-5,3	100,0	100,0

5 ТЕРМОЕНЕРГИЈА

Во 2017 година термоелектричните централи произведоа 3.145,1 GWh, и тоа „Битола 1“ оствари производство од 842,9 GWh (26,8 %) од вкупното термопроизводство, „Битола 2“ оствари 1.219,6 GWh (38,8 %), „Битола 3“ оствари 1.013,6 GWh (32,2 %) и „Осломеј“ оствари 69,0 GWh (2,2 %).

МЕСЕЧНО ПРОИЗВОДСТВО - ТЕРМОЕЛЕКТРИЧНИ ЦЕНТРАЛИ													GWh
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Битола 1	85,6	103,9	115,2	2,9	-11,6	67,4	118,1	95,3	-0,2	55,5	113,8	97,1	842,9
Битола 2	126,8	108,6	139,2	140,2	135,8	68,1	0,0	24,0	118,4	126,3	116,8	115,6	1.219,6
Битола 3	95,6	107,1	40,8	106,2	126,0	106,5	111,0	120,7	119,5	59,7	3,1	17,4	1.013,6
Осломеј	22,4	6,7	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,7	42,1	69,0
ВКУПНО	330,4	326,3	295,0	249,0	250,0	241,8	228,9	239,8	237,5	241,2	233,0	272,2	3.145,1

Производството на електричната енергија од термоелектраните во 2017 година е поголемо за 445,9 GWh (16,5%) во однос на 2016 година, што се должи на неповолната хидролошка состојба и потребата да им се даде предност на термоелектраните во периодите на ниски дотоци во акумулациите и зголемена побарувачка на електрична енергија од страна на тарифните потрошувачи.

Производство во ТЕЦ „Битола 1“ е поголемо за 54,3% во однос на 2016 година, блокот работеше повеќе од планираното, поради неповолната хидролошка состојба.

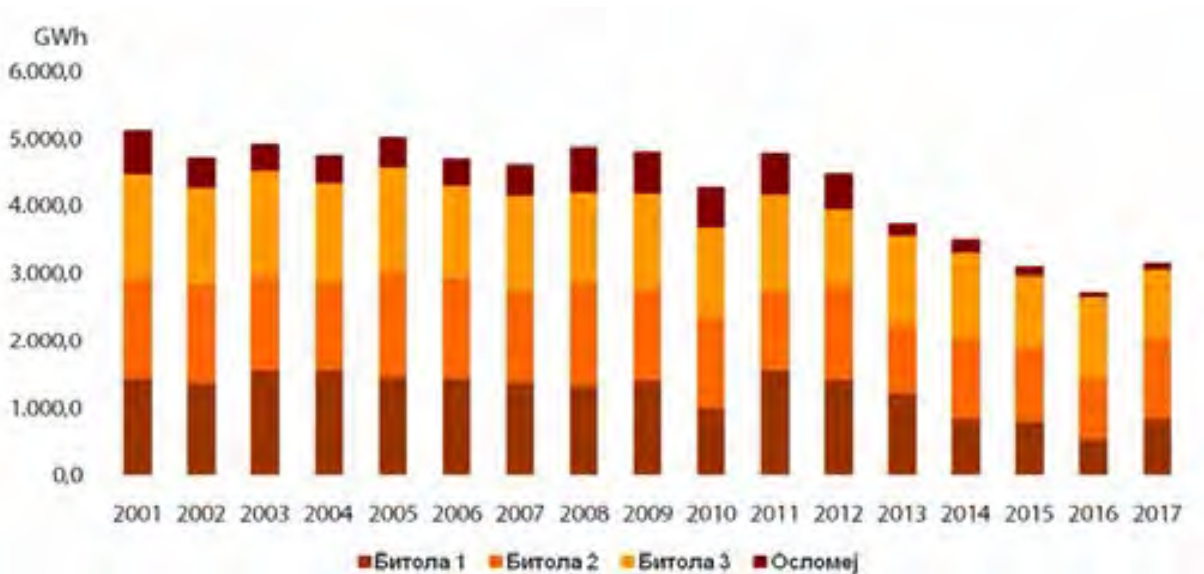
Производството во ТЕЦ „Битола 2“ е поголемо за 33,6% во однос на 2016 година, блокот работеше повеќе од планираното, поради неповолната хидролошка состојба.

Во ТЕЦ „Битола 3“ производството е помало за 16,4% во однос на 2016 година.

Во ТЕЦ „Осломеј“ за 157,4% е поголемо производството во однос на претходната 2016 година.

ПРОИЗВОДСТВО ПО ГОДИНИ - ТЕРМОЕЛЕКТРИЧНИ ЦЕНТРАЛИ																		GWh
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Битола 1	1.452,5	1.389,4	1.590,3	1.585,3	1.478,0	1.465,9	1.386,3	1.357,0	1.416,2	1.024,1	1.575,8	1.433,3	1.245,7	851,1	804,7	546,3	842,9	
Битола 2	1.487,5	1.472,9	1.383,6	1.313,4	1.524,6	1.475,0	1.372,9	1.530,1	1.364,0	1.357,0	1.156,2	1.403,3	1.009,9	1.207,6	1.110,8	913,0	1.219,6	
Битола 3	1.545,8	1.435,4	1.566,6	1.463,5	1.600,9	1.393,1	1.407,3	1.328,9	1.417,0	1.318,8	1.456,8	1.134,4	1.317,1	1.258,2	1.070,8	1.213,1	1.013,6	
Осломеј	638,6	416,8	366,0	372,8	404,3	356,9	436,2	661,4	591,4	577,5	586,8	504,7	170,0	189,6	106,5	26,8	69,0	
ВКУПНО	5.124,4	4.714,5	4.906,5	4.735,0	5.007,8	4.690,9	4.602,7	4.877,3	4.788,6	4.277,4	4.775,7	4.475,7	3.742,6	3.506,4	3.092,7	2.699,1	3.145,1	

ТЕРМОЕЛЕКТРАНИ	2017	2016	17/16	17	16
	GWh	GWh	%	%	%
Битола 1	842,9	546,3	54,3	26,8	20,2
Битола 2	1.219,6	913,0	33,6	38,8	33,8
Битола 3	1.013,6	1.213,1	-16,4	32,2	44,9
Осломеј	69,0	26,8	157,4	2,2	1,0
ВКУПНО	3.145,1	2.699,1	16,5	100,0	100,0

6 РЕМОНТНИ АКТИВНОСТИ И ЗАСТОИ

Оваа година започнати се и извршени планираните ремонтни активности според однапред определената динамика и време.

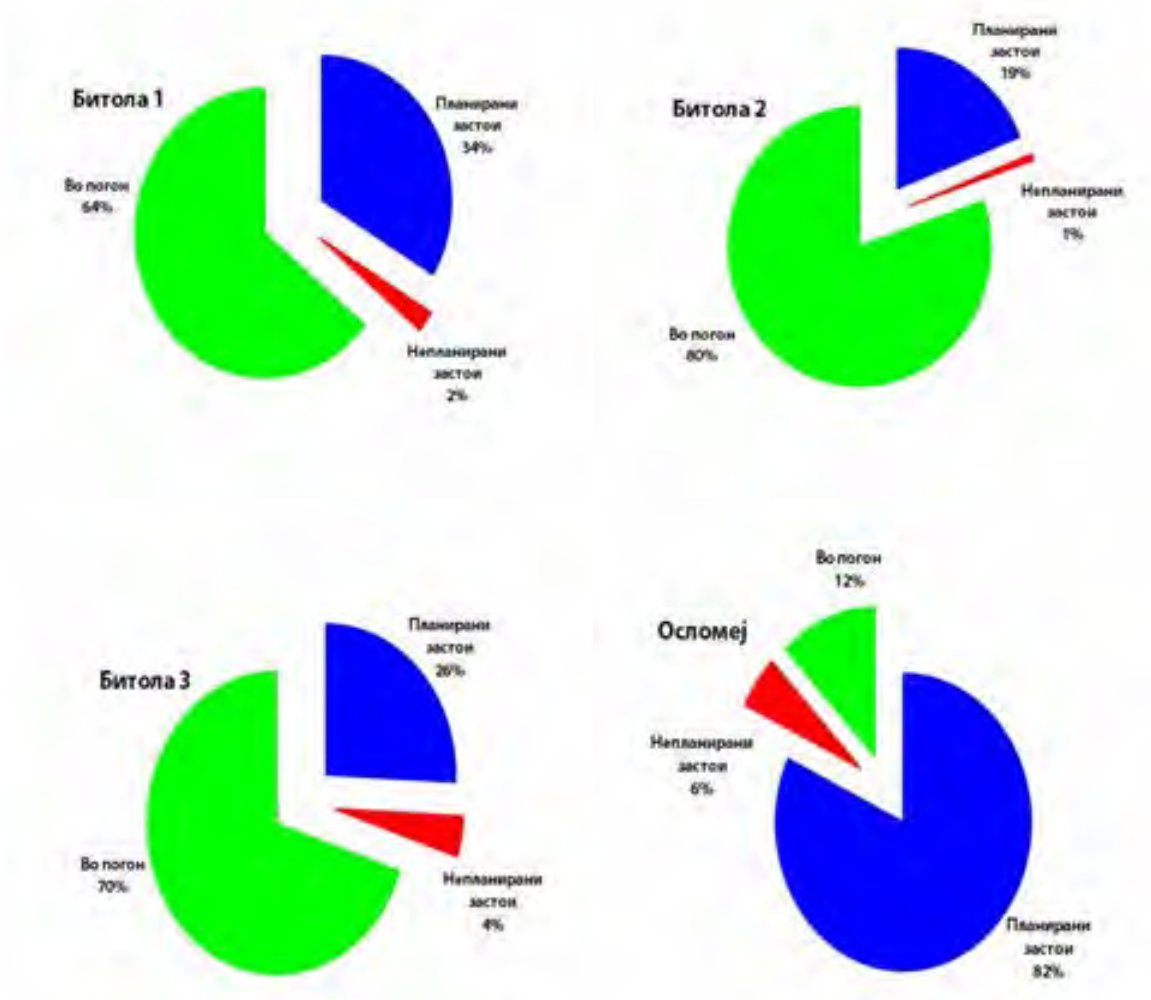
ХЕЦ / ТЕЦ	Датум на		Опис
	Започнување	Завршување	
РЕК Битола/ремонти			
Блок 1	27.8.2017	14.10.2017	Извршени активности во котел на јагленов систем, пароводен тракт, гасовоздушен тракт, санација на целокупната опрема од арматура, ремонт на три напојни пумпи, ревизија на системот за регулација на лежишта од турбина и генератор, хидропроба и механичко чистење на кондензатор, чистење на електрофилтерот.
Блок 2	24.6.2017	25.8.2017	Извршени активности во котел на јагленов систем, пароводен тракт, гасовоздушен тракт, санација на целокупната опрема од арматура, ремонт на две напојни пумпи, ревизија на системот за регулација на лежишта од турбина и генератор, хидропроба на кондензатор,
Блок 3	16.10.2017	28.11.2017	Извршени активности во котел на јагленов систем, пароводен тракт, гасовоздушен тракт, санација на целокупната опрема од арматура, ремонт на три напојни пумпи, ревизија на системот за регулација на лежишта од турбина и генератор, хидропроба и механичко чистење на кондензатор, чистење на електрофилтерот.
РЕК Осломеј/ремонти			
Агрегат А	05.2.2017	01.12.2017	Извршени ремонтни активности на турбина, превалцување на цевки во кондензатор, во делот на котел направено пенетранско испитување и магнетен флукс, радиографска контрола на заменети вентили за
ХЕЦ Вруток/ремонти			
Агрегат А	16.2.2017	19.2.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
	07.11.2017	16.11.2017	
Агрегат Б	16.2.2017	19.2.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
	07.11.2017	16.11.2017	
Агрегат Ц	16.2.2017	19.2.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
	03.4.2017	13.4.2017	
	01.9.2017	29.9.2017	
	07.11.2017	16.11.2017	
Агрегат Д	16.2.2017	19.2.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
	03.4.2017	20.4.2017	
	01.9.2017	29.9.2017	
	07.11.2017	16.11.2017	
ХЕЦ Равен/ремонти			
Агрегат А	17.9.2017	25.9.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
	07.11.2017	16.11.2017	
Агрегат Б	01.9.2017	09.9.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
	07.11.2017	16.11.2017	
Агрегат Ц	09.9.2017	17.9.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
	07.11.2017	16.11.2017	
ХЕЦ Врбен/ремонти			
Агрегат А	30.8.2017	12.10.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
Агрегат Б	30.8.2017	20.10.2017	Ремонто - ревизиони активности на агрегатот и опремата.
ХЕЦ Тиквеш/ремонти			
Агрегат А	19.6.2017	23.6.2017	Ревизија на агрегатот и опремата.
Агрегат Б	12.6.2017	16.6.2017	Ревизија на агрегатот и опремата.
Агрегат Ц	05.6.2017	09.6.2017	Ревизија на агрегатот и опремата.
Агрегат Д	29.5.2017	01.6.2017	Ревизија на агрегатот и опремата.
ХЕЦ Глобочица/ремонти			
Агрегат А	27.6.2017	01.7.2017	Ревизија на постројки, опрема и уреди.
	10.7.2017	14.7.2017	
Агрегат Б	27.6.2017	01.7.2017	Ревизија на постројки, опрема и уреди.
	10.7.2017	14.7.2017	
ХЕЦ Шпиље/ремонти			
Агрегат А	24.7.2017	28.7.2017	Ревизија на постројки, опрема и уреди.
Агрегат Б	17.7.2017	21.7.2017	Ревизија на постројки, опрема и уреди.
Агрегат Ц	03.7.2017	07.7.2017	Ревизија на постројки, опрема и уреди.
ХЕЦ Козјак/ремонти			
Агрегат А	17.7.2017	19.7.2017	Ревизија на АКЗ на спиралата и горниот дел на дифозорот.
Агрегат Б	-	-	
ХЕЦ Света Петка/ремонти			
Агрегат А	-	-	
Агрегат Б	-	-	

Преглед на времетраење на планираните и непланираните застои во термоелектраните во 2017 година.

Застои 2017 [h]								
Термоелектрани	Битола 1		Битола 2		Битола 3		Осломеј	
	П	Н	П	Н	П	Н	П	Н
Јануари	121:29:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	113:44:00	0:00:00	351:14:00
Февруари	0:00:00	0:00:00	0:00:00	65:54:00	0:00:00	59:43:00	565:35:00	0:00:00
Март	0:00:00	8:55:00	0:00:00	0:00:00	504:52:00	0:00:00	744:00:00	0:00:00
Април	540:00:00	97:39:00	0:00:00	0:00:00	100:14:00	7:59:00	720:00:00	0:00:00
Мај	744:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	744:00:00	0:00:00
Јуни	270:01:00	0:00:00	337:46:00	0:00:00	75:00:00	0:00:00	720:00:00	0:00:00
Јули	0:00:00	26:41:00	744:00:00	0:00:00	0:00:00	74:37:00	744:00:00	0:00:00
Август	97:33:00	0:00:00	579:17:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	744:00:00	0:00:00
Септември	720:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	720:00:00	0:00:00
Октомври	319:28:00	79:36:00	0:00:00	0:00:00	383:32:00	0:00:00	744:00:00	0:00:00
Ноември	23:41:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	691:16:00	0:00:00	720:00:00	0:00:00
Декември	105:28:00	0:00:00	0:00:00	0:00:00	504:00:00	123:19:00	20:00:00	150:51:00
Вкупно	2941:40:00	212:51:00	1661:03:00	65:54:00	2258:54:00	379:22:00	7185:35:00	502:05:00
	3154:31:00		1726:57:00		2638:16:00		7687:40:00	

П* Планирани застои

Н* Непланирани застои

Во наредните табели, е направена споредба на бројот на застои и ремонти и нивното времетраење во однос на изминатите години.

Бројот на испади во 2017 година во однос на 2016 е поголем за 1 (4%), а во однос на 2015 е помал за 7 (21,21%), во однос на 2014 е помал за 8 (23,53%), во однос на 2013 е помал за 2 (7,14%) и во однос на 2012 е помал за 5 (16,13%).

Вкупното времетраење на застои и ремонти во 2017 година изнесува 15207:24:00 часа и е помало за 15,56% во однос на 2016, поголемо за 4,64% во однос на 2015, поголемо за 33,02% во однос на 2014, поголемо за 34,09% во однос на 2013 година и поголемо за 113,84% во однос на 2012 година.

Број на Застои и Ремонти

		РЕК Битола				РЕК Осломеј	Вкупно ТЕЦ
		Блок 1	Блок 2	Блок 3	Вкупно	Агрегат 1	
Застои	2010	10	4	5	19	11	30
	2011	8	6	3	17	15	32
	2012	6	4	2	12	15	27
	2013	3	5	11	19	7	26
	2014	9	2	11	22	8	30
	2015	8	9	8	25	4	29
	2016	8	7	3	18	4	22
	2017	8	2	9	19	3	22
Ремонти	2010	1	1	1	3	1	4
	2011	нема ремонт	1	1	2	1	3
	2012	1	нема ремонт	1	2	2	4
	2013	нема ремонт	1	нема ремонт	1	1	2
	2014	1	1	1	3	1	4
	2015	1	1	1	3	1	4
	2016	нема ремонт	1	1	2	1	3
	2017	1	1	1	3	1	4
Вкупно	2010	11	5	6	22	12	34
	2011	8	7	4	19	16	35
	2012	7	4	3	14	17	31
	2013	3	6	11	20	8	28
	2014	10	3	12	25	9	34
	2015	9	10	9	28	5	33
	2016	8	8	4	20	5	25
	2017	9	3	10	22	4	26
Споредба на 2017 со минатите години [%]	2010	-18,18%	-40,00%	66,67%	0,00%	-66,67%	-23,53%
	2011	12,50%	-57,14%	150,00%	15,79%	-75,00%	-25,71%
	2012	28,57%	-25,00%	233,33%	57,14%	-76,47%	-16,13%
	2013	200,00%	-50,00%	-9,09%	10,00%	-50,00%	-7,14%
	2014	-10,00%	0,00%	-16,67%	-12,00%	-55,56%	-23,53%
	2015	0,00%	-70,00%	11,11%	-21,43%	-20,00%	-21,21%
	2016	12,50%	-62,50%	150,00%	10,00%	-20,00%	4,00%

Време на Застои и Ремонти

		РЕК Битола				РЕК Осломеј	Вкупно ТЕЦ
		Блок 1	Блок 2	Блок 3	Вкупно	Агрегат 1	
Застои	2010	342:34:00	508:32:00	170:56:00	1022:02:00	1055:03:00	2077:05:00
	2011	456:54:00	416:27:00	71:06:00	944:27:00	469:53:00	1414:20:00
	2012	162:23:00	1031:35:00	23:55:00	1217:53:00	792:52:00	2010:45:00
	2013	1171:04:00	330:33:00	1138:29:00	2640:06:00	4630:25:00	7270:31:00
	2014	2358:41:00	24:22:00	377:44:00	2760:47:00	1364:16:00	4125:03:00
	2015	1783:25:00	1225:42:00	500:32:00	3509:39:00	599:43:00	4109:22:00
	2016	5130:40:00	1484:40:00	146:01:00	6761:21:00	2376:03:00	9137:24:00
	2017	2017:30:00	235:40:00	1588:48:00	3841:58:00	502:05:00	4344:03:00
Ремонти	2010	2622:28:00	725:43:00	1373:13:00	4721:24:00	1075:42:00	5797:06:00
	2011	0:00:00	2236:30:00	13:00:00	3185:30:00	1428:08:00	4613:38:00
	2012	655:51:00	0:00:00	2726:45:00	3382:36:00	1718:16:00	5100:52:00
	2013	0:00:00	2221:52:00	0:00:00	2221:52:00	1848:41:00	4070:33:00
	2014	850:13:00	925:55:00	724:27:00	2500:35:00	4807:00:00	7307:35:00
	2015	1701:28:00	529:50:00	1689:11:00	3920:29:00	6502:41:00	10423:10:00
	2016	0:00:00	1865:35:00	1127:00:00	2992:35:00	5880:00:00	8872:35:00
	2017	1137:01:00	1491:17:00	1049:28:00	3677:46:00	7185:35:00	10863:21:00
Вкупно	2010	2965:02:00	1234:15:00	1544:09:00	5743:26:00	2130:45:00	7874:11:00
	2011	456:54:00	2652:57:00	1020:06:00	4129:57:00	1898:01:00	6027:58:00
	2012	818:14:00	1031:35:00	2750:40:00	4600:29:00	2511:08:00	7111:37:00
	2013	1171:04:00	2552:25:00	1138:29:00	4861:58:00	6479:06:00	11341:04:00
	2014	3208:54:00	950:17:00	1102:11:00	5261:22:00	6171:16:00	11432:38:00
	2015	3484:53:00	1755:32:00	2189:43:00	7430:08:00	7102:24:00	14532:32:00
	2016	5130:40:00	3350:15:00	1273:01:00	9753:56:00	8256:03:00	18009:59:00
	2017	3154:31:00	1726:57:00	2638:16:00	7519:44:00	7687:40:00	15207:24:00
Споредба на 2017 со минатите години [%]	2010	6,39%	39,92%	70,86%	30,93%	260,80%	93,13%
	2011	590,42%	-34,90%	158,63%	82,08%	305,04%	152,28%
	2012	285,53%	67,41%	-4,09%	63,46%	206,14%	113,84%
	2013	169,37%	-32,34%	131,74%	54,66%	18,65%	34,09%
	2014	-1,69%	81,73%	139,37%	42,92%	24,57%	33,02%
	2015	-9,48%	-1,63%	20,48%	1,21%	8,24%	4,64%
	2016	-38,52%	-48,45%	107,25%	-22,91%	-6,88%	-15,56%

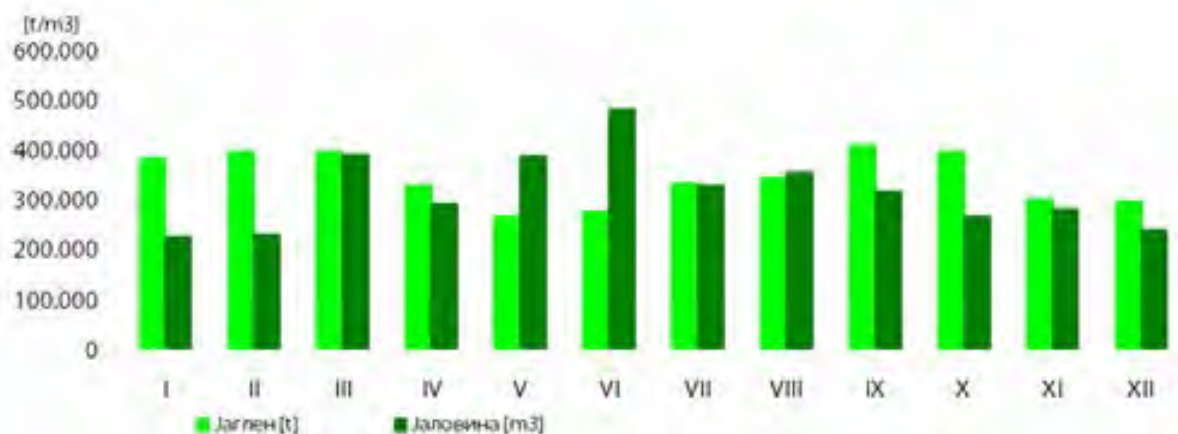
7 РУДНИЦИ

Во 2017 година од нашите рудници се ископани 5.040.584 [t] јаглен. За потребите на ТЕЦ од рудникот „Суводол“ се ископани 4.128.357 [t], додека од рудникот „Брод-Гнеотино“ 788.294 [t]. За потребите на ТЕЦ „Осломеј“ од рудникот „Осломеј – Запад“ се ископани 123.934 [t] јаглен, а од локалниот „Стар Рудник“ кој е дел од поранешниот рудник „Осломеј – Исток“ оваа година не е извршен ископ на јаглен.

Рудник Суводол - 2017

Ископ на јаглен и јаловина

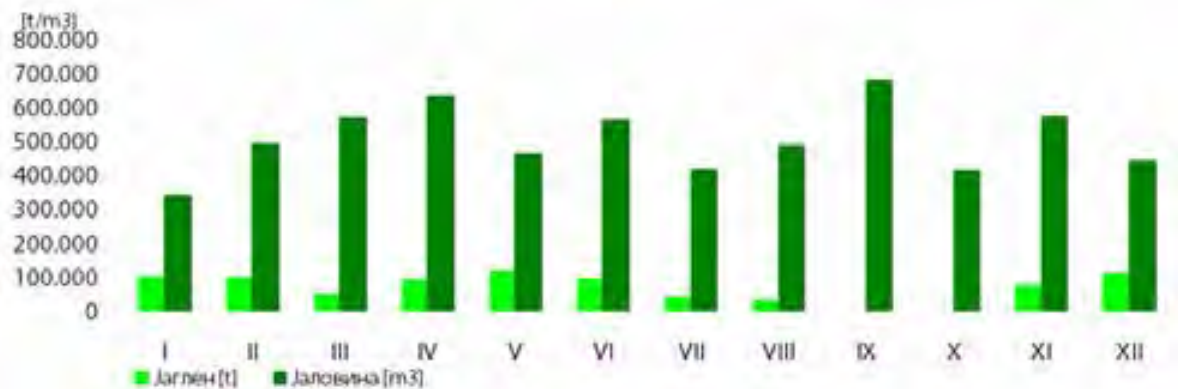
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Јаглен [t]	382.718	395.432	396.464	326.766	268.394	277.787	332.668	345.343	407.630	396.850	301.166	297.140	4.128.357
Јаловина [m ³]	226.800	230.000	391.000	292.000	388.000	481.000	327.000	355.500	319.000	267.500	281.600	240.000	3.799.400

Рудник Брод - Гнеотино - 2017

Ископ на јаглен и јаловина

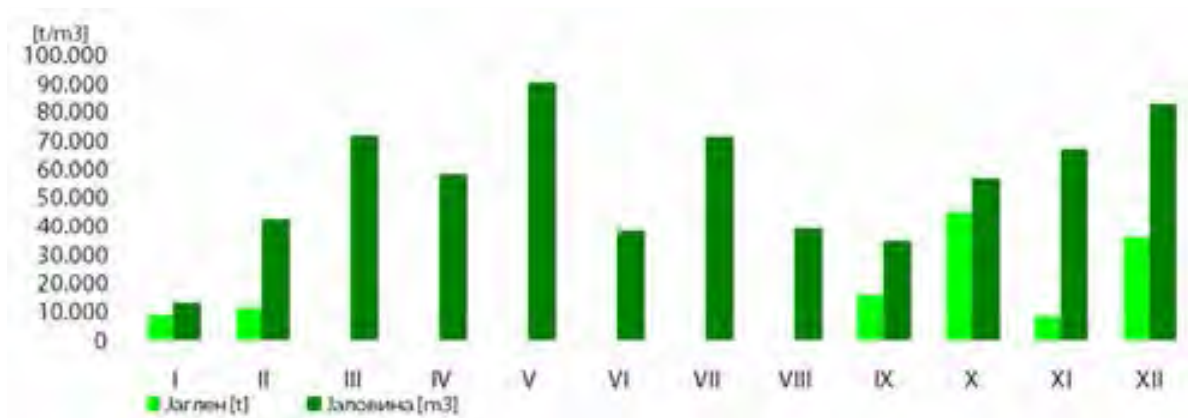
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Јаглен [t]	100.131	94.286	46.490	87.660	116.001	92.911	39.688	30.061	0	0	69.655	111.410	788.294
Јаловина [m ³]	337.500	492.300	568.000	634.000	464.000	562.000	417.500	487.500	677.500	411.500	572.721	440.713	6.065.234

Рудник Осломеј - Запад - 2017

Ископ на јаглен и јаловина

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Јаглен [t]	8.445	10.824	0	0	0	0	0	0	15.760	44.623	8.216	36.066	123.934
Јаловина [m3]	12.580	42.365	71.771	58.091	90.084	38.201	71.273	39.138	34.612	56.535	66.911	82.609	664.170

Рудник Стар рудник - 2017

Ископ на јаглен и јаловина

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Јаглен [t]													0
Јаловина [m3]													0

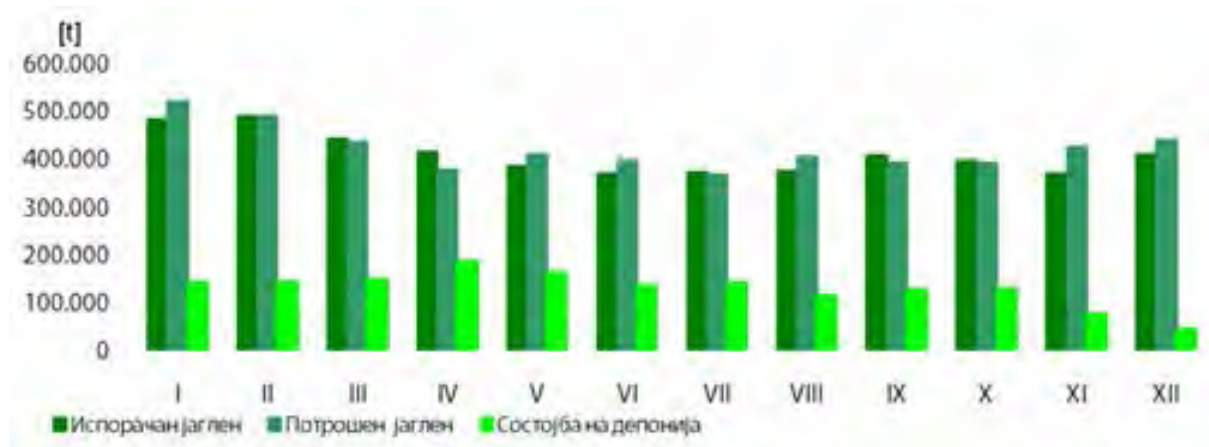
7.1 Потрошувачка на јаглен и мазут за производство на електрична енергија

За производството на 3.145,1 GWh во термоелектричните центри беше потрошено:

Јаглен	5.203.680,00 [t] или 1,65 kg/kWh
Мазут	24.395,00 [t] или 7,76 gr/kWh

Производството на термоелектричните центри во однос на лани е остварено со 19.213 [t] повеќе јаглен [0,37 %] и 3.618 [t] помалку мазут [12,91 %] во однос на потрошеното во 2016 година. Потрошувачката на мазут е како резултат на недовршената модернизација на котлите во РЕК „Битола“ и намалениот квалитет на јагленот, што може да се види од калоричната вредност на јагленот изразена во kJ/kg.

ПОТРОШУВАЧКА НА ЈАГЛЕН - ТЕЦ БИТОЛА												t	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Испорачан јаглен	482.849	489.718	442.954	414.426	384.395	370.698	372.356	375.404	407.630	396.850	370.820	408.550	4.916.650
Потрошен јаглен	520.228	488.965	435.641	376.842	410.487	396.727	365.675	404.220	392.996	394.755	424.824	438.820	5.050.180
Состојба на депонија	142.971	143.724	151.037	188.621	162.529	136.500	143.181	114.365	128.999	131.094	77.090	46.820	
Калорична вредност kJ/kg	6673,8	7377,1	7645,1	7473,4	6891,5	6883,1	7084,1	6711,4	7071,5	6975,2	6719,8	6016,4	6960

ПОТРОШУВАЧКА НА МАЗУТ - ТЕЦ БИТОЛА												t	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
	4.708	1.839	333	412	315	493	641	2.480	402	1.322	2.577	3.989	19.511

ПОТРОШУВАЧКА НА ЈАГЛЕН - ТЕЦ ОСЛОМЕЈ

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Испорачан јаглен	17.004	10.655	0	0	0	0	0	0	10.000	29.000	12.000	46.841	125.500
Потрошен јаглен	54.004	16.655	0	0	0	0	0	0	0	0	0	82.841	153.500
Состојба на депонија	6.000	0	0	0	0	0	0	0	10.000	39.000	51.000	15.000	
Калорична вредност kJ/kg	5198	5137							6232	6522	6007	6186	5880

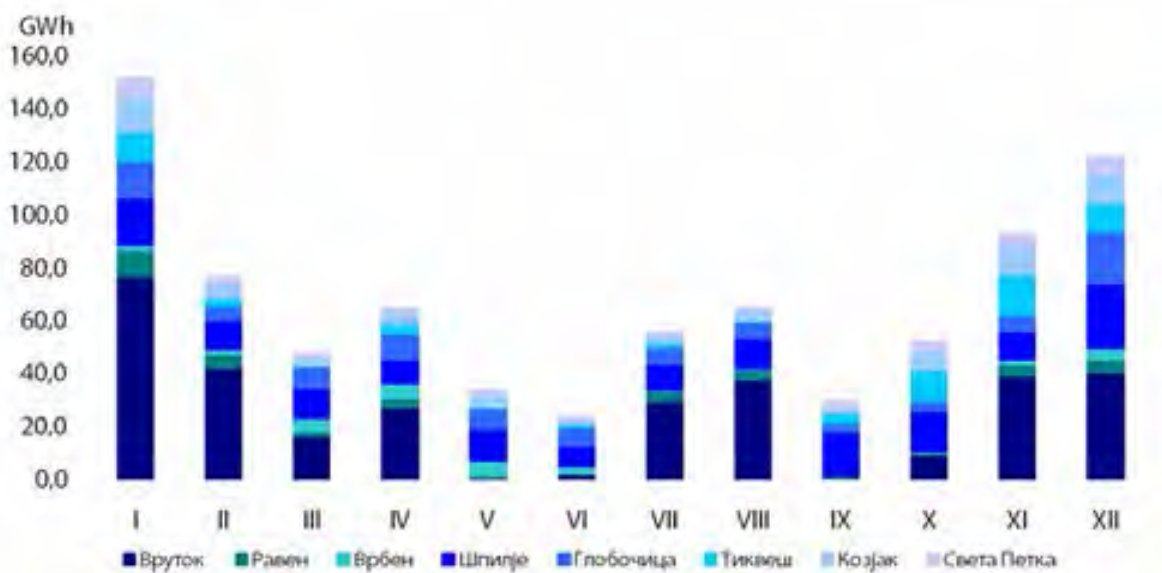

ПОТРОШУВАЧКА НА МАЗУТ - ТЕЦ ОСЛОМЕЈ

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
	2.004	685	165	0	0	0	0	0	0	45	173	1.812	4.884

8 ХИДРОЕНЕРГИЈА

Во 2017 година хидроелектричните центри произведоа 816,0 GWh електрична енергија и тоа „Вруток“ 324,8 GWh (40%) од вкупното хидропроизводство, „Равен“ 39,3 GWh (5%), „Врбен“ 29,2 GWh (3%), „Шпилје“ 157,5 GWh (19%), „Глобочица“ 96,9 GWh (12%), „Тиквеш“ 63,1 GWh (8%), „Козјак“ 71,0 GWh (9%) и „Света Петка“ 34,3 GWh (4%).

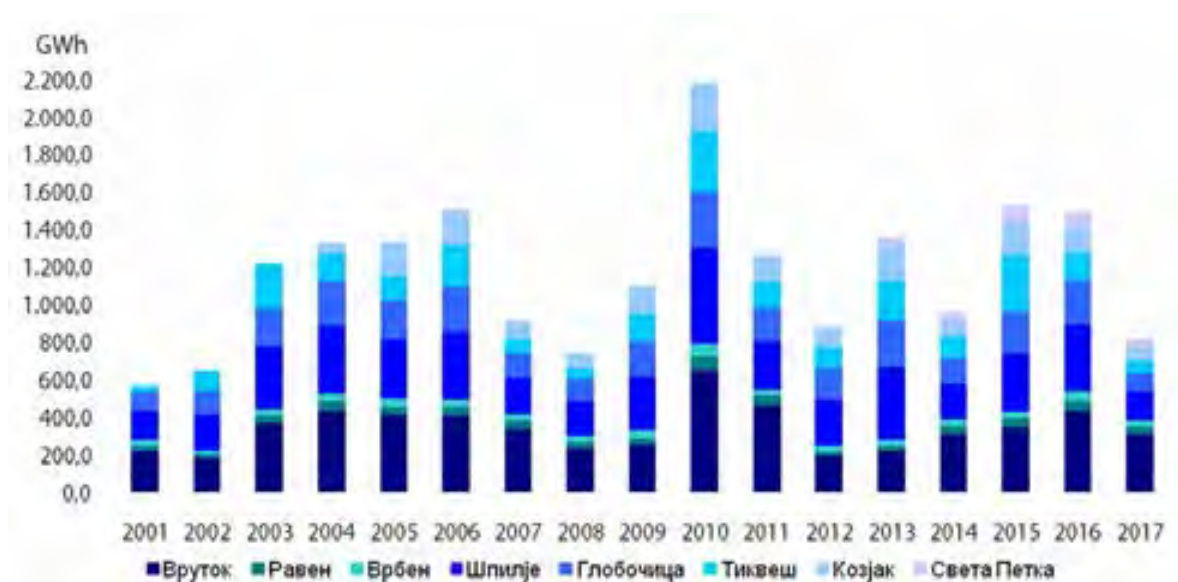
МЕСЕЧНО ПРОИЗВОДСТВО - ХИДРОЕЛЕКТРИЧНИ ЦЕНТРАЛИ													GWh
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Вруток	77,3	42,3	16,5	27,3	1,3	2,0	29,8	37,3	1,8	9,3	39,3	40,5	324,8
Равен	9,6	5,2	2,0	3,2	0,1	0,2	3,5	4,5	0,2	1,1	4,8	4,8	39,3
Врбен	1,6	2,0	4,6	6,0	5,9	2,9	0,6	0,0	0,0	0,1	1,1	4,4	29,2
Шпилје	18,3	10,8	11,8	8,8	12,1	7,6	10,2	11,6	15,8	15,4	10,8	24,4	157,5
Глобочица	13,7	5,6	7,8	9,9	7,4	6,8	6,0	6,2	3,8	3,6	6,1	19,9	96,9
Тиквеш	11,0	2,4	0,6	3,6	0,8	1,5	1,3	0,3	3,4	12,2	15,3	10,7	63,1
Козјак	13,9	5,6	2,7	4,0	4,2	2,0	2,8	3,3	2,8	7,1	10,7	11,9	71,0
Света Петка	6,8	2,9	1,4	2,0	2,0	1,0	1,3	1,6	1,4	3,3	5,0	5,6	34,3
ВКУПНО	152,1	76,9	47,5	65,0	33,8	24,0	55,5	64,9	29,2	52,1	93,2	122,1	816,0

Производството на електричната енергија од хидрокапацитетите во 2017 година е помало за 674,0 GWh (45,24%) во однос на 2016 година. Неповолните хидролошки параметри во текот на целата 2017 година (со исклучок на месец декември) проследени со намалени дотоци на вода во акумулациите резултираа со намалено производство на хидроелектраните.

ПРОИЗВОДСТВО ПО ГОДИНИ - ХИДРОЕЛЕКТРИЧНИ ЦЕНТРАЛИ																GWh	
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Вруток	235,4	190,1	378,1	448,4	425,9	423,5	353,5	250,0	266,7	662,9	474,5	206,0	234,2	325,8	360,2	446,1	324,8
Равен	28,5	21,2	41,3	45,4	46,5	48,9	41,2	28,8	29,9	76,1	54,6	23,8	26,5	37,9	43,4	52,8	39,3
Врбен	28,7	25,6	39,0	41,2	38,0	34,7	30,8	34,4	46,7	61,0	31,0	33,2	26,3	34,4	35,3	54,3	29,2
Шпилје	154,3	193,2	330,4	365,6	316,7	363,4	196,0	182,0	287,1	516,7	257,4	239,7	393,3	190,3	312,8	353,2	157,5
Глобочица	96,8	122,7	201,1	233,5	212,9	232,6	132,6	120,2	182,1	291,0	167,6	169,8	247,6	136,2	225,5	232,6	96,9
Тиквеш	21,2	99,4	229,0	149,9	128,8	227,4	74,8	55,1	157,1	326,3	145,5	104,8	211,0	116,1	303,7	145,2	63,1
Козјак	0,0	0,0	0,0	44,3	165,9	179,6	81,7	67,4	128,0	250,9	137,3	97,8	184,0	80,4	171,6	142,8	71,0
Света Петка	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,2	39,6	37,2	75,8	63,1	34,3
ВКУПНО	564,9	652,2	1.218,9	1.328,3	1.334,7	1.510,1	910,6	738,0	1.097,6	2.184,8	1.267,9	887,3	1.362,5	958,2	1.528,3	1.490,1	816,0

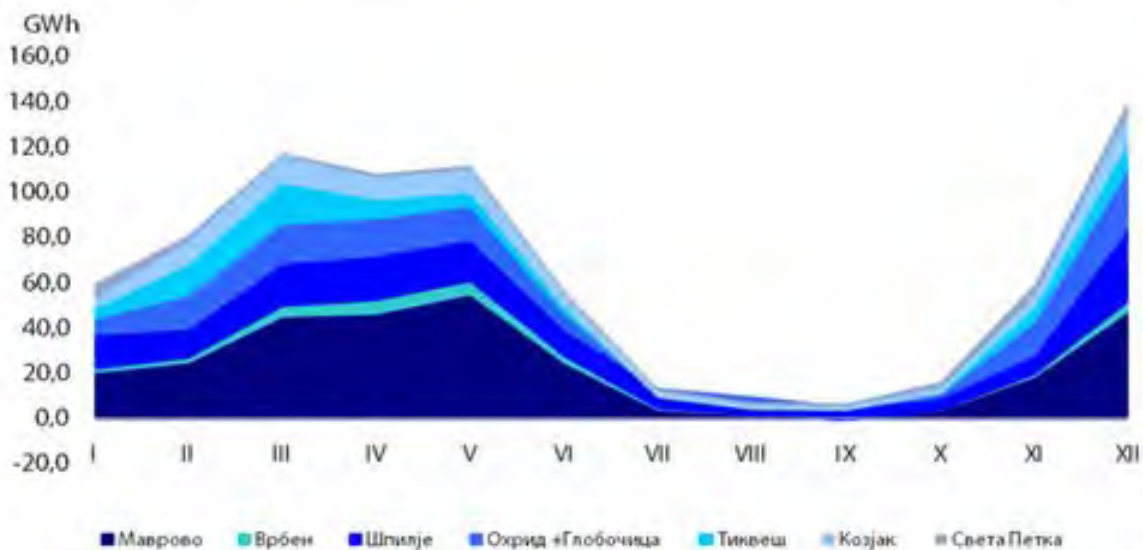
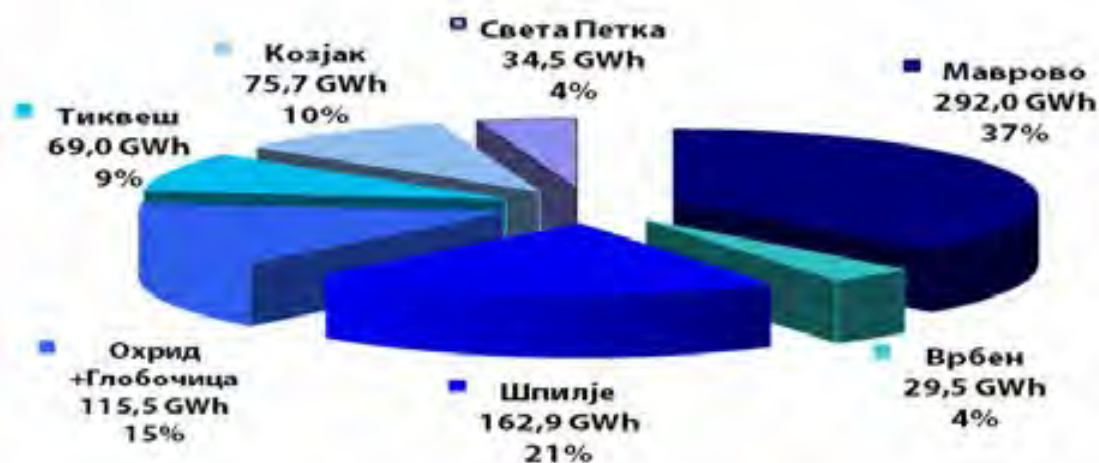
ХИДРОЕЛЕКТРАНИ	2017	2016	17/16	17	16
	GWh	GWh	%	%	%
Вруток	324,8	446,1	-27,20	39,8	29,9
Равен	39,3	52,8	-25,54	4,8	3,5
Врбен	29,2	54,3	-46,12	3,6	3,6
Шпилје	157,5	353,2	-55,42	19,3	23,7
Глобочица	96,9	232,6	-58,33	11,9	15,6
Тиквеш	63,1	145,2	-56,54	7,7	9,7
Козјак	71,0	142,8	-50,28	8,7	9,6
Света Петка	34,3	63,1	-45,73	4,2	4,2
ВКУПНО	816,0	1490,1	-45,24	100,0	100,0

Преглед на месечен доток во акумулациите за 2017 година.

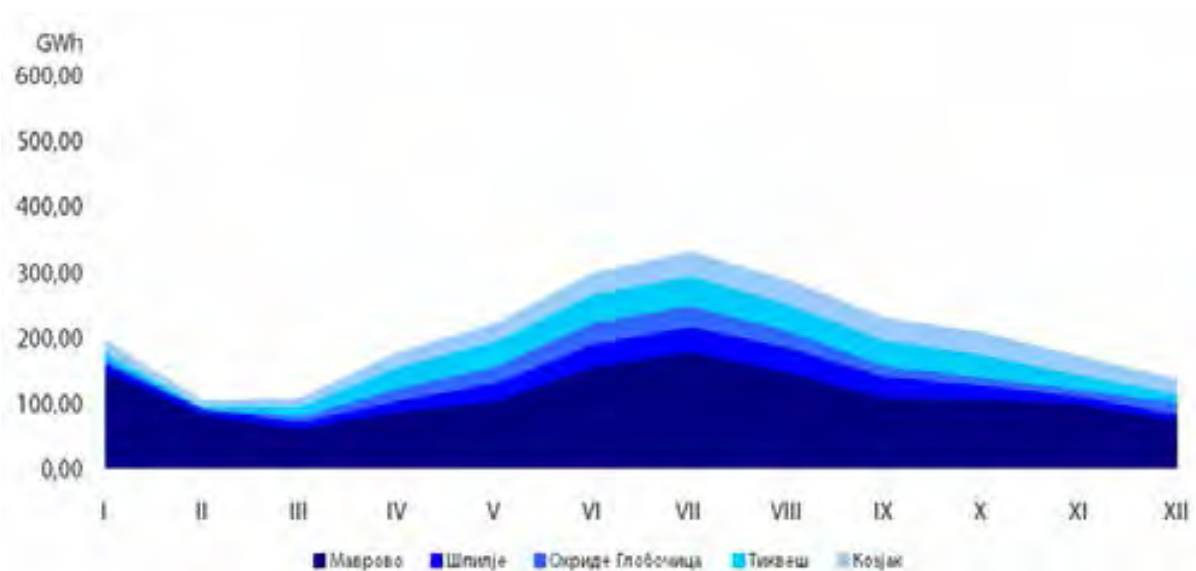
Вкупниот годишен доток во 2017 година изнесува 779,1 GWh, што е околу 38% помал доток од просечниот годишен доток кој изнесува околу 1.250 GWh.

ДОТОЦИ ВО АКУМУЛАЦИИТЕ 2017													GWh
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Вкупно
Маврово	20,6	24,9	45,2	46,4	54,9	24,9	4,0	1,7	-0,6	3,7	18,7	47,5	292,0
Врбен	1,6	2,0	4,7	6,1	5,9	2,9	0,6	0,0	0,0	0,1	1,1	4,4	29,5
Шпилје	14,9	12,7	18,7	19,5	18,0	11,8	8,3	7,5	5,5	5,3	8,2	32,5	162,9
Охрид +Глобочица	6,7	14,9	17,6	16,5	15,2	6,8	-0,7	-2,8	-0,5	1,6	14,5	25,8	115,5
Тиквеш	5,0	13,7	18,4	8,6	6,3	3,0	-2,7	-2,2	-0,6	0,5	6,7	12,4	69,0
Козјак	3,9	10,1	11,7	9,4	9,7	6,2	2,3	1,5	1,7	1,9	4,9	12,4	75,7
Света Петка	6,9	3,0	1,4	2,0	2,0	1,0	1,4	1,6	1,4	3,3	5,0	5,6	34,5
ВКУПНО	59,6	81,4	117,6	108,4	112,0	56,6	13,2	7,3	6,9	16,4	59,2	140,6	779,1

Преглед на почетна месечна состојба на акумулациите за 2017 година.

ПОЧЕТНА МЕСЕЧНА СОСТОЈБА НА АКУМУЛАЦИИТЕ 2017												GWh
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Маврово	152,88	86,29	63,53	90,03	105,77	159,15	181,69	152,32	112,12	109,52	102,69	77,15
Шпилје	10,61	8,45	10,18	16,94	27,60	33,50	37,66	35,66	31,50	21,06	10,87	8,19
Охрид+ Глобочица	6,92	-0,10	9,11	18,78	25,31	33,03	32,92	26,14	17,03	12,67	10,62	18,94
Тиквеш	10,61	4,58	15,82	33,59	38,49	43,99	45,50	41,44	38,87	34,84	23,12	14,44
Козјак	15,27	5,23	9,68	18,66	23,93	29,37	33,62	33,18	31,33	30,17	24,91	19,10
ВКУПНО	196,29	104,44	108,32	177,99	221,10	299,04	331,40	288,73	230,85	208,26	172,21	137,83

9 ПРОДАЖБА НА ВИШОЦИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

По задоволување на потребите на тарифните потрошувачи, односно малите потрошувачи и домаќинствата, АД ЕЛЕМ ги продава вишоците на електрична енергија и моќност на јавен, транспарентен и недискриминаторен начин.

Заклучно со 31.12.2017 година, Договори за испорака и преземање на електрична енергија и моќност имаат вкупно осум (8) економски оператори и тоа:

- 1.ГЕН-И Продажба ДООЕЛ Скопје
- 2.ЕНГ Сервице ДООЕЛ Скопје
- 3.ЕНЕРЏИ Деливери Солушнс ЕДС ДОО
- 4.ЕФТ Македонија ДООЕЛ Скопје
- 5.ИНТЕРЕНЕРГО Македонија ДООЕЛ Скопје
- 6.ЕНЕРЏИ Суплај М ДООЕЛ Скопје
- 7.МВМ Партнер ДООЕЛ Скопје
- 8.ТЕРНА Енерџи Трејдинг Тетра ДООЕЛ

Во рамките на своето тековно работење во периодот јануари - декември 2017 АД ЕЛЕМ не изврши продажба на вишок на електрична енергија и моќност.

План и реализација на продажба на вишоци на електрична енергија и моќност во 2017 година

Месец	јануари-декември 2017
Понудена енергија [MWh]	3.000
Продадена енергија [MWh]	0
Цена [EUR/MWh]	0,00
Реализиран вкупен износ [EUR]	0,00

Во текот на периодот јануари-декември 2017г. беше објавена една аукција за продажба на вишок на електрична енергија и моќност.

Период на понудени количини на вишок на електрична моќност и енергија во 2017 година

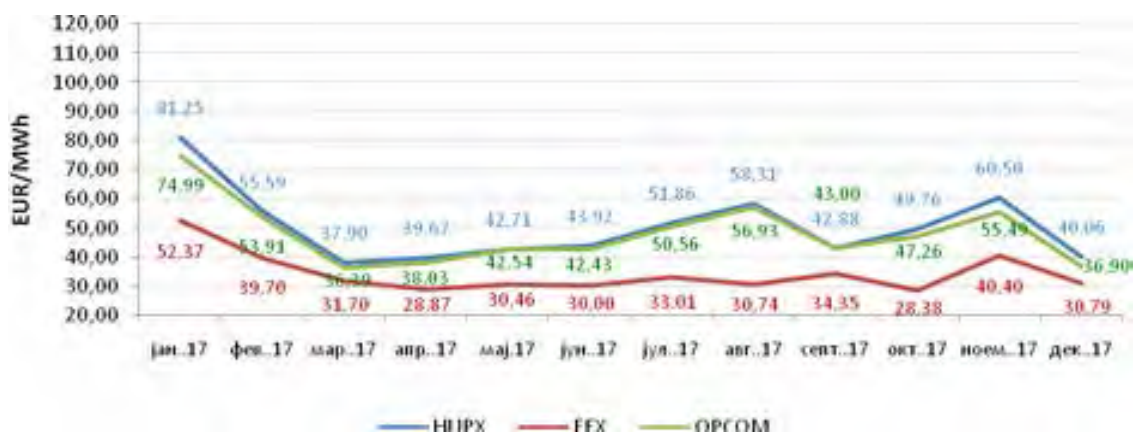
Период	Понудена енергија [MWh]	Продадена енергија [MWh]	Просечна цена на продадена енергија [EUR/MWh]
07.08-11.08.2017 (00:00-24:00)	3.000	0	0,00

Во следната табела се дадени реализираните просечни цени за band и peak енергија на дневните аукции на берзите NUPX, EEX и OPCOM за период јануари- декември 2017г.

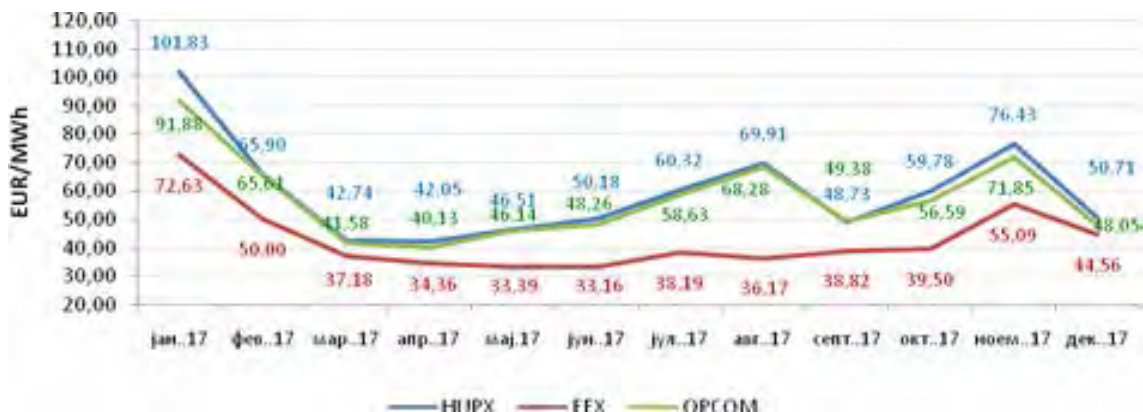
Реализирани просечни цени на дневни аукции на берзите NUPX, EEX (DE/AT) и OPCOM за 2017 година

Берза	Реализирана просечна цена	јан.17	фев.17	мар.17	апр.17	мај.17	јун.17	јул.17	авг.17	сеп.17	окт.17	ное.17	дек.17
NUPX	band	81,25	55,59	37,90	39,67	42,71	43,92	51,86	58,31	42,88	49,76	60,50	40,06
	peak	101,83	65,90	42,74	42,05	46,51	50,18	60,32	69,91	48,73	59,78	76,43	50,71
EEX	band	52,37	39,70	31,70	28,87	30,46	30,00	33,01	30,74	34,35	28,38	40,40	30,79
	peak	72,63	50,00	37,18	34,36	33,39	33,16	38,19	36,17	38,82	39,50	55,09	44,56
OPCOM	band	74,99	53,91	36,39	38,03	42,54	42,43	50,56	56,93	43,00	47,26	55,49	36,90
	peak	91,88	65,61	41,58	40,13	46,14	48,26	58,63	68,28	49,38	56,59	71,85	48,05

Реализирани просечни - band цени на дневни аукции на берзите NUPX, EEX (DE/AT) и OPCOM за 2017 година

Реализирани просечни - peak цени на дневни аукции на берзите NUPX, EEX (DE/AT) и OPCOM за 2017 година

10 Набавка на електрична енергија за потребите на тарифните потрошувачи

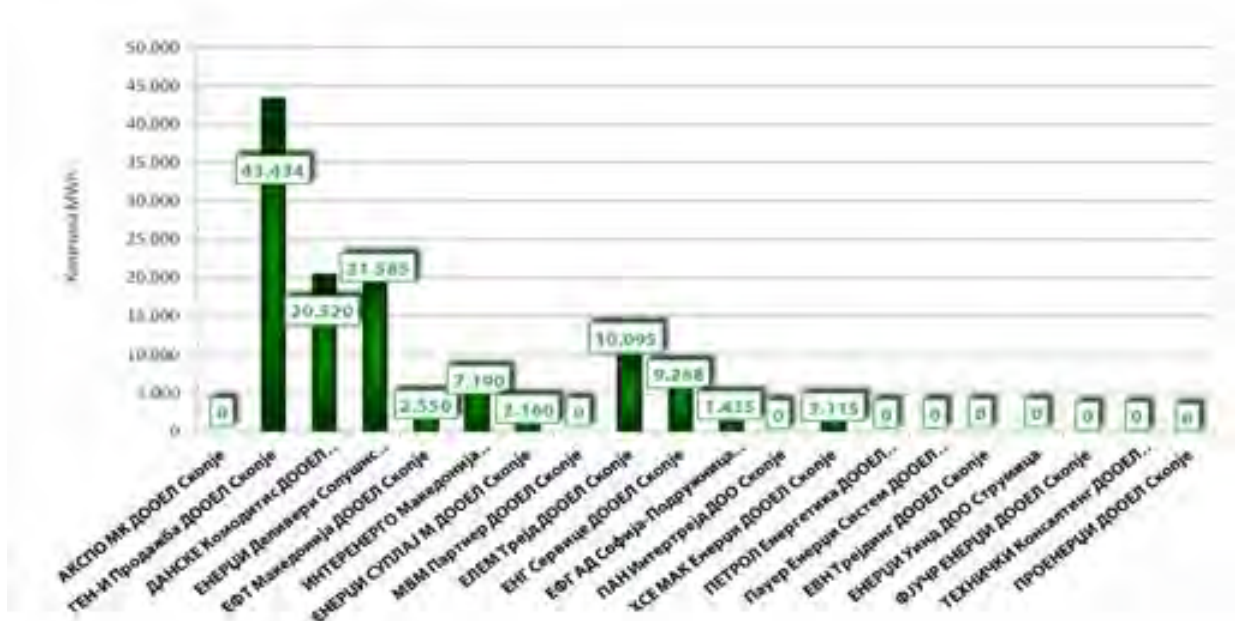
Согласно одлуката на Регулаторната комисија за енергетика бр. 02-2409 од 23.12.2016 година и Решението 02-2456 од 29.12.2016 година АД ЕЛЕМ има обврска од 01.01.2017 до 31.12.2017 година да набави и обезбеди електрична енергија и моќност за потребите на тарифните и малите потрошувачи.

Вкупниот број на склучени рамковни спогодби за набавка на електрична енергија на отворен пазар за покривање на потребите на тарифните и малите потрошувачи заклучно со 31.12.2017 година изнесува дваесет (20):

1. АКСПО МК ДООЕЛ Скопје
2. ГЕН-И Продажба ДООЕЛ Скопје
3. ДАНСКЕ Комодитис ДООЕЛ Скопје
4. ЕНЕРЏИ Деливери Солушнс ЕДС ДОО
5. ЕФТ Македонија ДООЕЛ Скопје
6. ИНТЕРЕНЕРГО Македонија ДООЕЛ Скопје
7. ЕНЕРЏИ СУПЛАЈ М ДООЕЛ Скопје
8. МВМ Партнер ДООЕЛ Скопје
9. ЕЛЕМ Трејд ДООЕЛ Скопје
10. ЕНГ Сервице Траде ДОО Скопје
11. Енергетска Финансиска Група АД Софија - Подружница Скопје
12. ПАН Интертрејд ДОО Скопје
13. ХСЕ МАК Енерџи ДООЕЛ Скопје
14. ПЕТРОЛ - ЕНЕРГЕТИКА ДООЕЛ Скопје
15. Пауер Енерџи Системи ДООЕЛ Скопје
16. ЕВН Трејдинг ДООЕЛ Скопје
17. ЕНЕРЏИ УИНД ДОО Струмица
18. ФЛУЧР ЕНЕРЏИ ДООЕЛ Скопје
19. ПРОЕНЕРЏИ ДООЕЛ Скопје
20. ТЕХНИЧКИ КОНСАЛТИНГ ДООЕЛ Скопје

Во периодот јануари - декември 2017 година вкупно се набавени 121.372 MWh електрична енергија во вкупна вредност од 8.687.261,07 EUR.

График бр.3: Компани од кои е набавена електрична енергија за период јануари-декември 2017 година

11 ЗАКЛУЧОЦИ

- Производството на електрична енергија на АД ЕЛЕМ во 2017 година изнесува 4.080 GWh, што во однос на планираните 3.940 GWh со планот за производство, претставува реализација од 103,6%.
- Во текот на 2017 година, потребите од електрична енергија за тарифните потрошувачи на Република Македонија од 4.201 GWh, се обезбедени од домашните производствени капацитети на АД ЕЛЕМ во количина од 4.080 GWh и набавка на слободен пазар во количина од 121 GWh.
- Термопроизводството на електрична енергија за оваа 2017 година изнесува 3.145 GWh, и во однос на планот за производство за 2017 година претставува реализација од 117,5%.

РЕК „Битола“ оствари производство од 3.076 GWh (97,8% од вкупното термопроизводство), додека пак РЕК „Осломеј“ произведе 69 GWh (2,2% од вкупното термопроизводство).

Во однос на минатата 2016 година производството од термоелектраните е зголемено за 446 GWh (16,5%).

Зголеменото термопроизводство се должи и на:

- зголемената побарувачка на електрична енергија од страна на тарифните потрошувачи во текот на зимските месеци јануари и февруари, поради екстремно ниските температури што го зафатија целиот регион.
 - неповолната хидролошка состојба во текот на целата 2017 година (со исклучок на месец декември) проследена со намалени дотоци на вода во акумулациите, што беше причина планираното производство од хидроелектраните да се надополни со дополнително производство од термоелектраните.
- За постигнување на ова производство, рудниците „Осломеј“, „Суводол“ и „Брод-Гнеотино“, со сета расположлива човечка сила и механизација експлоатирале 5,040 милиони тони јаглен за потребите на термоблоковите.
 - Хидропроизводството на електрична енергија за оваа година изнесува 816 GWh. Во однос на планот за производство за 2017 година, хидропроизводството е помало за 674 GWh (45,24%).
 - Вкупниот годишен доток за 2017 година изнесува 779 GWh, што е околу 38% помал од просечниот годишен доток од околу 1.250 GWh. Состојбата на акумулациите на 1. јануари 2017г. изнесуваше вкупно 196 GWh, односно 33% од вкупната акумулација. Неповолните хидролошки параметри во поголемиот дел од 2017 година и намаленото производство на електрична енергија на хидроелектраните во однос на планот, се резултат на екстремно ниските дотоци на вода во акумулациите.

Оваа 2017 година со доток од 779 GWh, претставува најсушна година за изминатиот 15. годишен период, од 2002 до 2016 година.

- Паркот на ветерни електрани „Богданци“ во 2017 година произведе 110,5 GWh електрична енергија што во однос на планираните 95,5 GWh претставува натфрлање од 15,6%. ПВЕ „Богданци“ во целост ја оправдува инвестицијата на ветерот како обновлив извор на енергија, и во иднина на годишно ниво се очекуваат околу 100 GWh.
- Во текот на 2017 година се понудени 3 GWh електрична енергија, меѓутоа продажбата не се реализира.
- Во текот на 2017 година АД ЕЛЕМ имаше обврска да набави и обезбеди електрична енергија и моќност за потребите на тарифните и малите потрошувачи(согласно одлуката на Регулаторната комисија за енергетика бр. 02-2409 од 23.12.2016 година). Во периодот јануари - декември 2017 година АД ЕЛЕМ објави 8 јавни повици за набавка на електрична енергија во месеците јануари, март, април и ноември, со вкупна барана количина од 131 310 MWh, при што вкупно се набавени 121.372 MWh електрична енергија во вкупна вредност од 8.687.261,07 EUR.
- Во 2017 година не се превземани активности во смисол на модернизацијата на Котел 1. Откако е одбиен ТаС (Test after Completion) за Котел 2 на 04.02.2016 година, направени се повеќе обиди за разрешување на проблемите и забелешките кои АД ЕЛЕМ ги има по однос на модернизацијата на котлите, но не е наидено на разбирање кај изведувачот.
Во меѓувреме поведена е меѓународна постапка за арбитража пред судот во Париз која сеуште не е започната.
Се прават напори за продолжување на преговорите со изведувачот со цел изнаоѓање на решенија за нотирани проблеми со модернизирани блокови и се до постигнување на конечен договор, арбитражната постапка останува.
Се до целосно разрешување на забелешките за Котел 2 и 3, запрени се активностите за модернизација на Котел 1.
- Санацијата на хаваријата на кружното движење на багер 1050 што се случи во април 2016 година се уште трае. Оваа хаварија предизвика доцнење со откривката на ПЈС и отпочнување на производството на јаглен од овој рудник.
- Санацијата на хаваријата на генераторот 1 во ХЕ „Козјак“ поради пробие на изолација на статорскиот стап и појава на доземен спој на средната фаза што се случи на 19.09.2016 година се уште трае. Генератор 1 ќе биде спремен за експлоатација во првиот квартал на 2018 година.

III. СЕКТОР ЗА РАЗВОЈ И ИНВЕСТИЦИЈА

Секторот за развој и инвестиции своите активности ги реализира преку два Оддели, и тоа:

1. Оддел за развој
 1. Служба за термо објекти и животна средина
 2. Служба за хидро објекти и обновливи извори
 3. Служба за примена на нови технологии
2. Оддел за инвестиции
 1. Служба за проектна документација
 2. Служба за меѓународни процедури, следење договори, финансирање и изработка на инвестициони анализи
 3. Служба за изработка и следење на годишни инвестициски планови (гип)

Во рамките на Секторот за развој и инвестиции во 2017 година се одвиваа следните активности:

РУДНИЦИ

Површински коп Брод-Гнеотино

- Завршени се деталните геолошки и геотехнички доистражувања и испитувања (фаза 1) и изработените Елаборати што произлегоа од доистражувањата се завршени со Позитивна ревидентска клаузула.

Рударска опрема за рудници во РЕК Битола

- Добиена е согласност за задолжување со државна гаранција од Министерство за финансии.
- Доставено е Барање за интерес до меѓународни финансиски институции за кредитирање на проектот
- Извршена е Евалуација на финансиски понуди/ Избор на најповолен кредитор од страна на ЕЛЕМ и Министерство за финансии
- Подготовка на тендерска документација за реализација на проектот

Јагленово лежиште Живојно

- Завршена е изработката и ревизијата на Главен рударски проект за отворање, подготовка и експлоатација на јагленот од Живојно со јамска технологија
- Завршена е изработката на студии за оправданоста од отворање и експлоатација на јаглен од наоѓалиштето Живојно
- Изработен е Проект за детални геолошки истражувања за наоѓалиште на јаглен Живојно-Битола

Јагленови наоѓалишта Панчерево - Беровско, Звегор - Стамер Делчевско, Лавци - Ресенско

- Завршена е изработката на Студии за оправданост на концесиите за експлоатација на минерална суровина-јаглен од наоѓалиштата во Лавци и Звегор-Стамер
- Завршена е изведба и надзор на детални геолошки истражувања во Звегор-Стамер со изработка на Елаборати и нивна ревизија (добиена е Позитивна ревидентска клаузула)
- Завршена е изведбата и надзорот на детални геолошки истражувања во Панчерево
- Завршена е изведбата и надзорот на детални геолошки истражувања во Лавци со изработка на Елаборати и нивна ревизија (добиена е Позитивна ревидентска клаузула)

- Изработен и ревидиран е Проект за детални геолошки, хидрогеолошки и геотехнички истражувања И испитувања за наоѓалиштето за јаглен "Звегор-Стамер" – Делчево
- Изработени се геодетски елаборати со нумерички податоци за наоѓалишта Звегор, Стамер, Панчарево и Лавци
- Изработен е елаборат за проценка на недвижностите
- Потпишани се договори со обештетените физички лица и добиени се изјави потребни за изведување на работите

Пелагониски јагленов басен (прилепско, битолско поле)

- Изработен е и ревидиран Проект за детални геолошки истражувања за наоѓалиште за јаглен "Славеј" - Прилеп
- Изработен е Проект за детални геолошки истражувања за наоѓалиште за јаглен „Дедебалци“ - Битола

Заштита на животна средина – РЕК Битола

- Изработен е шест месечен извештај за спроведени активности во домен на заштита врз животната средина во РЕК Битола, за потребите на договорот за кредитирање за ревитализација и модернизација на РЕК Битола со Deutsche Bank.

ТЕРМОЕЛЕКТРАНИ

Ревитализација и Модернизација на ТЕЦ Битола

- Ревитализација и модернизација на ТЕЦ Битола со намалување на SOx и прашина
- Доставено е Барање за задолжување со државна гаранција за првата фаза од проектот - намалување на прашина до Министерство за финансии
- Септември 2017 година Министерството за Финансии известува дека барањето не е предвидено во среднорочната Фискална Стратегија на РМ за период 2017 – 2019

Топлификација на Битола, Могила и Новаци – Прва фаза

- Добиено е овластување за нов произведен капацитет од општина Новаци
- Изработена е Проценка за недвижности
- Изработени се проекти за инфраструктура и Основни проекти за терцијална мрежа за секој објект поединечно
- Обезбедени се Одобренија за градење за сите 35 приклучоци за терцијална мрежа
- Обезбедено е Одобрение за градење на магистрален вреловод - I фаза
- Одобрен е проект за инфраструктура за дистрибутивна мрежа Битола
- Одобрен е проект за инфраструктура за Логоварди и Новаци
- Извршен е избор на консултант за реализација на проектот за сите фази
- Објавена е тендерска постапка за LOT 1
- Пристигнати се понуди – евалуација не довршена
- Подготовка на тендер за LOT 2 (подготвена е за одобрување од страна на банката)
- Подготовка на тендер за LOT 3

Модернизација на ТЕЦ Осломеј

- Остварени се контакти со потенцијалните понудувачи за модернизација на опремата, со цел новирање на техничките и финансиските параметри

Оптимизација на Енергетика и нови КОГЕЦ

- Изработен е основен проект за осовременување на електро опремата во подружница Енергетика
- Во тек е изработка на Фисибилити студија за проширување на топловодната мрежа
- Изработена е Префисибилити студија за нови КОГЕЦ (ЕКОНЕРГ Хрватска) во која е анализирана и опцијата за нова когенеративна гасна постројка во кругот на подружница Енергетика.
- Интегриран е нов произведен капацитет “КОГЕЛ СТИЛ” со кој практично се зголеми инсталираниот капацитет на двете постројки во ЕНЕРГЕТИКА

ТЕЦ Неготино 2 со јаглен од рудник Неготино

- Изработена е префисибилити студија за нова ТЕЦ Неготино 2 со јаглен од рудник Неготино

Нови ТЕЦ на висококалоричен (увозен) јаглен

- Изработена е Префисибилити Студија за оптимални локации и инсталирана моќност на нови термоелектрични централи, што како гориво користат висококалоричен (увозен) јаглен за неколку локации во Р.Македонија (EPLL_Хрватска).

ХИДРОЕЛЕКТРАНИ

ХЕЦ Бошков Мост

- Во тек е изработка на Основен Проект и ревизија на истиот
- Одобрен проект за инфраструктура за влез излез за ДВ 110 kV за ХЕ Бошков Мост

ХЕЦ Чебрин и ХЕЦ Галиште

- Избор на Консултант за изработка на Префисибилити студија
- Изработена и доставена Префизибилити Студија.

Брана Луково Поле и довод на Корабски води

- Постапка за раскинување на договор со Консултант/Проектант за изработка на Основен проект

Вардарска Долина

- Во завршна фаза е изработката на Префисибилити Студија.

МХЕЦ Глажња и МХЕЦ Липково

- Избор на Консултант за изработка на Физибилити студија за ревитализација на МХЕЦ Глажња и МХЕЦ Липково
- Изработка на Физибилити студија за ревитализација на МХЕЦ Глажња и МХЕЦ Липково

Искористување на водите од ХЕЦ Равен до акумулација Козјак

- Избор на Консултант за изработка на Префизибилити студија за искористување на водите од ХЕЦ Равен до акумулација Козјак
- Изработена Префизибилити Студија за искористување на водите од ХЕЦ Равен до акумулација Козјак

Сеизмички мониторинг и сеизмичка активност на локации на постојни и идни брани

- Потпишани договори за;ЛОТ 1: Сеизмички мониторинг на постојните брани и локациите за новите брани во АД ЕЛЕМ
- ЛОТ 2: Индуцирана сеизмичност на браните Козјак, Света Петка и локацијата Белица
- Водење на работите за Сеизмички мониторинг – одржување и сервисирање на инструменти за регистрација на силни земјотреси инсталирани на браните: Маврово, Шпилје, Глобочица, Тиквеш, Козјак и Света Петка, и на локации за идните брани: Велес, Чебрин, Криволак и Градец,
- Водење на работите за Индуцирана сеизмичност на браните Козјак, Света Петка и локацијата Белица,

Консултантски услуги од областа на електротехничките и информациските технологии, градежништво, машинство и рударство

- Усогласување на потребна техничка документација со сектор за комерција за објавување на ЈН.
- Учество во работно тело за спроведување на договорите за период 30.05.2017 – 30.05.2019 година.

Извршени се консултантски (стручни) услуги со давање мислења за сите фази од областите: градежништво, машинство, електротехничките и информациските технологии и рударство. Изработени се: проектни задачи, проектни програми, извештаи, програми за истражувања, ревизии на елаборати, теренски мерења, лабораториски испитувања и други услуги согласно обврските од договорите.

ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕЕ

Парк на Ветерни електрани Богданци

- Доставена е техно-економска анализа за проектот ПВЕ Богданци - втора фаза до Министерство за финансии
- Доставена согласност за финансирање на проектот од КФВ Банка
- Мисија за оценка на проектот од КФВ Банка
- Измена и дополна на проект за инфраструктура за објект пристапен пат до ПВ Богданци
- Измена и дополна на проект за инфраструктура за објект крак еден и крак два во ПВ Богданци

НОВИ ЕНЕРГЕТСКИ ИЗВОРИ

Нуклеарна енергетска програма

- Изработен е Извештај за Енергетско планирање до 2040 година со MESSAGE
- Изработена е нацрт верзија на Визија за развој на производните капацитети на електрична енергија во ЕЛЕМ
- Изработен е Проект-Концепт за сеизмичност на локации
- Изработена е Проект-Концепт за хидротехника
- Изработена е Проект-Концепт за транспорт на опрема
- Изработена е Проект-Концепт за човечки ресурси во индустријата

Енергетска ефикасност на ниво на АД ЕЛЕМ

- Обуки за членовите на групата за енергетска ефикасност во рамки на проектот со УНИДО
- Работа со домашни и меѓународни експерти од областа на енергетската ефикасност, преку спроведување на ЕнМС системот за управување со енергија базиран на стандардот ISO 50001 во подружниците РЕК Битола и Енергетика
- Изработка на препораки за мерки без трошоци за енергетска ефикасност

ОСТАНАТО

Годишни инвестициони активности

- Изработен е Извештај за реализација на инвестиционите активности за 2016 година и доставен на усвојување на УО.
- Изработен е Годишен извештај за инвестиции во основни средства за 2016 година за Државен завод за статистика – Скопје.
- Изработени се месечни извештаи за реализација на инвестициони активности за инвестициони вложувања и извршена е комплетна проверка на тендерската документација која вклучува услови за тендер и технички спецификации.
- Изработени се Извештаи за реализација на инвестиционите активности за 2017 година - квартално.
- Следење на реализацијата на Годишната инвестициона програма за 2017 година на АД ЕЛЕМ за сите производни подружници и сектори во дирекција – електронско одобрување.
- Изработена е Предлог Годишна Инвестициона програма за 2018 година и усвоена на УО.
- Доставени се податоци за план и реализација на Инвестиционата програма до Регулаторна Комисија.
- Доставени се квартални Извештаи за реализација на инвестиции за 2017 година до ДЗС.
- Изработени и доставени податоци до Регулаторна комисија за енергетика за утврдување на регулиран максимален приход за 2017 година

Изградба на нов административен објект- „Деловна зграда АД ЕЛЕМ“ на ул. Македонија бб во Скопје

- Учество во комисија за техничка поддршка на проектот во градба.

Реконструкција и доградба на фасада за управна зграда на ЕВН Македонија и АД ЕЛЕМ

- Учество во комисија за техничка поддршка на проектот во градба.

Останати активности

- Учество во комисија за вршење интерен технички преглед на Рехабилитација на Испорака и инсталација на опрема за мониторинг на брани.
- Учество во работна група за имплементација на капитални проекти и модернизација на објекти на ЕЛЕМ ТУРС:

Имот на АД ЕЛЕМ

- Учество во работна група за решавање на инфраструктурните и други објекти за легализација

IV. СЕКТОР ЗА КОМЕРЦИЈАЛНИ РАБОТИ

Секторот за комерцијални работи се состои од два Оддела:

- **Оддел за купопродажба и мерење на електрична енергија и тарифи**
- **Оддел заеднички набавки**

1. ВОВЕД

Основна карактеристика на работата во Одделот за купопродажба и мерење на електрична енергија и тарифи во тек на 2017 година е:

- реализацијата на редовни и вонредни комерцијални задачи во делот на купопродажба и наплата на електрична енергија како и мерење и контрола на произведената, испорачаната и примената електрична енергија,
- активно учество како дел од проектниот тим одговорен за воведување на нов Информационен систем (ERP систем) на АД ЕЛЕМ,

Во текот на 2017 година вработените на Одделот активно учествуваа во процесите на набавка на електрична енергија како и продажба на вишоци на електрична енергија, согласно Правилата за набавка и Правилата за продажба на вишоци за 2017 година, одобрени од Регулаторната комисија за енергетика на РМ, во делот на постапките за избор на најдобар понудувач како и фактурирање на испорачаната електрична енергија со авансни и конечни фактури.

Техничките лица во Одделот задолжени за следење на исправноста на мерните уреди (пресметковни и контролни), беа ангажирани со контрола и анализа на точноста на контролните/пресметковните мерења и сами или заедно со стручни лица од АД МЕПСО или ЕВН Македонија, вршеа контролни и корективни интервенции.

Дел од вработените во Одделот активно учествуваа во работната група за анализа на трошоци и подготовка на материјали и податоци кон барањето за утврдување на регулиран максимален приход и цена за вршење на регулираната енергетска дејност производство на електрична енергија на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА како Регулиран производител.

2. Реализација на планот за работа во 2017 година

Работењето на Одделот за купопродажба и мерење на електрична енергија и тарифи, Сектор за комерцијални работи, во 2017 година, може да се следи преку:

I. реализација на основните задачи за пресметковни периоди од еден календарски месец

II. реализација на други (повремени) работни задачи од делокругот на работи поврзани со дефинирани проекти и термини на извршување.

I. Основни задачи за пресметковни периоди од еден календарски месец

Во секој пресметковен период од еден календарски месец, вработените ги извршиле следните активности:

1. Пресметка и контрола на:
 - производство на електрична енергија (брuto, нето) од хидро, термо и ветерни електрани на основа на очитувања на пресметковни и контролни броила.
 - набавка на електрична енергија од повластени производители,
 - продажба на електрична енергија за потребите на Снабдувачотво краен случај со електрична енергија (ЕВН Македонија),
 - продажба на системски услуги на АД МЕПСО како Оператор на електроенергетскиот систем,
 - сопствена потрошувачка на производните капацитети на основа на очитувања на соодветни броила,
 - продажба на електрична енергија за потребите на подружница Енергетика како Снабдувач во краен случај со електрична енергија и Оператор на електро дистрибутивен систем,
 - продажба на електрична енергија на потрошувачи кои вршат дејност од јавен интерес,
 - продажба на електрична енергија на потрошувачи кои вршат дејности во рамките на производните погони на АД ЕЛЕМ,
 - продажба на вишоци на електрична енергија на:
 - трговци,
 - квалификувани потрошувачи,
 - ЕВН Македонија за покривање на загуби во електро дистрибутивниот систем,
 - АД МЕПСО за покривање на загуби во електро преносниот систем
 - контрола на фактурите за набавена електрична енергија и системски услуги од сите добавувачи,
 - контрола на фактурите за извршени услуги за управување со пазар и пренос на електрична енергија од страна на АД МЕПСО;
2. Изработка и контрола на:
 - фактури за продажба на електрична енергија по сите основи, согласно Законот за енергетика и соодветните подзаконски акти,
 - фактури за продажба на системски и други услуги,
 - фактури по други основи,
3. Следење на:
 - реализацијата на Електроенергетскиот биланс во делот на производството на електрична енергија од производствените капацитети на АД ЕЛЕМ.
 - наплатата на фактурите од продадена електрична енергија и системски услуги на АД ЕВН и АД МЕПСО.
4. Пресметка на електрична енергија (активна и реактивна, $\cos\varphi$) и моќност по пресметковни и контролни броила како и следење на исправноста на мерењето на електричната енергија.
5. Изработка на биланси на електрична енергија по производни капацитети, трафостаници и разводни постројки.
6. Усогласување на пресметковни податоци со соодветните служби на АД МЕПСО, ЕВН Македонија како и со сите други добавувачи и купувачи на електрична енергија.
7. Изработка и доставување до секторите во Дирекција, Регулаторната комисија за енергетика како и до други надлежни органи, Месечен извештај во кој се презентирани сите потребни податоци за:
 - производство на електрична енергија (термо, хидро и ветер),
 - набавка на електрична енергија,

- продажба на системски услуги за потребите на АД МЕПСО,
- продажба на електрична енергија на ЕВН Македонија како снабдувач во краен случај со електрична енергија и оператор на електро дистрибутивен систем.
- продажба на електрична енергија на подружница Енергетика како снабдувач во краен случај со електрична енергија и оператор на електро дистрибутивен систем.
- продажба на електрична енергија на потрошувачи поврзани на преносниот систем кои вршат дејност од јавен интерес (ТЕЦ Неготино),
- продажба на електрична енергија на потрошувачи кои вршат дејност во рамките на производните подружници на АД ЕЛЕМ,
- продажба на вишоци на електрична енергија,
- продажба на други услуги, отпадни материјали и сл.,
- сопствена потрошувачка на производните капацитети,
- биланс на ел.енергија по трафостаници и разводни постројки,
- реализација на планирано производство на електрична енергија,
- преглед на излезни фактури по сите основи,
- преглед на пресметан данок во излезните фактури,
- преглед на влезни фактури по основ системски услуги, услуги за пренос и управување со пазар на електрична енергија, и набавена електрична енергија од повластени производители,
- наплата на електрична енергија по фактури за АД МЕПСО и ЕВН Македонија,
- други енергетско-финансиски податоци.

8. Изработка на месечни прегледи за данок на додадена вредност:

- на излезни фактури за продажба на системски услуги, електрична енергија и моќност, по сите основи,
- на излезни фактури подруги основи,

9. Изработка на прегледи за влезни фактури по основ системски услуги, услуги за пренос и управување со пазарна електрична енергија како и набавена Хавариска енергија,

10. Изработка на опомени за неплаќање на издадени фактури и превземање на мерки за наплата (спогодување, утужување и сл.) за одредени купувачи.

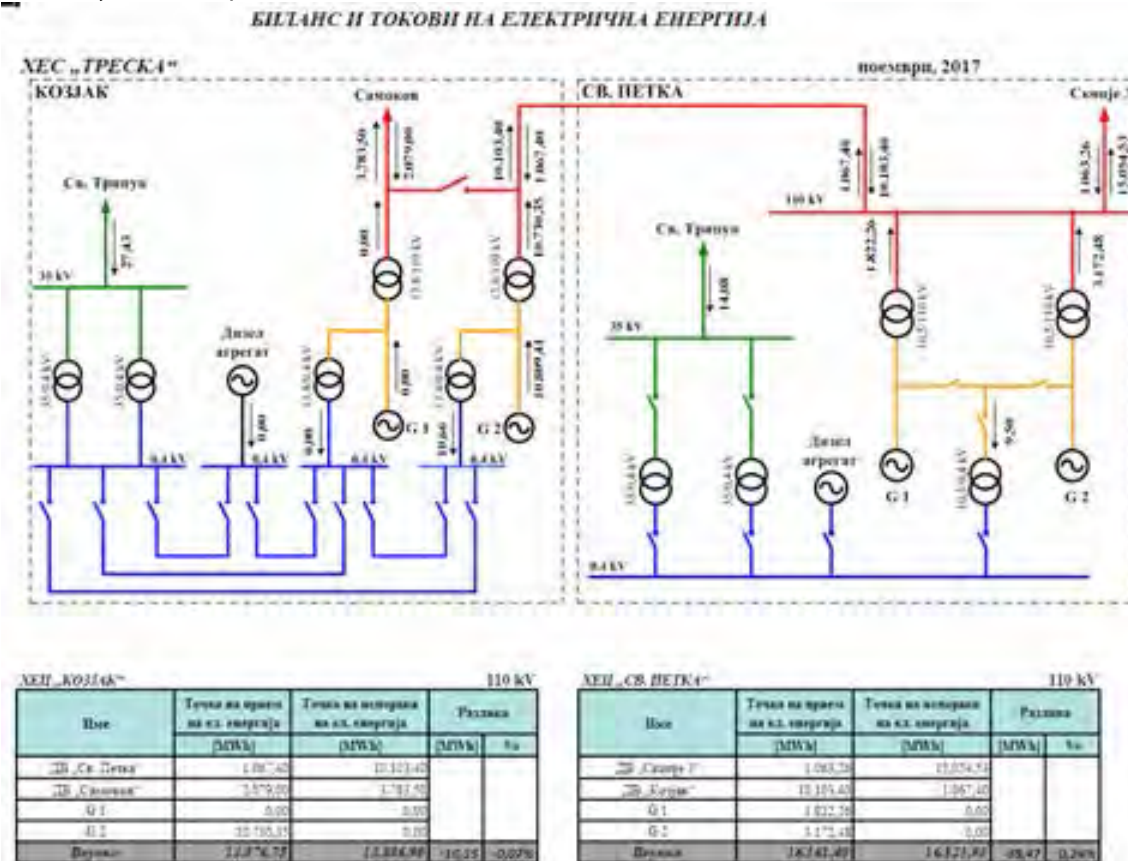
Одредени показатели за извршените работни задачи во Одделот кои можат да се квантифицираат, се дадени во следната табела:

р.бр.	опис	за 2017 година
1.	број на пресметковни и контролни броила за кои е извршена контрола и пресметка на енергија и моќност	≈2400
2.	изготвени фактури за купопродажба на електрична енергија и системски услуги	≈500
3.	изготвени фактури по други основи	≈140
4.	изготвени месечни прегледи на ДДВ по излезни фактури	24
5.	изготвени извештаи (месечни, интерни, годишни)	13
6.	извршена проверка и прием или враќање на влезни фактури за набавена електрична енергија, системски услуги, услуги за пренос и управување со пазарот на електрична енергија и сл.	≈130

11. Организирање и следење на мерењето на електричната енергија:

- споредба на пресметката на електрична енергија по пресметковни и контролни броила како и следење на исправноста на мерењето на електричната енергија,
- следење на исправноста на пресметковните и контролните уреди,
- редовна и вонредна контрола на мерните уреди заедно со соодветните служби од АД МЕПСО, ЕВН Македонија и (евентуално) потрошувачите,
- замена на броила, монтажа на нови броила, параметрирање, заедно со соодветните служби од АД МЕПСО, ЕВН Македонија односно испорачателот на мерна опрема,
- испитување на пресметковните и контролните уреди при констатирано неисправно мерење заедно со соодветните служби од АД МЕПСО, ЕВН Македонија и (евентуално) потрошувачите,
- изработка на биланси на електрична енергија по производни капацитети, трафостаници и разводни постројки,
- припрема на потребна техничка документација за баждарење на броилата во сопственост на АД ЕЛЕМ, согласно законските прописи,
- пресметка на загуби на електрична енергија од генератор до точка на прием, како и загуби на 35 KV ,
- следење на загуби во преносниот и дистрибутивниот систем,
- водење и ажурирање на целокупната документација на сите мерни уреди од интерес на Одделот,
- изработка и корекција на шеми на мерни уреди.

Во продолжение е даден изгледот на една шема (од вкупно 11) со енергетски биланс што секој месец се изготвуваат за одреден производен капацитет или група производни капацитети, на основа на реални читувања на броилата:

12. Стручни мислења, анализи и предлози

Во текот на 2017 година, вработените од Одделот активно учествуваа во разрешување на спорови по основ на излезни и влезни фактури како и по други основи, независно дали истите се водеа пред надлежен Суд ,Регулаторната комисија за енергетика, или меѓу АД ЕЛЕМ и друга заинтересирана страна.

Одделот учествуваше во припремата на повеќе разни протоколи за соработка, договори и анекси, во врска со купопродажба на електрична енергија.

Во своето делување Одделот оствари соработка со стручни лица од други сектори од Дирекцијата на АД ЕЛЕМ, подружници, купувачи, добавувачи и други институции.Побарање на Директороти Управниот одбор, Одделот изработуваше и даваше стручни мислења и предлози.

13. Активно учество во проектниот тим за имплементација на Информационен систем (САП) во делот на Продажба, на ниво на АД ЕЛЕМ

Во 2017 година продолжи интензивниот ангажман на дел од вработените во проектот за имплементација на новиот Информационен систем на АД ЕЛЕМ.

Бидејќи модулот за Продажба е предвиден потполно нов програмски развој (тн. Билинг модул) како и дополнување на стандардниот модул СД (продажба и дистрибуција) во САП, со што би се опфатило комплетното комерцијално работење согласно доделените лиценци од Регулаторната комисија: за производство на електрична енергија, дистрибуција и снабдување во краен случај со електрична енергија, производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија, како и трговија со електрична енергија односно продажба на енергија на регулиран и слободен (нерегулиран) пазар, како и продажба на друга роба и услуги, преку повеќе реализирани работилници, се проверуваше функционалноста на понудените нови програмски решенија како и нивната поврзаност со другите модули (финансии и производство).

Со своето знаење, професионалност, ангажман и упорност, вработените од Одделот, придонесоа во решавањето на поставените задачи и прифаќањето на понудените решенија, се со цел АД ЕЛЕМ да добие соодветно, комплетно, “user-friendly” програмско решение во делот Продажба и мерење на енергијата.

Членовитена СД-модулот, во рамките на своите можности и познавања и понатаму вложуваат максимални напори за надминување на проблемите во САП системот до негова конечна имплементација.

Во продолжение е даден приказ на изгледот на почетното мени за Билинг модулот од САП Продажба:

3. Принципи на реализација на обврските

Одделот за купопродажба и мерење на електрична енергија и тарифи, работните задачи ги вршеше врз основа на законските и подзаконските акти кои ја покриваат областа на енергетиката, финансиското и комерцијалното работење, мерењата како и други сегменти од интерес на АД ЕЛЕМ, Одлуки на УО на АД ЕЛЕМ, на Влада на РМ поврзани со работењето на Одделот, на Регулаторната комисија за енергетика, купопродажни договори за електрична енергија, Мрежни правила и останати упатства за комерцијално работење.

За целосна и успешна реализација на работните задачи, Одделот изработуваше нови и/или ги надолпнуваше постоечките процедури и други придружни документи (обрасци и сл.) на основа на законските одлуки и ставови на органите на управување на АД ЕЛЕМ, подготвуваше и доставуваше предлози до УО, подготвуваше и бараше стручни мислења од Регулаторната комисија за енергетика .

Одделот во целост ги почитуваше и спроведуваше обврските кои произлегуваат од законските акти и прописи, одлуките на УО на АД ЕЛЕМ, одлуките на Регулаторната комисија за енергетика, одлуките на Владата на РМ, како и други интерни процедури за работа. Истовремено, Одделот даваше мислење и учествуваше во донесувањето на предлози за измена на подзаконските акти и прописи потребни за реализација на продажбата како и мерењето на електричната енергија.

4. Некои поважни показатели од областа на купопродажба и мерење на електрична енергија за 2017 година

Од податоците прикажани во табелите, составен дел на Годишниот извештај за производство и купопродажба на електрична енергија во 2017 година, изработен во Одделот за купопродажба и мерење на електрична енергија како резултат од редовните деловни активности на вработените, произлегуваат одредени поважни показатели од областа на купопродажбата односно мерењето на електрична енергија за 2017 година:

✓ Набавена електрична енергија и системски услуги во 2017 година

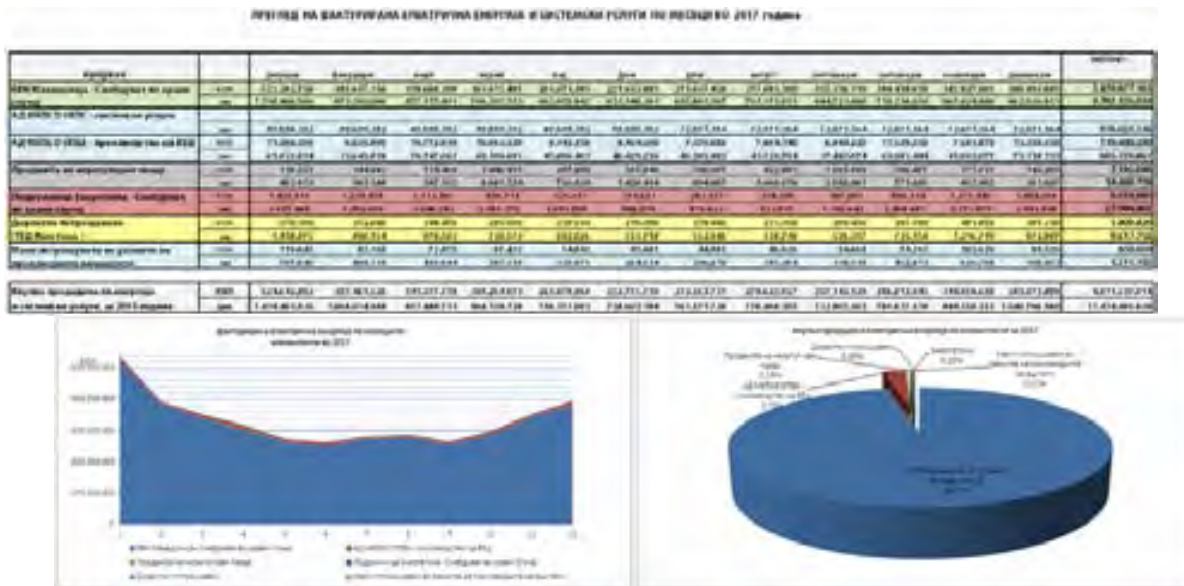
Во согласност со обврските на АД ЕЛЕМ доделени со одлуки на Регулаторната комисија за енергетика, а согласно одредбите на Законот за енергетика, се набавени:

- набавена електрична енергија на отворен пазар за потребите на тарифните потрошувачи, вкупно 121.372.000 KWh во вредност од 8.687.261 евра.
- **системски услуги од ТЕЦ Неготино**, по основ склучен договор, во вредност од 175.212.815,00 денари (без ДДВ),
- **електрична енергија** откупена од повластени производители, вкупно 503.841 KWh во вредност од 3.931.212,00 денари (без ДДВ).
- ✓ **Вкупно фактурираната електрична енергија и системски услуги за 2017 година (без сопствената потрошувачка на производните капацитети) изнесува 4.004.795.081 KWh со вредност од 11.418.233.257,00 денари (без ДДВ).**
- ✓ **Сопствената потрошувачка на електрична енергија на производните капацитети, пресметана на основа на изворни измерени податоци**

Во 2017 година, сопствената потрошувачка на електраните (заедно со рудниците) изнесува 422.648.162 KWh од кои 421.457.437 KWh се од сопствено производство, а остатокот од мрежа.

Износот на интерно фактурираната електрична енергија за сопствени потреби, за 2017 година, изнесува 1.063.955.621 денари (без ДДВ)

Во продолжение е даден преглед на продажбата на електричната енергија за поважните комитенти:

Согласно Законот за енергетика, ЕВН Македонија преставува најголем комитент на АД ЕЛЕМ каде што 96,70% од вкупно расположивата електрична енергија во 2017 година, е пласирана за потребите на тарифните потрошувачи, односно 3.878.977.165 KWh со вкупна вредност од 9.792.326.038 денари. На овој начин АД ЕЛЕМ има обезбедено 94,46% од вкупните потреби на тарифни потрошувачи на ЕВН Македонија кој за 2017 година изнесувале 4.106.644.125 KWh.

Во согласност со обврските на АД ЕЛЕМ доделени соодлуки на Регулаторната комисија за енергетика, а согласно одредбите на Законот за енергетика, за АД МЕПСО се резервирани и реализирани системски услуги во вкупна вредност од 976.023.336 денари (без ДДВ).

Во 2017 година, АД ЕЛЕМ преку ветерната електрана произведе и продаде 110.480.280KWh повластена енергија во вкупен износ од 605.728.867 денари.

Согласно, Правилата за продажба на вишоци како и Протоколот за покривање на загуби на електрична енергија во дистрибутивната мрежа помеѓу АД ЕЛЕМ и ЕВН Електродистрибуција, во 2017 година на нерегулираниот пазар АД ЕЛЕМ пласираше 7.192.696 KWh во вкупна вредност од 18.488.759 денари.

5. РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПЛАНОТ ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ

Според утврдените задолженија, поставените задачи и својата поставеност и екипираност, основна задача на Одделот е извршување на јавните набавки за потребите на АД ЕЛЕМ- Скопје.

Својата работа во овој домен, се заснова, воглавно на Законот за јавни набавки и интерните акти на Друштвото (Упатството за начинот на спроведување на постапките за јавни набавки во АД ЕЛЕМ, Планот за јавни набавки кој вклучува јавни набавки за тековно работење - ТЕК и јавни набавки за инвестиции - ГИП; Финансискиот план и друго.)

Во реализацијата на набавките покрај Одделот за заеднички набавки, набавки се вршат и преку соодветните служби на подружниците на АД ЕЛЕМ – Скопје и заради тоа во овој Извештај дадени се соодветни податоци за набавките реализирани од страна на Одделот за заеднички набавки (во прегледот Дирекција) и во секоја Подружница посебно.

Во понатамошниот текст, податоците и анализите кои се направени се однесуваат на вкупните набавки реализирани преку Одделот за заеднички набавки (Дирекција) и сите останати Подружници.

Во разгледуваниот период (01 Јануари 2017 – 31 Декември 2017) јавните набавки во АД ЕЛЕМ се одвиваа согласно Годишниот план за јавни набавки за 2017 година (ГПЈН), усвоен од Управниот Одбор на АД ЕЛЕМ – Скопје, со Одлука бр.02-317/6/6 од 20.01.2017г за тековно работење (ТЕК), одобрена од Надзорен Одбор со Одлука бр.02-180/119/12 од 25.01.2017г за тековно работење (ТЕК), и заклучокот од Управен Одбор бр.02-736/7/7 од 09.02.2017 (збирен преглед на Годишен план за јавни набавки за 2017 година за Тековно одржување (ТЕК) и за Годишната инвестициска програма (ГИП), кои технички се споени во еден преглед), на износ од 20,451,058,120.00 ден. , од кои:

9,355,278,120.00 за тековно работење (ТЕК)

11,095,780,000.00 за инвестиции (ГИП)

Оперативната реализација на набавките се одвиваше според утврдените процедури и расположивите финансиски средства на АД ЕЛЕМ.

Согласно Законот за јавни набавки, набавките се делат на :

- набавки на стоки
- набавки на услуги
- набавки на работи

и во Збирниот прегледна јавни набавки (Прилог 3.1.), вредностите соодветно се дадени.

Во Прегледот дадени се и податоци за бројот и вредноста на јавните набавки кои се извршуваат според ГИП (Годишна Инвестициона Програма) а се реализираат согласно Законот за јавни набавки, како и според Планот за тековно одржување (План за набавка на стоки, услуги и работи за тековно работење –ТЕК).

Според природата на работата не е можно, сите постапки започнати во една година да бидат и завршени во истата година така што, во разгледуваниот период (2017 година) постапувано е и по вакви постапки - кои се започнати во претходната 2016 година а кои се решени во 2017 година. Ваквите постапки се посебно дадени во првиот дел од Збирниот преглед (Прилогот бр.3.1).

Вредностите на овие набавки се влезени во Планот за 2016година така што, анализата за реализацијата на Планот за 2017 е направена без вклучување на вредноста на овие набавки.

Согласно ИСО процедурите на АД ЕЛЕМ, иницијален документ за започнување на одредена постапка, документот “БАРАЊЕ СОГЛАСНОСТ ЗА НАБАВКА“. Евиденцијата на ваквите документи е електронска поврзана и со Годишниот план за јавни набавки така што, на овој начин се следи и неговата реализација, преку интерен софтвер во Одделот за заеднички набавки.

Според доставениот Збирен преглед на јавни набавки за АД ЕЛЕМ – Скопје (Прилог 3.1) може да се констатира следното:

- Вкупен број на регистрирани јавни набавки 397
- Вкупен број на јавни набавки кои се решени во разгледуваниот период – има склучен договор по јавната набавка 141

Во овие бројки влезени се сите набавки за кои постои обврска за нивна регистрација во регистарот за јавни набавки односно, сите набавки со вредност над 500€ (во денарска противвредност).

Разликата од 256 јавни набавки (397-141=256) се должи на тоа што, таквите предмети се во некоја друга фаза од реализација (во фаза на евалуација=102постапки, крајниот рок за доставување на понуди е после 31.12.2016 = 57 постапки, поништени постапки=67, сторнирани постапки – кои воопшто не се реализираат и за кои нема потпишана одлука за јавна набавка =30 постапки).

Според овие податоци реализацијата на Планот за јавни набавки (за ТЕК) е следна:

Табела бр.1

План 2017 (ТЕК)	Реализирани јавни набавки (договори за ТЕК) за 2017
9,355,278,120.00	1,750,914,197.10
Процент на реализација	18.72 %

Од споредбата во претходната табела се гледа дека:

Планот за ЈАВНИ НАБАВКИ за тековно одржување за 2017г е реализиран со 18.72 %.

Според податоците од Прилог 3.1, реализацијата на Планот за јавни набавки во делот на ГИП е следна: вкупната вредност на склучени договори за ГИП изнесува:51,077,149.00.

Според овие податоци реализацијата на Планот за јавни набавки (за ГИП) е следна:

Табела бр.2

План 2017 (ГИП)	Реализирани јавни набавки(договори за ГИП) за 2017
11,095,780,000.00	51,077,149.00
Процент на реализација	0.46%

Од споредбата во претходната табела се гледа дека:

Планот за ЈАВНИ НАБАВКИ за ГИП за 2017 година е реализиран со 0.46%.

Вкупната реализација на ГПЈН (ТЕК +ГИП) за 2017 година изнесува

Табела бр.3

План 2017 (ТЕК + ГИП)	Реализирани јавни набавки (договори за ТЕК + ГИП)
20,451,058,120.00	1,801,991,346.10
Процент на реализација	8.81%

6. КРАТКА АНАЛИЗА НА ВКУПНИТЕ НАБАВКИ ВО ОДНОС НА ПРЕТХОДНАТА 2016 ГОДИНА:

Вкупниот број и вредноста на сите јавни набавки (ТЕК+ГИП) во 2016 и 2017 година дадена е во следната табела:

Табела бр.4

	2016	2017	2017/2016
Вкупен број на регистрирани јавни набавки	481	397	82.54%
Вкупен број на јавни набавки (решени предмети со склучен договор)	192	141	73.44%
% на реализација	39,92	35.52	/
Вкупна вредност на сите јавни набавки (решени во разгледуваниот период)	4,308,341,933.63	1,801,991,346.10	41.83%

Од Табелата бр.4 може да се заклучат неколку работи:

- Вкупниот број на регистрирани јавни набавки, како и нивната реализацијата (решени јавни набавки за кои има склучен договор) бележи намалување за околу 18% односно 27% соодветно.
- Најрелевантен за споредба е податокот за “процентот на реализација“, кој покажува, дека ефикасноста на решавање на јавните набавки во 2017 година изнесува 35,52%, што споредено со 2016 година кога изнесувала 39,92%, значи намалување за цца 4 процентни поени.
- Во поглед на вредноста на вкупно решените јавни набавки (ТЕК и ГИП) има значително намалување односно, вредноста од 2016г е за цца 42 % пониска од вредноста во 2017година. Овде треба да се нагласи, дека во споредбата на бројките треба да се имаат во предвид следните нешта, самиот износ на ГПЈН во 2017 година е значително повисок во однос на оној од 2016 година (20,451,058,120.00/18,267,707,383.42), и исто така треба да се знае дека одреден договори со значителни износи може значително да влијаат на вкупните бројки, а склучувањето на таквите договори немора да биде во секоја година. Такви се договорите за ископи, ангажирање на надворешна механизација, ремонтни активности, мазут, договори за набавка на одредени основни средства со голем износ и слично.

Во следната табела дадена е распределбата на договорите потпишани по јавни набавки согласно Законот за јавни набавки и тоа по стоки, услуги и работи.

Табела бр.5

	2016	2017	2017/2016 %
Број на јавни набавки кои влегуваат во категорија на стоки и нивна вредност	71 643,868,600.00	62 892,803,807.10	87.32% 138.66%
Број на јавни набавки кои влегуваат во категорија на услуги и нивна вредност	51 2,074,266,278.50	76 904,873,300.00	149.02% 43.62%
Број на јавни набавки кои влегуваат во категорија на работи и нивна вредност	4 39,104,126.00	3 4,314,239.00	75.00% 11.03%

Последното појаснување кое го дадовме за претходната табела (табела 4), а кое се однесува на споедбите/отстапувањата на бројките од оваа со претходната година, целосно важат и за оваа табела.

Во следната табела е дадена распределбата на спроведените јавни набавки во 2016 и 2017 година по ТЕК и ГИП:

Табела бр.6

	2016	2017	2017/2016 %
Бројна јавни набавки коисереализирани по ГИП и нивна вредност	45	18	40.00%
	136,731,136.00	51,077,149.00	37.36%
Бројна јавни набавки коисереализирани по ТЕК и нивна вредност	147	123	83.67%
	4,171,610,797.63	1,750,914,197.10	41.97%

Од претходната табела (Табела 6) може да се заклучи, дека има одредени отстапувања на споредуваните податоци. И тука би нагласиле, дека објаснението што го дадовме за претходните табели (4 и 5) а кое се однесува на споедбите/отстапувањата на бројките од оваа со претходната година, целосно важат и за оваа табела .

Во следната табела (бр.7) дадена е анализа за жалби по спроведени јавни набавки на ниво на АД ЕЛЕМ.

Прегледот на жалби е даден во Прилог бр.3.2

Табела бр.7

	2016	2017	2017/2016 %
Вкупен број на решени предмети (тековен+претходен период)	352	267	75.85%
Вкупен број доставени жалби по јавни набавки	21	27	128.57%
Отфрлени жалби од Комисијата за жалби	8	16	200.00%
Прифатени жалби од Комисијата за жалби	13	11	84.62%
процент на доставени жалби	5.97%	10.11%	/
процент на отфрлени жалби од Комисијата	38.00%	59.26%	/
процент на прифатени жалби од Комисијата	62.00%	40.74%	/

Во оваа анализа вклучени се решените предмети од претходниот и тековниот период и жалби поднесени од незадоволни понудувачи, со споредба на бројките со претходната 2016 година. Вкупен број на доставени жалби по јавни набавки, во разгледуваниот период изнесува 27 или 10.11%.

Отфрлени жалби од страна на Комисијата за жалби по јавни набавки се 16 или 59.26%, а прифатени се 11 жалби или 40.74 %.

Во следната табела (бр.8) дадена е анализа на поништени постапки за јавни набавки во однос на вкупниот број на решени јавни набавки на ниво на АД ЕЛЕМ.

Збирниот преглед на поништени постапки е даден во Прилог бр.3.2.

Во оваа анализа вклучени се регистрираните јавни набавки од претходниот и тековниот период

Табела бр.8

1	2	3	4	5	6	7
Ред. бр.		2016	% на учество на поединечниот основ за поништување во однос на	2017	% на учество на поединечниот основ за поништување во однос на	2017/ 2016 %
1	Вкупен број на решени постапки (тековен+претходн период)	352		267		75.85 %
2	ВКУПЕН БРОЈ НА ПОНИШТЕНИ ПОСТАПКИ СПОРЕД ЧЛЕН 169 ОД ЗЈН	131		95		72.52 %
3	ВКУПЕН ПРОЦЕНТ НА ПОНИШТЕНИ ПОСТАПКИ	37%		35.58%		/
4	169/1/1 Бројот на кандидати е понизок од минималниот предвидениот за постапката	0		0		
5	169/1/2 Не е поднесена ниту една или ниту една прифатлива понуда	83	63.36	56	58.95	
6	169/1/3 Не е поднесена ниту една соодветна понуда во постапка каде што предметот на договорот е оформен во единствен дел, како и во постапките каде што предметот на договорот е оформен во повеќе делови и каде што може да се утврди соодветноста на понудите.	5	3.82	12	12.63	
7	169/1/4 се поднесени прифатливи понуди кои не можат да се споредат поради различниот пристап во техничките и финансиските понуди	2	1.53	0		
8	169/1/5 настанале непредвидени промени во буџетот на договорниот орган	0		2	2.11	
9	169/1/6 понудувачите понудиле цени и услови за извршување на договорот за јавна набавка кои се понеповолни од реалните на пазарот	15	11.45	8	8.42	
10	1369/1/7 Договорниот орган оцени дека тендерската документација содржи битни пропусти или недостатоци до моментот на јавното отворање	10	7.63	8	8.42	
11	169/1/8 поради непредвидени и објективни околности се промениле потребите на Договорниот Орган	3	2.29	7	7.37	
12	169/1/9 договорниот орган не може да изврши избор на најповолна понуда поради битни повреди на ЗЈН (член 210)	13	9.92	2	2.11	

Поништувањето на одредена јавна набавка се врши исклучиво по еден од основите од Членот 169 од Законот за јавни набавки. Во Табелата бр.8 дадени се таквите можности, и од неа може да се види :

- вкупниот број на поништени постапки за јавни набавки на ниво на АД ЕЛЕМ за 2016 и 2017 година
- вкупниот релативен број (процент) на поништени постапки за јавни набавки на ниво на АД ЕЛЕМ за 2016 и 2017 година
- бројот на постапки за јавни набавки поништени по одреден основ на ниво на АД ЕЛЕМ за 2016 и 2017 година
- релативниот број (процент) на постапки за јавни набавки поништени по одреден основ на ниво на АД ЕЛЕМ за 2016 и 2017 година

најрелевантен податок за споредба е податокот за “вкупниот процент на поништени постапки”, кој е релативно изедначен во двете години 37% во 2016г., и 35.58% во 2017г.

Во Прилогот бр.3.2 на овој Извештај може да се види бројот на ЈАВНИ НАБАВКИ поништени по одреден основ, по подружници.

ЈАВНИ НАБАВКИ РЕГИСТРИРАНИ ВО ПРЕТХОДНАТА (2016) ГОДИНА А КОИ СЕ РЕШЕНИ ВО ТЕКОВНАТА 2017 ГОДИНА

Јавни набавки регистрирани во 2016 година а решавани во 2017 година:

Вкупен број на постапки за јавни набавки =196

Вкупен број на решени јавни набавки (со склучен договор) = 126

Вкупен број на поништени јавни набавки = 44

Вкупен број на јавни набавки кои и понатака остануваат со статус на активни постапки (отворање после 31.12.2017, евалуација и сл.) = 4

Вкупен број на ЈН сторнирани од претходни години = 22

Вкупната вредност на решените јавни набавки за кои е склучен договор = 2,757,239,004.50 денари.

Распределбата по категории на набавки и нивна вредност е следна:

Табела бр.9

Категорија	Стоки	Услуги	Работи
Број на набавки	71	51	4
Вредност	643,868,600.00	2,074,266,278.50	39,104,126.00

Табела бр.10

Категорија	ГИП	ТЕК
Број на набавки	37	89
Вредност	460,806,629.50	2,296,432,375.00

Како што може да се види во разгледуваниот период се постапувало и по 196 јавни набавки започнати во претходната година.

Вкупната вредност на решени јавни набавки во 2017 година, во која се влезени и започнатите постапки од 2016 година, дадена е во следната табела:

Табела бр.11

	2016	2017	СЕ ВКУПНО 2016+2017
Вкупен број	126	141	267
Вкупна вредност	2,757,239,004.50	1,801,991,346.10	4,559,230,350.60

Во овие суми влезени се сите јавни набавки – набавки за тековно работење (ТЕК) и набавки за инвестиции (ГИП).

1. ОСТАНАТИ АКТИВНОСТИ НА ОДДЕЛОТ

Освен оваа главна активност– реализација на јавните набавки, во рамките на Одделот, во 2017 година се извршуваа и други секојдневни задачи и дополнителни задолженија:

- a. како редовна и секојдневна задача е и електронската евиденција на влезните фактури за АД ЕЛЕМ.
- b. исто така, секојдневна задача е и работата на прирачниот магацин во Дирекцијата на АД ЕЛЕМ.
- c. Во разгледуваниот период Одделот преку своите извршители учествуваше во работата на повеќе комисии со различни задачи кои не се примарна задача на Одделот (контрола, пописи, продажба на отпад и сл.).

Со цел да одговори на предизвикот на законските измени и нивна соодветна имплементација, Секторот за комерцијални работи, и во текот на 2017г правеше перманентна едукација на вработените во јавните набавки, со посетување на повеќе комерцијални семинари и работилници на кои предавачи беа вработените од Бирото за јавни набавки, Советот за јавни набавки, Државната косија за жалби по јавни набавки. Покрај ова, Секторот организираше и интерни обуки на кои покрај вработените од комерцијалните служби учество зедоа и вработените од техничките служби.

V. СЕКТОР ЗА ПРАВНИ И ОПШТИ РАБОТИ

Кратко резиме за работата на Секторот за правни и општи работи

Секторот за правни и општи работи во Дирекцијата на АД ЕЛЕМ-Скопје работите ги извршува преку :

- Одделот за нормативни работи и органи на Друштвото
- Одделот за човечки ресурси
- Одделот за правни работи
- Службата за општи работи
- Координаторот за заштита при работа и заштита на животната средина
- Координаторот за одбрана, заштита и спасување и кризи и
- Секторите и Службите за правни и општи работи во Подружниците на АД ЕЛЕМ Скопје

Норматива

Секторот за правни и општи работи подготвува и организира состаноци на Управниот Одбор на АД ЕЛЕМ –Скопје на кои се разгледуваат материјали во врска со работењето на друштвото и се донесуваат одлуки. Во текот на 2017 година, одржани се вкупно 56 состаноци односно 12 состаноци повеќе од претходната година.

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во АД ЕЛЕМ- Скопје заклучно со 31.12.2017 година изнесува 4.796 работници што во однос на крајот на претходната година е намален за 96 работници. Преку Агенција за привремени вработувања заклучно со 31.12.2017 година има 151 работник што во однос на претходната година останува непроменето. Бројот на вработени по подружници и во Дирекција е следен:

- Подружница ХЕС Маврово-Гостивар-330 вработени,
- Подружница ХЕС Црн Дрим-Струга-218 вработени,
- Подружница ХЕЦ Тиквеш-Кавадарци-90 вработени,
- Подружница ХЕС Треска-Скопје-99 вработени,
- Подружница РЕК Битола-Новаци-2.748 вработени,
- Подружница РЕК Осломеј-Осломеј-976 вработени,
- Подружница Енергетика-Скопје-150 вработени и
- Дирекција-Скопје-185 вработени.

Според степенот на стручна подготовка најголем број вработени 2.000 или 41,7% се со IV степен средно училиште. Според возраста најголем број вработени 1.802 или 37,61% се на возраст од 46-55 години, каде што, иако и во текот на 2016 година овие податоци биле најбројни, сепак во 2017 има намалување за околу 2% во однос на возраста.

Во текот на 2017 година, во АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје, по спроведена постапка на јавен оглас работен однос засновале 6 работници на неопределено време и истиот број е намален во однос на претходната година за 32 работници. На 65 работници им престанал работниот однос со исполнување на услов за пензија, каде што за разлика од претходната година истиот број е значително зголемен - за 22

работници. Во оваа година вкупно 19 работници починале, што е за 1 работник повеќе во однос на 2016 година. Во текот на 2017 година на 7 работници Друштвото им дало отказ, што е за 4 работници повеќе во однос на 2016 година. Истовремено, во текот на 2017 година на 2 работници им престанал работниот однос по нивно барање, кој број е намален за 4 работници во однос на текот на 2016 година.

Правни работи

Бројот на активни предмети во АД ЕЛЕМ Скопје за 2017 година изнесува 903 од кои најмногу отпаѓаат на РЕК Осломеј, Енергетика и РЕК Битола, од кои АД ЕЛЕМ се јавува како тужител во 384 а како тужен во 546. Компаративно во однос на 2016 година, зголемен е бројот на активни судски предмети за 82 а за 5 е намален бројот каде АД ЕЛЕМ се јавува како тужител. На штета на АД ЕЛЕМ завршени се 705 предмети што е за 188 повеќе од 2016 година. Што се однесува до извршните постапки наплатени се средства во износ од 10.476.160,00 денари, што е значително помал износ во однос на минатата година кога се наплатени 23.295.026,00 денари. Исплатените побарувања се во вкупен износ од 45.855.926,00 денари и се за 10.033.488,00 денари помалку во однос на претходната година. Вкупните побарувањата за 2017 година на АД ЕЛЕМ изнесуваат 2.835.121.329,00 денари, додека пак побарувањата кон АД ЕЛЕМ изнесуваат 1.464.448.557,00 денари што е приближно ист износ како претходната година.

Побарувањата отстапени од ЕВН Македонија АД Скопје изнесуваат 71.820.049,00 денари која наплата во однос на претходната година е намалена за 33.550.449,00 денари што е очекувано со оглед на фактот дека должниците го исплаќаат долгот па со текот на времето нивниот број се намалува.

Секторот за правни и општи работи постапува и по предметите за легализација на бесправно изградените објекти која постапка започна во март 2016 година со поднесување на 706 барања до Министерство за транспорт и врски а во текот на втората половина од 2017 пристигнаа најголем број од заклучоците за запирање на постапката се до дополнување со целосна документација. По однос на ова прашање се чека завршување на јавната набавка за изработка на елаборати, па откако истите ќе бидат изработени, sukcesивно ќе се доставуваат до надлежното министерство.

Во прилог на овој извештај е преглед на најголемите десет по вредност судски активни предмети и тоа каде АД ЕЛЕМ е тужител и каде АД ЕЛЕМ се јавува како тужен. Вкупните побарувања на АД ЕЛЕМ каде се јавува како тужен согласно овој преглед изнесува 842.453.075,00 денари додека вкупните побарувања кон АД ЕЛЕМ каде се јавува како тужител согласно овој преглед изнесува 1.528.741.365,00 денари. Со оглед да ваквиот преглед по десет активни судски предмети се прави за прв пат, компарација на износот ќе се направи со следниот извештај шестмесечен.

Исто така, во прилог е и листа на активни судски предмети на ДООЕЛ-ите, односно за Форт ДООЕЛ Кичево, ФОД ДООЕЛ Битола, ДООЕЛ ЕЛЕМ ТУРС Скопје и ДООЕЛ ЕЛЕМ-ТРЕЈД Скопје. Од нив, само ДООЕЛ ЕЛЕМ ТРЕЈД нема активни судски предмети, додека пак ФОРТ Кичево има 85 и во сите друштвото се јавува како тужен со што вкупните побарувања кон истото изнесуваат 5.441.334,00 денари. ФОД Битола има 3 активни судски предмети и 3 извршни, при што побарувањата кон друштвото се во износ од 237.718,00 денари. ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ има 13 активни предмети од кои во 5 друштвото се јавува како тужител а во 8 како тужен. Вкупните побарувања кон друштвото се во износ од 6.783.177,00 денари.

Секторот за правни и општи работи во своето работење ги прима, ги подготвува и ги доставува сите материјали за кои се расправа и одлучува на состаноците на Управниот одбор и Надзорниот одбор на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА во државна сопственост, Скопје, во рамките вршењето на нивните надлежности за управување и вршење надзор во Друштвото.

Секторот за правни и општи работи во периодот од 01.01.2017 година до 31.12.2017 година преку Одделот за нормативни работи и органи на Друштвото, ги подготви материјалите и организираше вкупно 56 (педесет и шест) состаноци на Управниот Одбор на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје.

Секторот за правни и општи работи во своето работење ги прима, ги подготвува и ги доставува сите материјали за кои се расправа и одлучува на состаноците на Управниот одбор и Надзорниот одбор на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА во државна сопственост, Скопје, во рамките вршењето на нивните надлежности за управување и вршење надзор во Друштвото.

Секторот за правни и општи работи во периодот од 01.01.2017 година до 31.12.2017 година преку Одделот за нормативни работи и органи на Друштвото, ги подготви материјалите и организираше вкупно 56 (педесет и шест) состаноци на Управниот Одбор на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје.

Имено, во овој период, за потребите на Управниот одбор на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје, во рамките на неговите овластувања на управувањето со Друштвото, односно во вршењето на сите работи сврзани со водењето на работите и тековните активности во рамките на предметот на работењето на Друштвото, утврдени со Законот за трговски друштва, Статутот и Деловникот за работа на Управниот одбор на Друштвото, во Секторот за правни и општи работи, беа изготвени материјалите и составени актите по голем број точки кои се најдоа на дневен ред на состаноците на Управниот одбор. Меѓу нив, поважни се следните:

- Правила за набавка на електрична енергија на отворен пазар за покривање на потребите на тарифните и малите потрошувачи на АД ЕЛЕМ-Скопје;
- Правила за продажба на вишоци на електрична енергија и моќност;
- Методологија за одредување на цена за продажба на вишоци на електрична енергија и моќност;
- Упатство за продажба на електрична енергија и моќност со прибирање на најповолна понуда;
- Годишен план за јавни набавки за 2017 година;
- Финансиски план за 2017 година;
- Годишна инвестициска програман за 2017 година;
- Извештај за попис за 2016 година;
- Годишен извештај за производство и продажба на вишоци на електрична енергија на АД ЕЛЕМ-Скопје за 2016 година;
- Финансиски извештај од работењето на АД Електрани на Македонија во државна сопственост – Скопје за период од 1.1.2016 година до 31.12.2016 година;

- Годишна сметка на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје за период 1.1.2016-31.12.2016 година;
- Годишен извештај за 2016 година за работењето на Службата за внатрешна ревизија при АД ЕЛЕМ;
- Консолидирана годишна сметка на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје со ДООЕЛ-ите основани од Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје и Консолидираниот финансиски извештај на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје за период 1.1.2016 до 31.12.2016 година
- Извештај за реализација на Годишната инвестициска програма на АД ЕЛЕМ-Скопје за 2016 година;
- Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за печатот, штембилот и знакот на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје;
- Годишен извештај за остварените резултати од работењето на АД ЕЛЕМ – Скопје за 2016 година;
- Ревизорски извештај за финансиските извештаи на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје за годината што завршува на 31 декември 2016 година изработен од Ревизорската куќа РСМ Македонија ДООЕЛ Скопје;
- Годишен извештај за работата на Управниот одбор на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост – Скопје за 2016 година;
- Консолидирани финансиски извештаи за 2016 година на АД ЕЛЕМ-Скопје со извештај од независниот ревизор РСМ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје.
- Одлука за доделување стипендии на студенти запишани прв пат во прва година на Факултетот за електротехнички и информациски технологии – Скопје, во академската 2016/2017 година;
- Одлука за отповикување на Управител на Друштвото за туризам, угостителство, рекреација и спорт, ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ-Скопје, Јованка Стојанова од Скопје;
- Одлука за зголемување на основна главнина на Друштвото за туризам, угостителство, рекреација и спорт ЕЛЕМ ТУРС ДООЕЛ Скопје;
- Одлука за склучување на Меморандум за соработка помеѓу АД ЕЛЕМ- Скопје, Град Скопје и Општина Гази Баба;
- Одлука за донесување на измена на член 19 од Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на АД ЕЛЕМ-Скопје.
- Одлука за овластување потписници на налози заради располагање со средствата на сметката на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје;
- Одлука за овластување потписници на налози заради располагање со средствата на сметката на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје во Комерцијална банка АД Скопје;
- Одлука за овластување потписници на налози заради располагање со средствата на девизната сметка на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје;

- Одлука за овластување потписници на налози заради располагање со средствата на девизната сметка на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје, во Комерцијална банка АД Скопје;
- Одлука за исплата на додаток на плата за работа во смени на работници во АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје;
- Одлука за вршење редовен попис на средства, побарувања и обврски на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост, Скопје за 2017 година и формирање Централна пописна комисија;
- Одлука за отпочнување на постапка за задолжување без државна гаранција за Проектот Когенеративна гасна електрана за производство на електрична и топлинска енергија.

Исто така, покрај наведените акти во предметниот период, Секторот за правни и општи работи, подготви голем број одлуки и заклучоци со кои Управниот одбор на Друштвото ги разгледуваше на месечните и кварталните извештаи за работењето на Подружниците, формираше работни групи со работни задачи и задолженија, чии извештаи исто така беа разгледувани на состаноците на Управниот одбор, ги разгледуваше барањата за финансиска помош, донации и спонзорства доставени од правни и физички лица и слично.

Во периодот 01.01.2017 година до 31.12.2017 година, беа одржани вкупно 15 (петнаесет) состаноци (осум редовни состаноци, шест вонредни состаноци од кои два беа одржани по електронски пат и еден конститутивен состанок) на Надзорниот одбор на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје, кој согласно своите надлежности утврдени со Законот за трговски друштва, Статутот на Друштвото и Деловникот за работа на Надзорниот одбор, врши надзор врз управување со Друштвото кое го врши Управниот одбор. За таа цел во Секторот за правни и општи работи, беа подготвени сите материјали поврзани со свикувањето и одржувањето на состаноците на Надзорниот одбор. На состаноците на Надзорниот одбор, беа донесени одлуки за кои Надзорниот одбор дава претходно одобрување и се разгледуваа извештаи и други материјали со кои е надлежен да се запознава и да одлучува. Меѓу нив, поважни се следните:

- Одлука за одобрување на Одлука на Управен одбор бр.02-1210/11/1 од 6.3.2017 година за прифаќање на барањето бр.432/1 од 1.3.2017 година од Македонски Железници Транспорт АД -Скопје за давање на заем на Македонски Железници Транспорт АД –Скопје;
- Одлука за одобрување на Одлуката на Управниот одбор УО бр.02-960/8/1 од 21.2.2017 година за отпочнување на постапка за задолжување со државна гаранција за проект Ревитализација и модернизација на ТЕЦ Битола III Намалување на Sox и прашина – фаза 1 – намалување на прашина;
- Одлука за одобрување на Одлуката на Управниот одбор УО бр.02-1160/10/13 од 1.3.2017 година за отпочнување на постапка за задолжување со државна гаранција за проект Ревитализација на Големи хидроелектрични централи III– фаза;
- Одлука за донесување на Годишен извештај за работата на Надзорниот одбор на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост – Скопје за 2016 година;
- Заклучок со кој Надзорниот одбор го разгледа и го прими на знаење извештајот за спроведени јавни набавки на АД ЕЛЕМ – Скопје за период јануари-март 2017;
- Заклучок со кој Надзорниот одбор го разгледа и го прими на знаење Извештајот за работењето на Секторот за правни и општи работина АД ЕЛЕМ скопје за период 01.01.2017 до 31.3.2017 година;

- Одлука за избор на претседател на Надзорниот одбор на АД Електрани на Македонија во државна сопственост Скопје;
- Одлука за отповикување на членовите на Управниот одбор на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост Скопје;
- Одлука за избор на членови на Управниот одбор на АД Електрани на Македонија, во државна сопственост Скопје;
- Одлука за утврдување на предлог текст на Договорите за уредување на односите меѓу членовите на Управниот одбор и Друштвото;

Одлука за одобрување на Одлука на Управен одбор бр.02-7062/15/3 од 12.12.2017 година за учество на усно јавно наддавање за продажба на подвижни предмети и недвижен имот.

Во Секторот за правни и општи работи беа изготвени записниците од одржаните состаноци на Управниот одбор и записниците од состаноците на Надзорниот одбор, а воедно беа подготвени и објавени 12 (дванаесет) службени гласници на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје.

Во текот на 2017 година Службата за општи работи ги извршуваше тековно сите активности. Договорите кои се во тек се следат континуирано и навремено се отпочнува постапка за нова јавна набавка, па така подготвени и реализирани се различни договори во Службата за кафе кујна, за светли деривати и GPS за следливост на движење и мерење на количините на јаглен и мерење на активност на придружна механизација, чија постапка е во тек.

По однос на возниот парк на АД ЕЛЕМ Дирекција-Скопје склучени се договори за паркинг места со кои сите возила од возниот парк се обезбедени со паркинг места. Возилата се во функција, со зачестени дефекти поради дотрајаност на истите. Поради тие причини беше формирана работна група која до УО на АД ЕЛЕМ достави Извештај за спецификација на трошоците за одржување на патничките возила, теренските возила, автобусите и комбињата во сопственост на друштвото.

Во однос на архивата со цел извршување увид, попис и опис на документираните архивски материјал во архивата на Дирекција, како и издвојување на материјалот на кој му изминал рокот за чување, за негово уништување, беше формирана комисија. Комисијата достави попис и опис на документираните материјал од трајна вредност до Државниот архив на РМ. Согласно процедурата за архивско работење, во овој период беа направени и овластувања за отворање пратки и распределба на документи, користење печати и штембили и распределба на пратки.

Работата во копирницата на Дирекција се одвива нормално и континуирано се печати. Во изминатата 2017 година на двете копир машини се испечатени вкупно околу 300 000 копии.

Исто така согласно препораките и периодичниот технички извештај на фирмата задолжена за сервисирање на лифтовите ангажирани од ЕВН Македонија АД, двата лифта во Дирекција се во употреба.

Во делот на **одбрана, заштита и спасување и кризи** во овој период преземени се повеќе активности, меѓу кои позначајни се:

1. Доставување на потребни документи за издавање на безбедносен сертификат за право лице согласно член 39 и 40 од Законот за класифицирани информации
2. (Сл.весник на Р.Македонија бр.9/2004 год.) до ДБКИ;

3. Доставување на податоци за подготовки во областа на одбраната до Министерство за одбрана на Р.Македонија-класифицирано;
4. ВЕЕБ за 2017 год од подружниците - класифицирано;
5. Ажурирање на документи за работа во услови на воена или вонредна состојба;
6. Изработка на Годишен план за работа со документи за одбрана за 2017 година на АД ЕЛЕМ – Скопје , Дирекција со насоки за изработка на истата во подружниците на АД ;
7. Изработка на Годишен план за работа со документите за класифицирани информации - КИ на АД ЕЛЕМ - Скопје (дирекција и подружниците);
8. Изработка на Годишен план за работа со документи за заштита и спасување за 2017 година за ЕЛЕМ – Скопје , Дирекција и координација за изработка на истата со референтите од подружниците;
9. Пополнување и доставување на План за обуки на вработени во АД ЕЛЕМ - Скопје (дирекција и подружниците) за 2017 год. П -622-101 ,3-622-101.02;
10. Информација податоци за просторија за прием ,чување и работа со класифицирани документи во нов објект на АД ЕЛЕМ – Скопје согласно член 6,14 и 21 од Уредба за физичка безбедност за класифицирани информации и по Записник од извршен инспекциски надзор за работа со класифицирани документи во АД ЕЛЕМ-Скопје,Дирекција;
11. Барање за измена процедура П-553-101 Интерна комуникација во АД ЕЛЕМ – Скопје на меморандум за интерна комуникација за класифицирани документи за Дирекција и подружниците до Управен одбор на АД ЕЛЕМ – Скопје;
12. Информација за измена на меморандуми и доставување на Одлука за измена на процедура П-553-101 Интерна комуникација во АД ЕЛЕМ – Скопје до Раководителот на оддел за ИТ и ТК ,координација со ИТ службата и постапување по дадените задолженија;
13. Информирање и праќање на меморандумите до референтите од подружниците и запознавање за постапување и начин на работа при изработка на класифицирани документи;
14. Прием,чување,заведување и архивирање на документи класифицирани и некласифицирани со водење на три деловодници и доставна книга за 2017 година;
15. зработка на Записник ,пописна листа-Попис и опис на архивски документи од трајна вредност за 2016 година,доставување на пописна листа до Државен архив,
16. како и стручна помош и координација со референтите за одбрана,заштита и спасување и кризи од подружниците за изработка на пописните листи за 2016 год.

17. Барање за набавка на беџ/картичка за посетители и Ургенција на барањето за влегување во канцеларија бр.4 на II спрат;
18. оставување на барање до Управен одбор за донесување на Одлука за промена на командант на штаб и помошен персонал возач-курир на штаб за заштита и спасување на АД ЕЛЕМ-Скопје, постапување по дадени задолженија во Одлуката ;
19. Доставување на барање со Преглед на членови на Универзална единица за заштита и спасување - I одделение и Преглед на членови на Универзална единица за заштита и спасување - II одделение на АД ЕЛЕМ – Скопје, Дирекција до Управен одбор на АД ЕЛЕМ - Скопје за донесување на Одлуки за измена и дополнување на членови на Универзални единици за заштита и спасување I и II одделение на АД ЕЛЕМ-Скопје, Дирекција ;
20. Обука/Брифинг за работа со класифицирани документи пред доставување на БС, доставување на безбедносен сертификат на носителот на сертификат од (дирекција или подружниците) на АД ЕЛЕМ, Скопје;
21. Состанок на 24.03.2017 год. и 11.07.2017 год. со референтите од подружниците, запознавање со дадените забелешки од инспекција од ДБКИ и постапување по дел од дадените задолженија, изработка и доставување на Записници со список за присуство на состанокот;
22. Доставување на Барање и Ургенција до Страбаг АД за доставување на податоци потребни за изработка на Проценка за можно нарушување на безбедност на класифицирани информации и План за физичка заштита за новиот објект на АД ЕЛЕМ – Скопје ;
23. Известување/ Доставување на формулари за издавање на безбедносен сертификат до членови на Управен одбор на АД ЕЛЕМ – Скопје ;
24. Доставување на барање до Управен одбор за донесување на :
25. А) Одлука за пристап на лица посетители во просторијата во која се работи со класифицирани информации со Список на лица посетители кои може да влезат сами , со придружба или несмее да се пуштат да влезат во канцеларија бр.4 на втори спрат и Упатство за посетители во канцеларија бр.4 на втори спрат за одговорните лица за пријавница.
26. Б) Одлука за давање на Овластување
27. Постапување по дадените задолженија од УО.
28. Доставување на акти до пријавница на АД ЕЛЕМ - Скопје, Дирекција :
29. -Упатство за посетители во канцеларијата бр.4 на втори спрат за одговорните лица од пријавница

30. -Список на лица посетители кои може да влезат сами,со придружба или не смее да се пуштат да влезат во канцеларија бр.4 ;
31. Изработка на Упатства - Преглед на лица обучени за ППЗ во АД ЕЛЕМ – Скопје, Дирекција и Одговорни лица за прва помош на работно место во АД ЕЛЕМ - Скопје, Дирекција,согласно одржани обуки од Закон за безбедност и здравје при работа и доставување на барање до Комерцијален сектор за набавка на рамки за упатствата ;
32. Доставување на барање -Преглед на членови на штаб за заштита и спасување на АД ЕЛЕМ - Скопје до Управен одбор за донесување на Одлука поради промена на командант на штаб за заштита и спасување,помошници на началникот по мерките за заштита и спасување и помошен персонал на штаб за заштита и спасување на АД ЕЛЕМ- Скопје,постапување по дадени задолженија во одлуката;
33. Ребрифинг/контроли на носители на безбедносни сертификати и изработка на потребните документи за дирекција и подружниците на АД,како и соработка и координација со носителите на БС од АД и одговорните лица од ДБКИ,МВР и др.
34. Барање за одржување на вежба за евакуациа до ДЗС
35. 35.1.Изработка на потребни документи за подготовки за евакуација
 - 35.2.Состанок со членовите на Универзалните единици I и II одделение,вработени лица кои завршиле обука за прва помош на работно место и ППЗ на работно место
 - 35.3.Изработка на флаер „Постапки и совети за заштита и спасување при спроведување на вежба за евакуација,“ и доставување до членови на Универзалните единици на АД ЕЛЕМ – Скопје,Дирекција и вработени по спратови
 - 35.4.Координација со одговорни лица од ДЗС
 - 35.5.Информација и координација со препоставените
 - 35.6. Др задачи и активности
36. Доставување на барање до комерцијален сектор-Служба за заеднички набавки за набавка на средстава за прва помош за торбици за вонредни ситуации;
37. Изработка на документи по добиени дописи од надворешни институции - Министерство за одбрана на Р.Македонија,Министерство за економија,ДЗС,ДБКИ
38. ЦУК и др.
39. Изработка на др.документи класифицирани

Во делот на **безбедност и здравје при работа (БЗР)**, во текот на 2017 година, преземено е следното :

1. Упатени се и извршени задолжителни здравствени прегледи за 146 вработени во АД ЕЛЕМ-Скопје, Дирекција за 2017 год.
2. Извршени се задолжителни санитарни здравствено-хигиенски прегледи за 3 вработени кафекувари, предмет бр.13-4910/1. 01.09.2017 год.
3. Ивршена е интерна контрола на Стандардот ИСО 9001:2008 на ден 20.03.2017

- Извршена е интерна контрола врз спроведувањето на мерките за безбедност и здравје при работа во Подружница ХЕЦ ТИКВЕШ – Кавадарци на ден 28.11.2017 Извршена е интерна проверка (контрола) на системот за управување со безбедност и здравје при работа ОХСАС 18001:2007 на ден 29.11.2017 год.
 - Извршена е интерна проверка (контрола) на системот за управување со безбедност и здравје при работа ОХСАС 18001:2007 на ден 29.11.2017 год.
- Како резултат на проверките ажурирани се листите на упатства за БЗР Л-О-446-101.01 и листата на планови за постапување при незгоди и вонредни ситуации како и се изработи список на поставеност на политите за безбедност и здравје при работа, информатор и се постави сандаче за предлози и забелешки.
4. Број на повреди на вработените, причини за истите и изречени санкции од инспекциски надзор за БЗР

РЕК Битола

број на повреди : 93

причини : механичка, хемиска, електрична енергија и друго.

Енергетика

број на повреди : нема

ХЕЦ Треска

број на повреди : нема

РЕК Осломеј

број на повреди : 14

причини : лизнување во иста рамнина, удар со алат, сообраќајна несреќа

ХЕС Маврово

број на повреди : 4

причини : се лизгање, сопнување односно лизгав нерамен терен

ХЕЦ Тиквеш

број на повреди : 1

причини : пад поради лизнување

Црн Дрим

број на повреди : 5

причини : пад поради лизнување

Дирекција

број на повреди : 1

причини : пад при одење дома

Секторот за правни и општи работи преку Одделот за човечки ресурси извршуваше дејствија од својот делокруг на работа. Согласно податоците и извештаите од овој Оддел, вкупниот број на вработени во АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје на ден 31.12.2017 година изнесува 4.791 работници и 151 работници преку Агенција за привремени вработувања.

Бројот на работниците во Дирекцијата и Подружниците на АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје, со состојба на 31.12.2017 година е следна: Подружница ХЕС МАВРОВО Гостивар-330 вработени, Подружница ХЕС ЦРН ДРИМ Струга-218 вработени, Подружница ХЕЦ ТИКВЕШ Кавадарци-90 вработени, Подружница ХЕС ТРЕСКА Скопје-99 вработени, Подружница РЕК БИТОЛА Новаци-2.748 вработени, Подружница РЕК ОСЛОМЕЈ Осломеј-976 вработен, Подружница ЕНЕРГЕТИКА Скопје-145 вработени и Дирекција-Скопје-185 вработен.

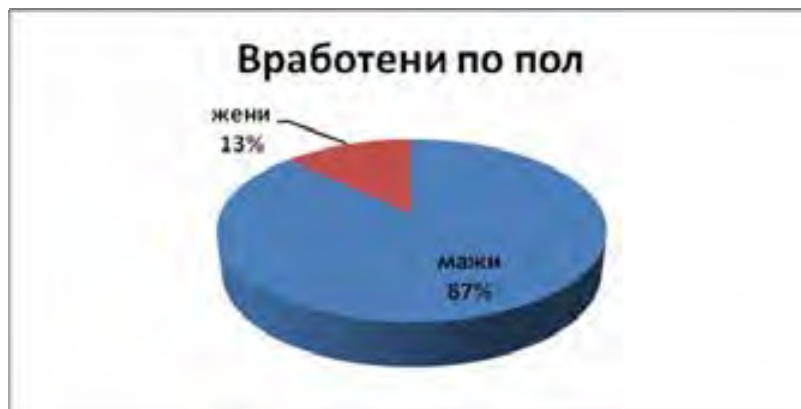
Според степенот на стручна подготовка најголем број вработени или 41,7% се со IV степен средно училиште; 24,5% од вработените се со III степен средно училиште во занимање; 11,3% се ПК работници со II степен; 10,8% се со VII/1 степен или високо образование; 4,6% се со I степен неквалификувани вработени; 2,7% се со VI степен вишо образование; 2,6% се со V степен високо квалификувани работници; 1,4% се со VII/2 степен магистри и речиси 0,2% од вработените во друштвото се со VIII степен доктори на науки. Табеларен преглед е прикажан во Прилог 1.

Според возраста најголемиот процент на вработени односно речиси 37,6% се на возраст од 46-55 години; 28,6% се на возраст од 56-64 години; 20% се на возраст од 36-45 години; 11,3% се на возраст од 26-35 години; 0,7% се на возраст до 25 години и 1,7% од вработените се на возраст над 64 години.

Според половата структура во АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје најголемиот број или 4.172 вработени односно 87% се мажи и 619 или 13% се жени. Табеларен преглед е прикажан во Прилог 2.

Бројот на вработени во АД ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА, во државна сопственост, Скопје, според национална структура е следен:

-Во Подружница ХЕС МАВРОВО Гостивар, од вкупно 330 вработени, 69,4% се Македонци, 25,2% се Албанци, 0,3% се Срби, 3,6% се Турци, 1,2% се Роми и 0,3 % се од друга националност.

-Во Подружница ХЕС ЦРН ДРИМ Струга, од вкупно 218 вработени, 67% се Македонци, 12,4% се Албанци, 0,9% работници се Срби, 5% се Турци, 1,8% се Роми, 4,1% се Власи и 8,7% се од друга националност.

-Во Подружница ХЕЦ ТИКВЕШ Кавадарци, од вкупно 90 вработени, 97,8% работници се Македонци, 1,1% се Срби и 1,1% се Турци.

-Во Подружница ХЕС ТРЕСКА Скопје, од вкупно 99 вработени, 98% работници се Македонци и 2% работници се Албанци.

-Во Подружница РЕК БИТОЛА Новаци, од вкупно 2.748 вработени, 95,7% се Македонци, 1,8% се Албанци, 0,5% се Срби, 0,7% се Турци, 0,2% се Роми, 0,8% се Власи и 0,4% се од друга националност.

-Во Подружница РЕК ОСЛОМЕЈ Осломеј, од вкупно 976 вработени, 69,3% се Македонци, 26% се Албанци, 0,3% се Срби, 3,5% се Турци, 0,8% се Роми, 0,1% се Власи и 0,1% се од друга националност.

-Во Подружница ЕНЕРГЕТИКА Скопје од вкупно 145 вработени, 80,7% се Македонци, 12,4% се Албанци, 3,4% се Срби, 0,7% се Турци, 1,4% се Роми и 1,4% се Власи.

-Во Дирекција Скопје од вкупно 185 вработени, 91,4% се Македонци, 3,2% се Албанци, 1,6% се Срби, 0,5% работници се Роми, 1,6% се Власи и 1,6% од вработените се од друга националност.

Табеларен преглед е прикажан во Прилог 3.

Дирекција на АД ЕЛЕМ – Скопје

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Дирекција на 31.12.2017 година изнесува 185 вработени.

Во текот на 2017 година имаше промени во составот на Управниот одбор на Друштвото, 6 членови на Управниот одбор беа избрани а 4 членови беа разрешени. Исто така во текот на годината 4 лица беа примени по јавен оглас, на неопределно време.

Во текот на годината на 1 лице му престана работниот однос поради остварување на правото за старосна пензија, на 2 лица со отказ по нивно барање и на 1 лице по отказ од Друштвото.

Во однос на распоредувањата, 7 работници се распоредени од другите подружници во Дирекција-Скопје, а 14 работници се распоредени од Дирекција во подружниците на АД ЕЛЕМ-Скопје.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година во АД ЕЛЕМ-Дирекција се водат 30 судски активни предмети и тоа:

- во 5 предмет АД ЕЛЕМ се јавува како тужител и вкупните побарувања што ги има АД ЕЛЕМ кон тужените врз основа на активните судски предмети изнесуваат 92.386.030,00 денари;

- во 17 предмет АД ЕЛЕМ се јавува како тужена страна и побарувањата кои што ги имаат тужителите кон АД ЕЛЕМ во активните судски предмети изнесуваат 17.734.686,00 денари;

- 4 активни судски предмет за кои се води управна постапка;

- 1 кривичен предмет каде АД ЕЛЕМ се јавува како оштетена страна и за истата се води судска постапка пред надлежен суд како и 1 прекршочен предмет за сообраќаен прекршок каде постапката е против правното лице.

Активните судски предмети се во различна фаза на одлучување пред надлежните судови, а дел се водат пред надлежен нотар.

Заклучно со 31.12.2017 година завршени се вкупно 4 судски предмети од кои 2 се завршени во корист на АД ЕЛЕМ а 2 се завршени на штета на АД ЕЛЕМ.

АД ЕЛЕМ-Дирекција има вкупно 36 предмети пред надлежен извршител. Во сите предмети АД ЕЛЕМ се јавува како доверител. Побарувањата коишто ги има АД ЕЛЕМ врз основа на извршните исправи изнесуваат вкупно 168.203.096,00 денари. Заклучно со 31.12.2017 година нема целосно завршени извршени предмети а наплатен е износ од 6.642.586,00 денари.

Најголемиот дел од судските предмети во АД ЕЛЕМ - Дирекција ги водат адвокатите Владимир Андреевски и адвокат Хари Ајцев.

Подружница ХЕС Маврово – Гостивар

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Подружница ХЕС Маврово Гостивар на ден 31.12.2017 година изнесува 330 работници на неопределено време.

Во текот на годината на 5 лица им престана работниот однос поради остварување на правото за старосна пензија, 2 лица починале и на 3 лица со отказ од страна на Друштвото.

Во однос на распоредувањата, 1 работник е распореден од друга подружница во ХЕС Маврово и 1 работник е распореден од ХЕС Маврово во друга подружница.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година во оваа Подружница се водат 10 судски активни предмети и тоа:

- во 6 предмети АД ЕЛЕМ се јавува како тужена страна а побарувањата коишто ги имаат тужителите кон АД ЕЛЕМ по основ на тие судски предмети изнесуваат 451.779,00 денари.

Активните судски предмети се во различна фаза на одлучување пред надлежните судови.

Заклучно со 31.12.2017 година, завршен е 1 предмет и истиот е на штета на АД ЕЛЕМ.

Заклучно со 31.12.2017 година, нема активни предмети пред надлежен извршител. По однос на завршените предмети, исплатен е износ од 40.000,00 денари.

Дел од судските предмети во оваа Подружница ги водеше адвокат Радован Грујовски од Гостивар.

Подружница ХЕС Црн Дрим – Струга

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Подружница ХЕС ЦРН ДРИМ Струга на ден 31.12.2017 година изнесува 218 работници на неопределено време.

Во текот на 2017 година 1 лице е вработено на неопределено време по јавен оглас. Истовремено, во текот на годината на 2 лица им престана работниот однос поради остварување на правото за старосна пензија и 1 работник починал.

Во однос на распоредувањата, 1 работник е распореден од друга подружница во ХЕС Црн Дрим.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година во оваа Подружница се водат 6 судски активни предмети:

- во 4 предмети АД ЕЛЕМ се јавува како тужена страна а побарувања коишто ги имаат тужителите од АД ЕЛЕМ во активните судски предмети изнесуваат 487.229,00 денари;

- 2 активни судски предмети за кои се води управна постапка.

Активните судски предмети се во различна фаза на одлучување пред надлежните судови.

Заклучно со 31.12.2017 година, нема завршени судски предмети.

Подружницата има 3 активни предмети пред надлежен извршител. Побарувањата кон должниците се на износ од 452.161,00 денари. Заклучно со 31.12.2017 година нема завршени извршни предмети во корист на АД ЕЛЕМ. Нема наплатени и исплатени износи.

Дел од судските предмети во оваа Подружница ги водеше адвокат Ѓоко Томовски од Струга.

Подружница ХЕЦ Тиквеш – Кавадарци

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Подружница ХЕЦ ТИКВЕШ Кавадарци на 31.12.2017 година изнесува 90 работници на неопределено време.

Во текот на 2017 година на 2 работници им престанал работниот однос со исполнување на услов за пензија.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година подружницата има 1 активен судски предмет во кој АД ЕЛЕМ се јавува како доверител против повеќе должници и согласно извршната исправа побарува вкупен износ од 89.328.450,00 денари. За дел од издадените налози за извршување, поднесени се приговори и жалби од страна на должниците и за истите се решава пред надлежен Основен и Апелационен суд.

Подружница ХЕС Треска – Скопје

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Подружница ХЕС ТРЕСКА Скопје на ден 31.12.2017 година изнесува 99 работници на неопределено време.

Во текот на 2017 година на 2 работници им престанал работниот однос со исполнување на услов за пензија.

Во однос на распоредувањата, 4 работници се распоредени од други подружници во ХЕС Треска и 4 работници се распоредени од ХЕС Треска во други подружници.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година во оваа Подружница постои нема активни предмети ниту побарувања.

Подружница РЕК Битола – Новаци

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Подружница РЕК БИТОЛА Новаци на ден 31.12.2017 година изнесува 2.748 работници на неопределено време и 138 работници преку Агенција за привремени вработувања.

Во текот на 2017 година на 32 работници им престанал работниот однос со исполнување на услов за пензија, 9 работници починале и на 1 работник со отказ од страна на Друштвото.

Во однос на распоредувањата, 3 работници се распоредени од други подружници во РЕК Битола и 1 работник е распореден од РЕК Битола во друга подружница.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година во оваа Подружница постојат 132 судски активни предмети и тоа:

- во 125 предмети АД ЕЛЕМ се јавува како тужена страна и побарувањата коишто ги имаат тужителите од АД ЕЛЕМ во активните судски предмети изнесуваат 10.428.092,00 денари;
- Активните судски предмети се во различна фаза на одлучување пред надлежните судови, а дел се водат пред надлежен нотар;

Заклучно со 31.12.2017 година, завршени се вкупно 25 судски предмети од кои 1 е завршен во корист на АД ЕЛЕМ а 24 се завршени на штета на АД ЕЛЕМ.

Подружницата нема активни предмети пред надлежен извршител а има исплатено вкупен износ од 1.355.047,00 денари.

Дел од предметите во оваа Подружница ги водеше адвокат Лилјана Христова од Битола.

Подружница РЕК Осломеј – Осломеј

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Подружница РЕК ОСЛОМЕЈ Осломеј на 31.12.2017 година изнесува 976 вработени и 13 работници преку Агенција за привремени вработувања.

Во текот на 2017 година на 18 работници им престанал работниот однос со исполнување на услов за пензија, 6 работници починале и на 1 работник со отказ од страна на Друштвото.

Во однос на распоредувањата, 1 работник се распореден од друга подружница во РЕК Осломеј и 3 работници се распоредени од РЕК Осломеј во други подружници.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година во оваа Подружница постојат 329 судски активни предмети и тоа:

- во 1 предмет АД ЕЛЕМ се јавува како тужител и побарувањата коишто ги има АД ЕЛЕМ кон тужениот изнесува 6.740.655,00 денари.

- во 328 предмети АД ЕЛЕМ се јавува како тужена страна а побарувањата коишто ги имаат тужителите од АД ЕЛЕМ во активните судски предмети изнесува 30.350.302,00 денари.

Активните судски предмети се во различна фаза на одлучување пред надлежните судови.

Заклучно со 31.12.2017 година, завршени се вкупно 693 судски предмети од кои 176 се завршени во корист на АД ЕЛЕМ а 677 се завршени на штета на АД ЕЛЕМ.

Подружницата нема активни предмети пред надлежен извршител. Заклучно со 31.12.2017 година завршени се вкупно 89 постапки пред извршител, на штета на АД ЕЛЕМ, и како резултат на тоа исплатен е вкупен износ од 44.460.879,00 денари.

Дел од судските предмети во оваа Подружница ги водеа адвокат Радован Грујовски од Гостивар и адвокат Лилјана Христовска од Битола.

Подружница Енергетика – Скопје

Човечки ресурси

Вкупниот број на вработени во Подружница ЕНЕРГЕТИКА Скопје на ден 31.12.2017 година изнесува 145 работници на неопределено време.

Во текот на 2017 година 1 лице беше вработено по јавен оглас, на неопределено време.

Во текот на годината на 3 лица им престана работниот однос поради остварување на правото за старосна пензија, 1 лице почина и 1 лице по отказ од страна на Друштвото.

Во однос на распоредувањата, 9 работници се распоредени од другите подружници во Енергетика, а 3 работници се распоредени од Енергетика во подружниците на АД ЕЛЕМ-Скопје.

Судски и извршни постапки

Заклучно со 31.12.2017 година во оваа Подружница постојат 351 судски активни предмети и тоа:

- во 345 предмети АД ЕЛЕМ се јавува како тужител и вкупните побарувања што ги има АД ЕЛЕМ кон тужените врз основа на активните судски предмети изнесуваат 892.095,00 ден;

- во 8 предмети АД ЕЛЕМ се јавува како тужена страна и побарувања коишто ги имаат тужителите кон АД ЕЛЕМ изнесуваат 240.000,00 денари.

Активните судски предмети се во различна фаза на одлучување пред надлежните судови, а дел се водат пред надлежен нотар.

Заклучно со 31.12.2017 година, завршени се вкупно 1307 судски предмети од кои 1306 се завршени во корист на АД ЕЛЕМ.

Подружницата има 695 активни предмети пред надлежен извршител. Заклучно со 31.12.2017 година завршени се вкупно 164 постапки пред извршител. Побарувањата по основ на активни извршни предмети изнесуваат 23.841.135,00 денари а наплатен е износ од 3.833.574,00 денари.

Дел од предметите во оваа Подружница ги водеа адвокатите Хари Ајцев, Никола Куновски и Владимир Андреевски.

VI. СЕКТОР ЗА ФИНАНСИСКИ РАБОТИ

1. ОСТВАРЕН ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

Финансиската слика на компанијата во периодот 01.01.2016 – 31.12.2016 во споредба со планот за 2016 и остварувањата за истиот период 2015 е следна:

A. БИЛАНС НА УСПЕХ

Во 000 денари

ОПИС	01.01.16- 31.12.16	План 01.01.17- 31.12.17	01.01.17- 31.12.2017	01.01.17- 31.12.2017 во Евра	2017/ 2016	2017/ 2017 План
Оперативни приходи	13.908.754	14.542.347	13.428.035	218.342	-3,46	-7,66
- Процент на пораст		-7,66%	-3,46%	-3,46%		
Трошоци на продадени производи	(4.999.000)	(7.261.910)	(4.857.281)	(78.980)	-2,83	-33,11
Бруто профит	8.909.754	7.280.436	8.570.754	139.362	-3,80	17,72
Општи, продажни и административни трошоци	(5.229.500)	(4.467.164)	(4.838.274)	(78.671)	-7,48	8,31
ЕБИТДА	3.680.254	2.813.272	3.732.480	60.391	1,42	32,67
Финансиски приходи/трошоци	(200.800)	(148.014)	(481.553)	(7.830)	139,82	225,34
Оперативен профит /загуба	3.479.454	2.665.259	3.250.927	52.861	-6,57	21,97
ЕБИТ	1.157.730	290.611	1.094.981	17.805	-5,42	276,79
Амортизација	(2.522.524)	(2.522.661)	(2.637.499)	(42.886)	4,56	4,55
Вонредни приходи	-	-	-	-	0,00	0,00
Профит/ загуба пред оданочување	956.930	142.597	613.428	9.974	-35,90	330,18
Данок	114.651	121.499	85.656	1.393	-25,29	-29,50
Нето профит / загуба	842.279	21.098	527.772	8.582	-37,34	2.401,48

I. Структура на приходи

Вкупните приходи без финансиските приходи за период 01.01.2017– 31.12.2017 година се намалени за -3,46% односно 480.718 илјади денари во споредба со истиот период минатата година. Намалувањето се должи пред се на намалување на приходите од продажба за -394.489 илјади денари (произведени 220 GWh електрична енергија помалку) и намалување на останати неспомнати деловни приходи за -2.713 илјади денари и намалени приходи од капитализирано сопствено производство од 83.516 илјади денари.

Како што веќе напоменавме погоре во текстот, остварените оперативни приходи, во износ од МКД 13.428.035 илјади, се намалени за -3,46% во однос на истиот период минатата година кога изнесувале МКД 13.908.754 илјади а се намалени за -7,66% во однос на планираните. Нивната структура е дадена во прилог:

Во 000 денари

Оперативни приходи	01.01.16 – 31.12.16	План 01.01.17 – 31.12.17	01.01.17 – 31.12.17	2017/ 2016	2017/ 2017 П
Приходи од продажба	13.230.401	13.875.943	12.835.912	-2,98	-7,50
Останати приходи	194.060	281.281	191.347	-1,40	-31,97
Капитализирано сопствено производство и услуги *	484.292	385.123	400.776	-17,24	4,06
Вкупно	13.908.754	14.542.347	13.428.035	-3,46	-7,66

* Капитализирано сопствено производство и услуги се евидентирани МКД 400.776 илјади и се евидентирани во РЕК Битола и се однесуваат на капитализација на сопствените трошоци за ископ на инвестициона откривка направени во новиот рудник ПЈС.

1.1. **Приходите од продажба** се 95,59% од вкупните приходи и бележат намалување во однос на анализираниот период 2016 година за -2,98% додека во однос на планот се намалени за -7,50%. Структурата на приходите од продажба за последните две години е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2016 - 31.12.2016	План 01.01.17- 31.12.201 7	01.01.17- 31.12.2017	2017/ 2016	2017/ 2017 П
Приходи од продажба на добра - основна дејност *	10.592.261	11.154.47 9	10.411.168	-1,71%	-6,66%
Приход од сопствена потрошувачка – електрич. енергија	990.813	1.051.802	1.047.693	5,74%	-0,39%
Приходи од системски услуги на еес	1.074.405	1.076.393	976.023	-9,16%	-9,32%
Приходи од продажба на вишок на електрична енергија	164.209	110.000	12.627	-92,31%	-88,52%
Ост.приход продажба-топлинска енергија-Енергетика **	135.486	149.500	135.032	-0,34%	-9,68%
Ост.прих.продажба-електрична енергија-Енергетика***	153.526	170.707	186.803	21,67%	9,43%
Приходи од продажба на добра и услуги на поврзани субјекти ****	6.085	7.780	3.917	-35,63%	-49,66%
Останати приходи *****	113.615	155.282	62.650	-44,86%	-59,65%
Вкупно	13.230.401	13.875.94 3	12.835.912	-2,98%	-7,50%

* Цената ја одредува Регулаторна комисија за Енергетика и намалувањето е поради помалото производство на електрична енергија.

** Приходот од испорака на топлинска енергија е ист со минатата година со мало намалување.

*** Зголемувањето е резултат на зголемената потрошувачка од корисниците на електрична енергија.

**** Овие приходи се резултат на интерни пресметки помеѓу подружниците и немаат никаков ефект на Крајниот резултат бидејќи во една подружница се јавуваат како приход а во друга како расход.

***** Ова намалување се должи бидејќи минатата година имало интерен приход од Подружница Енергетика од 59.544 илјади денари кој оваа година е нетиран со трошокот и намален приход од продажба на железо за 13.234 илјади денари.

Во текот на 2017 година Регулаторна комисија за енергетика ја зголеми цената на струјата на АД ЕЛЕМ Скопје за 0,05% (старата цена беше 2,5239 денари за kWh, додека новата 2,5251 денари за kWh), а официјалното зголемување на цената почна да се применува од 01 Јули 2017 година. Покрај минималното зголемување на цената, приходот од продажба бележи намалување пред се поради намаленото производство на електрична енергија кое е прикажано во табелата подолу:

Во GWh

Производство	01.01. - 31.12.2016	% Учество	План 01.01.- 31.12.2017	% Учество	01.01. - 31.12.2017	% Учество	2017/2016	2017/План 2017
Термоелектрани	2.700	62,80%	2.676	67,92%	3.153	77,29%	16,78%	17,84%
Битола 1	546	12,70%	542	13,76%	843	20,66%	54,31%	55,51%
Битола 2	913	21,23%	975	24,74%	1.220	29,89%	33,58%	25,12%
Битола 3	1.213	28,21%	1.096	27,80%	1.014	24,84%	-16,44%	-7,48%
Осломеј	27	0,62%	64	1,62%	69	1,69%	157,39%	8,06%
Енергетика	1	0,03%	0	0,00%	8	0,21%	583,46%	0,00%
Хидроелектрани	1.490	34,65%	1.168	29,65%	816	20,00%	-45,24%	-30,16%
Вруток	446	10,37%	270	6,85%	325	7,96%	-27,20%	20,26%
Равен	53	1,23%	32	0,82%	39	0,96%	-25,54%	21,27%
Врбен	54	1,26%	39	0,99%	29	0,72%	-46,12%	-25,16%
Шпилје	353	8,21%	276	6,99%	157	3,86%	-55,42%	-42,85%
Глобочица	233	5,41%	185	4,68%	97	2,38%	-58,33%	-47,47%
Тиквеш	145	3,38%	145	3,68%	63	1,55%	-56,54%	-56,50%
Козјак	143	3,32%	153	3,88%	71	1,74%	-50,28%	-53,59%
Света Петка	63	1,47%	69	1,75%	34	0,84%	-45,73%	-50,23%
Ветерен парк Богданци	109	2,55%	96	2,42%	110	2,71%	0,91%	15,63%
ВКУПНО	4.300	100,00%	3.940	100,00%	4.080	100,00%	-5,11%	3,55%

Од погореизнесеното можеме да заклучиме дека намаленото вкупно производство од -220 GWh за период Јануари - Декември 2017 година во однос на 2016 година е резултат на намаленото производство на хидроцентралите за -45,24%, односно хидроцентралите помалку произвеле 674 GWh, додека термоцентралите произвеле за 16,78% повеќе киловат часови односно 453 GWh повеќе.

I.2 Структурата на **Останатите приходи** кои се намалени за -1,40% во однос на истиот период минатата година е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2016- 31.12.2016	План 01.01.17- 31.12.2017	01.01.17- 31.12.2017	2017/ 2016	2017/ 2017 П
Приходи од наплатени штети *	34.081	63.599	22.797	-33,11%	-64,16%
Останати неспомнати делови приходи за превоз од вработени **	8.248	8.550	6.333	-23,22%	-25,94%
Наплатени приходи од поранешни години	396	150.276	1.453	267,24%	-99,03%
Останато ***	151.336	58.855	160.765	6,23%	173,15%
Вкупно	194.060	281.281	191.347	-1,40%	-31,97%

* Приходот од наплатени штети е намален за 11.284 илјади денари поради помалиот број штети оваа година во однос на минатата година.

** Приходот за превозот од вработени е намален поради намалениот број на вработени на кои им се одбиваат парични средства од плата за превоз од дома до работа и обратно.

*** Овие приходи се зголемени бидејќи ова година има повеќе грантови за 6.281 илјади денари во однос на минатата година и повеќе резервирања за судски спорови за 4.361 илјади денари во однос на минатата година.

II. Структура на трошоци

При споредба на периодот Јануари - Декември 2017/2016 година забележуваме дека има намалување на вкупните трошоци од работењето за -1,00% во услови кога вкупниот приходот е намален за -3,39%, додека споредено со планираните трошоци има намалување од -10,99%. Како што може да се види подолу од Табелата кај некои Подружници има намалување кај некои зголемување на трошоците. Вредносно зголемување од 310.791 илјади денари има кај Дирекција на АД ЕЛЕМ поради трошокот за набавка на електрична енергија во висина од 538.920 илјади денари и зголемување од 385.268 илјади денари кај РЕК Осломеј поради разликата на залиха на недовршеното производство (јаглен) во висина од 320.596 илјади денари и зголемен трошок за потрошен мазут за 39.833 илјади денари. Додека најголемо вредносно намалување на трошоците има кај РЕК Битола во висина од -825.303 илјади денари пред се поради намалување на трошокот за откоп на јаглен и јаловина во висина од -952.492 илјади денари.

Во 000 денари

Трошоци по подружници	01.01.2016-31.12.2016	План 01.01.17-31.12.2017	01.01.17-31.12.2017	2017/2016	2017/2017 П
Дирекција	1.413.900	2.165.564	1.724.691	21,98	-20,36
ХЕС Маврово	568.351	637.104	524.648	-7,69	-17,65
ХЕС Црн Дрим	375.183	387.667	358.010	-4,58	-7,65
ХЕЦ Тиквеш	140.888	173.911	138.546	-1,66	-20,34
РЕК Битола	8.045.246	8.947.178	7.219.943	-10,26	-19,30
РЕК Осломеј	1.213.331	1.035.184	1.598.599	31,75	54,43
ХЕЦ Треска	783.567	660.745	936.288	19,49	41,70
Енергетика	443.687	434.256	353.894	-20,24	-18,51
Вкупно трошоци АД ЕЛЕМ	12.984.153	14.441.608	12.854.620	-1,00	-10,99
Вкупен приход АД ЕЛЕМ	13.941.083	14.584.206	13.468.048	-3,39	-7,65

За период 01.01.-31.12.2017 година во однос на истиот период минатата година има намалување на вкупните трошоци од 129.533 илјади денари што во најголема мера се должи на намалување на трошокот за откоп на јаглен и јаловина во висина од -952.492 илјади денари, додека имаме зголемување на трошоците за набавка на електрична енергија во висина од 538.920 илјади денари, зголемување на залиха на недовршеното производство (јаглен) во висина од 333.355 илјади денари, зголемување на амортизацијата од 114.975 илјади денари и вредносно повеќе потрошен мазут за 67.319 илјади денари.

Анализата на трошоците е дадена во прилог.

II.1 Трошоците на продадени производи се однесуваат на следните ставки:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2016-31.12.2016	План 01.01.17 - 31.12.2017	01.01.17-31.12.2017	2017/2016	2017/2017 П
Трошоци за сировини и други материјали	2.625.640	3.223.703	2.602.589	-0,88%	-19,27%
Набавна вредност на продадени стоки	92.235	1.005.077	538.920	484,29%	-46,38%
Услуги со карактер на материјални трошоци	2.385.877	3.133.963	1.487.170	-37,67%	-52,55%
Промени во залихата	-104.753	-100.833	228.603	-318,23%	-326,71%
Вкупо	4.999.000	7.261.910	4.857.281	-2,83%	-33,11%

Од табелата може да се констатира дека овие трошоци бележат намалување од 2,83% во споредба со истиот период минатата година пред се поради намалување на услугите со карактер на материјални трошоци се намалени за - 898.707 илјади денари заради намалување на трошоците за откоп на јаглен и јаловина од - 952.492 илјади денари како и намалување на трошоците за сировини и други материјали од - 23.052 илјади денари поточно потрошени резервни делови за одржување помалку за -147.507 илјади денари, додека зголемување има кај трошокот за набавка на електрична енергија во висина од 538.920 илјади денари, зголемување на трошокот на недовршеното производство (јаглен) во висина од 333.355 илјади денари поради намалување на залихата на јаглен за -228.603 илјади денари (поради повеќе потрошен јаглен отколку произведен во текот на 2017 година), амортизацијата е зголемена за 114.975 илјади денари поради зголемена опрема во 2017 година и вредносно повеќе потрошен мазут за 67.319 илјади денари.

Структурата на **трошоци за сировини и материјали** во износ од МКД 2.602.589 илјади е следна:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2016-31.12.2016	План 01.01.17-31.12.2017	01.01.17-31.12.2017	2017/2016	2017/2017 П
Трошоци за сировини и материјали за производство	171.569	179.881	170.608	-0,56%	-5,15%
Потрошена вода за производство на електрична енергија	128.298	127.828	129.929	1,27%	1,64%
Потрошена врела вода за продажба	5.136	3.500	2.609	-49,19%	-25,45%
ХТЗ опрема во производство	6.694	11.959	7.315	9,27%	-38,84%
Потрошен канцелариски материјал	5.041	6.106	5.460	8,30%	-10,58%
Материјал за чистење и одржување	2.446	3.023	3.564	45,73%	17,91%
Потрошени сировини и материјали за производство	23.953	27.464	21.731	-9,28%	-20,87%
Трошоци за потрошена енергија за производство	1.719.037	2.030.147	1.863.031	8,38%	-8,23%
Потрошена електрична енергија	15.241	15.205	14.278	-6,32%	-6,10%
Потрошена сопствена електрична енергија	1.006.698	1.068.010	1.063.956	5,69%	-0,38%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и машини	49.764	60.048	40.481	-18,65%	-32,59%
Парно	3.488	4.625	3.410	-2,22%	-26,27%
Друг огревен материјал (гас за Енергетика)	131.304	145.029	162.977	24,12%	12,38%
Потрошено уље за постројки и опрема	21.633	27.832	15.609	-27,85%	-43,92%
Потрошено уље за тешки моторни возила и градежни машини	2.325	2.258	1.664	-28,44%	-26,31%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	487.811	705.692	555.130	13,80%	-21,34%
Потрошено дизел гориво за производство на ел.енергија	774	1.449	833	7,56%	-42,54%
Останати трошоци за енергија за производство	0	0	4.695	0,00%	0,00%
Трошоци за потрошена енергија за администрација	18.794	29.784	15.585	-17,07%	-47,67%
Потрошен гориво за моторни возила	18.789	29.578	15.582	-17,06%	-47,32%
Потрошено уље за моторни возила	6	206	3	-48,25%	-98,52%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за производство	664.361	825.855	516.841	-22,20%	-37,42%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	664.219	825.455	516.712	-22,21%	-37,40%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување на возила	142	400	128	-9,83%	-67,90%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување за администрација	35.127	82.341	21.493	-38,81%	-73,90%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	35.127	82.341	21.493	-38,81%	-73,90%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми за производство	13.364	72.190	9.983	-25,30%	-86,17%
Трошоци за ситен инвентар за производство	5.125	44.055	1.374	-73,19%	-96,88%
Трошоци за авто гуми за градежни машини и тешки возила	2.038	3.880	449	-77,96%	-88,42%
Трошоци за ЛЗС за производство	6.202	24.255	8.160	31,57%	-66,36%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми(за админ)	3.386	3.506	5.047	49,03%	43,94%
Трошоци за ситен инвентар	2	10	0	-100,00%	-100,00%
Трошоци за авто гуми за возила	3.384	3.497	5.047	49,11%	44,33%
Вкупно	2.625.640	3.223.703	2.602.589	-0,88%	-19,27%

- **Трошокот за потрошена вода за производство на електрична енергија** е зголемен поради зголеменото производство на електрична енергија во термоцентралите.
- **Трошокот за ХТЗ опрема** за производство за период 01.01.-31.12.2017 е зголемен за 9,27% во споредба со истиот период минатата година или 621 илјади денари, бидејќи оваа опрема се требува на две години и во годината кога треба да се набавува овој трошок се зголемува.
- **Сопствената потрошената електрична енергија** е зголемена поради поголемото производство на електрична енергија во Подружница Рек Битола и Рек Осломеј.

Како позначајни ставки од претходната табела кои кај кои има поголеми промени се:

- **Потрошувачката на друг огревен материјал** се однесува на евиденцијата на гас за производство на топлинска енергија во Подружница Енергетика и е зголемена за 24,12 % во однос на истиот период минатата година. Испораката на топлинска енергија е поврзана со надворешните температури и се врши согласно температурен дијаграм. Во Јануари и Февруари 2017 година поради екстремно ниските температури беа испорачани поголеми количини на топлинска енергија за што беа потрошени и поголеми количини на гас. Исто така да напоменеме дека во 2017 година се произведуваше и електрична енергија при што работеше и турбогенераторската постројка TG1 и беа произведени 8.393 Mwh.
- **Потрошените резервни делови и материјали за одржување** се намалени за -147.507 илјади денари или -22,21% во однос на истиот период минатата година. Ова намалување се должи пред се поради помалку потрошените резервни делови и материјали за одржување во Рек Битола од -148.015 илјади денари во споредба со истиот период минатата година.
- **Потрошен мазут за производство на електрична енергија** – вредносното зголемување е настанато како резултат на зголемување на цената на мазутот. Од подолу приложената табела може да се констатира дека за период 01.01.-31.12.2017 година во Рек Осломеј потрошувачката на мазут вредносно е зголемена за 74,22% додека количински потрошувачката на мазут е зголемена за 54,65% во однос на истиот период минатата година но исто така се произведени повеќе 42 GWh, а во Рек Битола потрошувачката на мазут вредносно е зголемена за 6,33% додека количински потрошувачката на мазут е намалена за -21,45% во однос на истиот период минатата година но исто така се произведени повеќе 404 GWh со напомена дека се потрошени и - 63.505 тони јаглен помалку во однос на истиот период 2016 година односно:

Потрошен мазут		01.01.- 31.12.2016	%	01.01.- 31.12.2017	%	2017/2016
МКД	РЕК Битола	434.140	89,00%	461.625	83,16%	6,33%
	РЕК Осломеј	53.671	11,00%	93.504	16,84%	74,22%
Вкупно потрошен мазут во 000 МКД		487.811	100,00%	555.130	100,00%	
Тони	РЕК Битола	24.839	88,81%	19.511	80,13%	-21,45%
	РЕК Осломеј	3.129	11,19%	4.839	19,87%	54,65%
Вкупно потрошен мазут во тони		27.968	100,00%	24.350	100,00%	-12,94%
Произведени GWh во Рек Битола		2.672		3.076		15,12%
Произведени GWh во Рек Осломеј		27		69		155,56%
Маут/ GWh во Рек Битола		9,30		6,34		-31,77%
Маут/ GWh во Рек Осломеј		115,89		70,13		-39,48%

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за сировини и материјали како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2016	%	01.01.- 31.12.2017	%	2017/2016
Потрошена сопствена електрична енергија	1.006.698	7,22%	1.063.956	7,90%	5,69%
Потрошен гориво за тешки моторни возила и градежни машини	49.764	0,36%	40.481	0,30%	-18,65%
Друг огревен материјал	131.304	0,94%	162.977	1,21%	24,12%
Потрошен мазут за производство на електрична енергија	487.811	3,50%	555.130	4,12%	13,80%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување	664.219	4,76%	516.712	3,84%	-22,21%
Потрошени резервни делови и материјали за одржување - администрација	35.127	0,25%	21.493	0,16%	-38,81%
Останати трошоци за сировини и материјали	250.717	1,80%	241.840	1,80%	-3,54%
Вкупно трошоци за сировини и материјали	2.625.640	18,83%	2.602.589	19,32%	-0,88%
Вкупено остварени приходи	13.941.083	100,00%	13.468.048	100,00%	-3,39%

Од погоре презентираниот заклучуваме дека за периодот 01.01.-31.12.2017 година поголемите трошоци со поголем процент учествуваат во вкупниот приход односно вкупните трошоци за сировини и материјали учествуваат со поголем процент во вкупниот приход.

Структурата на ставката услуги со карактер на материјални трошоци е прикажана во следната табела:

ОПИС	Во 000 денари				
	01.01.2016-31.12.2016	План 01.01.17-31.12.2017	01.01.17-31.12.2017	2017/ 2016	2017/ 2017 П
Транспортни услуги	81.450	100.335	92.544	13,62%	-7,76%
Транспортни услуги во јавен сообраќај во земјата	4.645	7.365	408	-91,23%	-94,47%
Трошоци за услуги на пренос, претовар и истовар	127	113	6	-95,15%	-94,52%
Услуги за превоз на вработени	5.720	20.955	6.180	8,05%	-70,51%
Трошоци за пренесена електрична енергија	70.958	71.903	85.950	21,13%	19,54%
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	6.185	6.882	15.051	143,34%	118,69%
Трошоци на поштенски услуги во земјата	1.154	1.249	1.012	-12,26%	-18,94%
Трошоци за поштенски услуги во странство	0	0	46	0,00%	0,00%
Трошоци за фиксни телефони	3.639	3.704	3.330	-8,49%	-10,11%
Трошоци за мобилни телефони	995	1.100	2.506	151,81%	127,81%
Трошоци за интернет услуги	398	829	8.157	1950,40%	883,65%
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	17.803	20.778	16.569	-6,93%	-20,26%
Услуги за изработка, доработка на производи	17.803	20.778	16.569	-6,93%	-20,26%
Услуги за одржување и заштита	1.985.237	2.702.460	1.086.036	-45,29%	-59,81%
Услуги за одржување (ремонтни активности)	164.258	300.844	259.019	57,69%	-13,90%
Услуги за одржување на средствата за заштита на работа	585	940	133	-77,29%	-85,85%
Услуги за одржување на ситен инвентар и амбалажа	9	410	35	272,56%	-91,51%
Услуги за одржување хигиена во просториите	1.899	4.666	1.957	3,02%	-58,07%
Услуги за тековно одржување	181.465	311.941	137.126	-24,43%	-56,04%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	1.629.982	2.000.000	677.490	-58,44%	-66,13%
Услуги за одржување на тешки моторни возила	0	0	1.954	0,00%	0,00%
Услуги за одржување на лесни моторни возила	0	0	5.866	0,00%	0,00%
Други услуги за одржување	7.037	83.659	2.456	-65,10%	-97,06%
Наемници-лизинг	6.484	5.997	10.575	63,10%	76,34%
Наем за недвижности во земјата	6.408	5.800	10.099	57,61%	74,13%
Наем од граѓани	0	32	0	0,00%	-100,00%
Останат наем	76	164	476	526,50%	189,27%
Комунални услуги	35.303	37.549	31.213	-11,59%	-16,88%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунален смет)	35.303	37.549	31.213	-11,59%	-16,88%
Трошоци за истражување и развој	29.796	37.766	37.483	25,80%	-0,75%
Трошоци за услугите за тековните потреби на научно истр.	29.796	37.766	37.483	25,80%	-0,75%
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саем	143	3.000	169	18,16%	-94,36%
Трошоци за промоција, пропаганда и реклама во земјата	143	3.000	169	18,16%	-94,36%
Останати услуги	223.476	219.196	197.530	-11,61%	-9,88%
Трошоци за услуги за заштита на работната средина	6.773	7.358	5.300	-21,75%	-27,97%
Надомест за користење на јавни складови	14	80	11	0,00%	-86,67%
Надомест за автопати, патарина и паркинг	1.923	2.093	1.650	-14,20%	-21,19%
Услуга за функционалност на уред - ГПС	6.663	6.938	4.679	-29,78%	-32,56%
Надомест за технички преглед при регистрација на возила	1.153	2.110	1.149	-0,29%	-45,53%
Трошоци за здравствени прегледи на работниците	8.587	13.908	6.884	-19,83%	-50,50%
Трошоци за системски услуги	184.178	181.613	176.502	-4,17%	-2,81%
Други материјални услуги	14.185	5.097	1.357	-90,44%	-73,38%
Вкупно	2.385.877	3.133.963	1.487.170	-37,67%	-52,55%

Како позначајни ставки од претходната табела кои имаат поголеми промени се:

- **Трошоците за мобилни телефони и интернет услугите** се зголемени бидејќи цените за инпулсите за мобилни телефонија согласно новиот договор се повисоки, а исто така од оваа година согласно член 24 став 1 алинеја 5 а во врска со членовите 132 и 133 од Законот за електронските комуникации тука се евидентираат трошоците за изнајмување на радиофреквенции за пренесување на податоци од Агенција за електронска комуникација-АЕК.

- **Услугите за одржување односно ремонтите активности** за анализираниот период оваа година се зголемени за 57,69% односно 94.761 илјади денари во однос на истиот период минатата година бидејќи во претходните години не се правени ремонтни активности туку само нега.

- **Услугите за тековно одржување** за период 01.01.-31.12.2017 година покажуваат намалување во поголем број Подружници од -44.339 илјади денари или -24,43% во однос на истиот период минатата година. Намалувањето се должи пред се на намалување на трошокот за поправки од - 18.136 илјади денари и трошокот за работна рака од - 19.474 илјади денари во Рек Битола и трошокот за производни услуги од надворешни фирми од - 7.316 илјади денари и трошокот за производни услуги од градежна механизација од - 5.318 илјади денари во Рек Осломеј.

- **Трошоците за откоп на јаглен и јаловина** за период 01.01.-31.12.2017 година се во износ од 677.490 илјади денари и се намалени за -952.492 илјади денари или -58,44% во однос на истиот период минатата година додека во однос на планот се намалени за -66,13%. Намалувањето на трошоците се должи пред се на:

1. Трошоците кои опфаќаат ископ, транспорт, одлагање и разатирање на јаловина на далечина од 1.500-3.000 метри за период 01.01.-31.12.2017 година не се остварени исто како истиот период минатата година.

2. Трошоците за ангажираната дисконтинуирана механизација од надворешни фирми за период 01.01.-31.12.2017 година се остварени во износ од 294.773 илјади денари и бележат зголемување од 72.132 илјади денари односно 32,40% во однос на истиот период 2016 година и истите се однесуваат на ангажирање на услуги од градежни машини заради создавање на услов за формирање на нови траси и објекти за одводнување како и создавање поволни услови за работа на рудникот. Потребата од ангажирање на механизација од надворешни фирми се јавува како резултат на недостатокот на сопствена механизација.

3. Трошоците за ископ и транспорт на јаглен во кило џули за период 01.01.-31.12.2017 година остварени се во износ од 382.718 илјади денари и бележат намалување од -1.024.624 илјади денари или - 72,81% во однос на 2016 година. Намалувањето се должи на намален ископ и транспорт на јаглен и на двете локации односно на локација Микро 3 овој период не е ископан јаглен додека истиот период минатата година ископани се 858.506 тони, а во Брод Гнеотино ископани се помалку -852.169 тони што е за -51,95% помало производство во однос на 2016 година.

- **Трошоците за услуги за заштита на работната средина** се намалени за -1.473 илјади денари или -21,75% и изнесуваат 5.300 илјади денари. Овде во основа спаѓаат извршените мерења на емисијата на загадувачки супстанции во воздухот од Термоцентралата РЕК Битола како и третирање на тревнати површини.

- **Услугите за функционалност** на АВЛ уред-ГПС во износ од 4.679 илјади денари се однесуваат на одржување на АВЛ уреди на леки возила и на АВЛ уреди со сензори за машини.

- **Трошоците за здравствени прегледи** на работниците се намалени за -19,83% и изнесуваат 6.884 илјади денари. Здравствените прегледи се реализираат во зависност од можностите на Економскиот оператор кој ја дава услугата, како и од можностите да се ослободат работниците за таа намена без да трпи производниот процес. Согласно законските прописи здравствен преглед се врши на секои 2 години и затоа е можно динамиката на прегледите да е различна во одделни периоди или години.

Во табелата во продолжение прикажани се поголемите трошоци за услуги како учество во вкупно остварениот приход со цел да се види дали за остварените приходи направени се поголеми или помали трошоци во однос на претходната година, односно:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.- 31.12.2016	%	01.01.- 31.12.2017	%	2017/2016
Услуги за тековно одржување	181.465	1,30%	137.126	1,02%	-24,43%
Трошоци за откоп на јаглен и јаловина	1.629.982	11,69%	677.490	5,03%	-58,44%
Комунални услуги (смет, вода, канализација, комунални услуги)	35.303	0,25%	31.213	0,23%	-11,59%
Трошоци за системски услуги	184.178	1,32%	176.502	1,31%	-4,17%
Останати услуги	354.949	2,55%	464.839	3,45%	30,96%
Вкупно услуги со карактер на материјални трошоци	2.385.877	17,11%	1.487.170	11,04%	-37,67%
Вкупен приход	13.941.083	100,00%	13.468.048	100,00%	-3,39%

II.2 Општи продажни и административни трошоци се однесуваат на:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2016- 31.12.2016	План 01.01.17-31.12.2017	01.01.17- 31.12.2017	2017/ 2016	2017/ 2017 П
Трошоци за вработени	3.392.112	3.532.446	3.519.979	3,77%	-0,35%
Вредносно усогласување на средствата	514.488	20.005	496.195	-3,56%	2380,36%
Резервирање на трошоци и ризици	331.969	85.500	132.779	-60,00%	55,30%
Останати расходи од работењето	990.931	829.212	689.320	-30,44%	-16,87%
Вкупо	5.229.500	4.467.164	4.838.274	-7,48%	8,31%

Трошоци за вработени:

Во 000 денари

ОПИС	01.01.2016- 31.12.2016	План 01.01.16-31.12.2017	01.01.17- 31.12.2017	2017/ 2016	2017/ 2017 П
Плата и надоместоци од плата – бруто *	3.249.958	3.440.726	3.352.709	3,16%	-2,56%
Останати трошоци за вработените	90.155	26.186	94.198	4,48%	259,73%
Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци	10.830	10.308	7.681	-29,08%	-25,49%
Надомест на трошоците на вработените и подароци	35.034	40.805	48.171	37,50%	18,05%
Трошоци за осигурување од задолжителни ризици на работници од процес при работа	6.134	14.422	17.220	180,75%	19,41%
Вкупно трошоци за вработени	3.392.112	3.532.446	3.519.979	3,77%	-0,35%

* Во износот на плата и надоместоците од плата содржани се и платите на сите членови на Управен одбор на АД Елем кои не се вработени во друштвото но имаат склучено менаџерски договори. Согласно член 384 став 7 од Законот за Трговски друштва бруто примањата за 2017 година на членовите на Управниот одбор се: Драган Миновски со бруто примања од 555.238 денари, Иван Трпески со бруто примања од 394.560 денари, Марјанчо Николов со бруто примања од 408.035 денари, Добра Стефаноска со бруто примања од 442.640 денари, Ѓорѓи Михаилов со бруто примања од 397.667 денари, Благојче Трповски со бруто примања од 361.955 денари, Христијан Мицкоски со бруто од 1.483.605 денари, Фатмир Лимани со бруто примања од 1.525.803 денари, Гордана Д.Кочоска со бруто примања од 1.200.307 денари, Александар Пауноски со бруто примања од 1.021.568 денари, Анита Стамнова со бруто примања од 1.103.913 денари, Симон Зафироски со бруто примања од 423.400 денари и Иван Куковски со бруто плата од 1.549.200 денари. Бруто и нето примањата на членовите на Надзорен Одбор за 2017 година се: Сефедин Халити со бруто примања од 116.919 денари, Донка Марковска со бруто примања од 106.664 денари, Ристе Ачковски со бруто примања од 132.248 денари, Дончо Коевски со бруто примања од 119.730 денари, Верица Узунова со бруто примања од 88.746 денари, Златко Петрески со бруто примања од 53.332 денари, Љубчо Кижевски со бруто примања од 79.165 денари, Ѓоко Ташев со бруто примања од 53.332 денари, Сашо Додовски со бруто примања од 89.210 денари и Садудин Ибраими со бруто примања од 48.021 денари.

* Просечниот број на вработени со Декември 2017 година изнесува 4.847 вработени, додека минатата година со Декември биле просечно вработени 4.809 лица, напоменуваме дека во Септември 2016 година се вработени 154 што придонесува за зголемување кај трошоците за плата и надоместоци од плата – бруто во 2017 година. Останатите трошоци за вработените се зголемени за 4.043 илјади денари пред се поради зголемениот износ на регрес од 3.643 илјади денари. Надомест на трошоците на вработените и подароци е зголемен бидејќи трошоците за исхрана на вработените во тек на работата се зголемени за 13.137 илјади денари поради Одлуката сите вработени во Рек Битола да добиваат оброк, трошоците за осигурување од задолжителни ризици на работниците од процес при работа се зголемени бидејќи од 01.06.2016 до 31.12.2016 работниците не беа осигурани поради исцрпување на договорот за колективно осигурување.

Останати расходи од работењето се однесува на:

Во 000 денари					
ОПИС	01.01.16 - 31.12.16	План 01.01.17- 31.12.2017	01.01.17- 31.12.2017	2017/ 2016	2017/ 2017 П
Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	946	1.288	1.633	72,61%	26,82%
Трошоци за спонзорства и донации	45.325	60.540	46.915	3,51%	-22,51%
Трошоци за спонзорство	405	540	0	-100,00%	-100,00%
Донации во земјата	13.920	12.000	18.915	35,89%	57,62%
Донации за синдикат	31.000	48.000	28.000	-9,68%	-41,67%
Донации за ДООЕЛ	0	0	0	0,00%	0,00%
Трошоци за репрезентација	7.711	7.139	6.629	-14,04%	-7,15%
Трошоци за репрезентација во земјата	3.370	2.300	1.540	-54,30%	-33,03%
Репрезентација - надворешни угостителски услуги	1.531	2.137	1.347	-11,97%	-36,96%
Репрезентација - кафе и сок	2.544	2.500	2.642	3,86%	5,68%
Трошоци за репрезентација - останато	267	202	1.099	312,01%	443,66%
Трошоци за осигурување	179.954	128.750	122.410	-31,98%	-4,92%
Трошоци за осигурување на средства	167.285	115.901	116.944	-30,09%	0,90%
Трошоци за осигурување од задолжителни ризици од трети лица	11.249	11.187	4.601	-59,10%	-58,88%
Трошоци за осигурување за возила-автоодговорност	1.420	1.663	866	-39,06%	-47,94%
Банкарски услуги и трошоци за платениот промет	13.997	14.886	12.026	-14,08%	-19,21%
Банкарски услуги и провизија	2.209	2.215	3.327	50,61%	50,21%
Провизии и куртажа	11.337	12.206	8.301	-26,78%	-31,99%
Надомест на провизии за наплата на електрична енергија	451	465	398	-11,87%	-14,45%
Останати расходи од работење	742.997	616.609	499.708	-32,74%	-18,96%
Придонеси за бенифициран стаж	52.460	52.233	59.189	12,83%	13,32%
Надомести за придонеси на Стопанската комора на РМ	5.560	5.636	5.604	0,80%	-0,56%
Членарина на здруженија и трошоци за придонеси	1.546	7.232	7.908	411,70%	9,35%
Надомести за воден придонес	66.462	65.373	63.948	-3,78%	-2,18%
Останати даноци, придонеси, членарина и други давачки	21.932	21.241	25.489	16,22%	20,00%
Административни и судски такси	7.964	6.701	41.387	419,70%	517,60%
Консултантски, советодавни и сметководствени услуги	5.976	44.973	8.572	43,43%	-80,94%
Адвокатски и нотарски услуги	143.479	164.580	30.250	-78,92%	-81,62%
Трошоци за привремени и повремени работи од агенции	107.584	111.294	67.251	-37,49%	-39,57%
Интелектуални услуги	2.622	2.945	1.347	-48,65%	-54,28%
Останати нематеријални трошоци и услуги	14.415	49.468	10.104	-29,90%	-79,57%
Казни, пенали, надоместоци за штета и друго	8.518	3.655	16.360	92,07%	347,59%
Други дополнителни утврдени трошоци од минати години	92.455	10.775	281	-99,70%	-97,39%
Останати неспомнати трошоци - расходи од работењето	18	500	378	2000,96%	-24,36%
Расход од поранешми години – регрес за год. Одмор	131.889	0	96.377	-26,93%	0,00%
Останато	80.119	70.003	65.263	-18,54%	-6,77%
ВКУПНО	990.931	829.212	689.320	-30,44%	-16,87%

Дел од трошоците кои се зголемени се и донациите во земјата поради одлуките од Управен одбор за донации (средства искористени до 30.06.2017 година), трошоците за осигурување се намалени поради намалување на цената на услугата согласно новиот договор, административни и судски такси се зголемени пред се заради големиот број на судски предмети, консултантските услуги се зголемени пред се поради услугата од FICHTNER-Германија за ветерен парк во вредност од 4.185 илјади денари, казни, пенали, надоместоци за штета и друго се зголемени во Рек Осломеј поради надомест на вработените по судски решенија во висина од 12.500 илјади денари.

Сакаме да напоменеме дека со Одлука од У.О. број 02-8250/44/10.2 од 29.12.2016 година е извршено вредносно усогласување на стар рудник и регулација на река Темница во Рек Осломеј за две години 2016 и 2017 по 352.335 илјади денари или вкупно 704.670 илјади денари, исто така направено е вредносно усогласување на материјални средства во подготовка од 125.364 илјади денари поради откажување на кредитот од Европска банка за обнова и развој (EBRD) за Бошков мост.

Евидентирани се финансиски расходи во 2017 година по судска пресуда и исплатени трошоци и казнена камата од 298.826 илјади денари на Рико-Словенија за спорот со изградбата на хидроцентралата Света Петка.

Трошоци за привремени и повремени работи од агенции – овој трошок има намалување од -37,49% за период 01.01.-31.12.2017 година во однос на истиот период минатата година. Структурата на овие трошоци е следна:

Во 000 денари						
ОПИС	вредност	вредност	број	број	ИНД	ИНД
Агенција за вработување	2017	2016	2017	2016	2017/2016	2017/2016
1	2	3	4	5	6=2/3	7=4/5
РЕК БИТОЛА	43.869	63.819	138	138	-31	0
Вработување преку Агенција за вработување *	43.869	63.819	138	138	-31	0
Останати договори на дело(обезбедување и друго)	0	0	0	0	0	0
РЕК ОСЛОМЕЈ	4.600	20.092	13	13	0	0
Вработување преку Агенција за вработување **	4.600	20.092	13	13	-77	0
Останати договори на дело(обезбедување и друго)	0	0	0	0	0	0
ДИРЕКЦИЈА	9.776	12.554	35	40	-22	-13
Вработување преку Авторско правно биро	4.098	5.312	35	40	-23	-13
Останати договори на дело(обезбедување и друго)	5.678	7.242			-22	0
ХЕС МАВРОВО	4.235	5.005	0	0	0	0
Вработување преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Останати договори на дело(обезбедување и друго)	4.235	5.005	0	0	-15	0
ХЕС ЦРН ДРИМ	316	612	0	0	0	0
Вработување преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Останати договори на дело(обезбедување и друго)	316	612	0	0	-48	0
ХЕС ТРЕСКА	1.546	3.019	0	0	0	0
Вработување преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Останати договори на дело(обезбедување и друго)	1.546	3.019	0	0	-49	0
ЕНЕРГЕТИКА	2.910	2.484	0	0	0	0
Вработување преку Авторско правно биро	0	0	0	0	0	0
Останати договори на дело(обезбедување и друго)	2.910	2.484	0	0	17	0
ВКУПНО	67.251	107.584	186	191	-37	-3

* Износот во Рек Битола во 2017 година е намален бидејќи 81 привремени работници добија решение за стално вработени во Септември 2016 година.

** Износот во Рек Осломеј во 2017 година е намален бидејќи 73 привремени работници добија решение за стално вработени во Септември 2016 година.

Б. БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Во 000 МКД / EUR

	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2017 план		31.12.2016	31.12.2017	31.12.2017 план
Актива				Пасива			
Земјиште и згради	19.104.554	17.948.416	19.097.842	Капитал	33.171.115	33.170.926	33.171.115
Постројки и опрема	15.821.050	14.364.395	15.359.245	Резерви	2.420.826	2.439.783	2.264.851
Други постојани средства	5.282.035	6.500.568	9.834.483	Акумулирана добивка	602.979	1.130.751	21.098
Други финансиски средства	1.078.280	874.566	990.899	Вкупна нето вредност	36.194.920	36.741.460	35.457.065
Вкупно постојани средства	41.285.919	39.687.944	45.282.469	Нето нематеријални средства	654.779	616.328	995.998
Побарувања за запишан а неуплатен капитал	0	0	2	Нето материјални средства	35.540.141	36.125.131	34.461.067
Залиха	2.430.616	2.352.628	2.331.763	Долгорочни обврски	0	0	0
Побарувања	2.790.845	2.390.400	2.147.187	Долгорочни обврски - Банки	7.570.088	6.734.347	11.174.988
Други побарувања	44.879	192.233	86.603	Краткорочни обврски - добавувачи	1.504.212	831.662	2.538.085
Други тековни средства	283.209	644.108	155.779	Краткорочни кредити	1.509.730	1.374.931	1.319.186
Готовина / банкарски депозити	57.446	281.520	180.676	Други краткорочни обврски	709.351	397.133	558.811
Вкупно тековни средства	5.606.996	5.860.889	4.902.009	Дивиденди	0	0	0
				Други обврски ПВР	59.393	85.629	132.340
				Вкупно краткорочни обврски	3.782.686	2.689.354	4.548.422
ВКУПНА АКТИВА	46.892.916	45.548.833	50.184.477	ВКУПНА ПАСИВА	46.892.916	45.548.833	50.184.477

*Прикажаниот биланс на состојба е прилагоден за аналитички цели, односно од него со состојба 31.12.2017 година се отстранети состојбите на побарувањата и обврските од поврзани друштва од сметките 110 и 210.

**Од АВР и ПВР исто така за аналитички цели со состојба 31.12.2017 е отстранет износ од МКД 7.859.491 илјади, кој произлегува од делбениот биланс на АД ЕЛЕМ.

I. АКТИВА

Во периодот од 01.01.2017 – 31.12.2017 ако го погледнеме паричниот тек ќе забележиме дека инвестиционите активности се во износ од МКД 1.001.072 илјади. Меѓутоа мора да се напомене дека овој износ е de facto нетиран за износите за кои се направени исправки на постојаните средства. Имено во 2017 година по одлука на УО бр.02-8250/44/10.2 од 29.12.2016 година, направена е исправка на вредност на рудниците во Осломеј во износ од МКД 352.335 илјади. Исто така поради откажувањето на кредитната линија која ни беше на располагање од ЕБРД за изградба на ХЕ Бошков мост, направена е исправка на вредноста за провизии и останати трошоци поврзани со овој кредит акои согласно МСС се капитализирани во набавната вредност на ова средство, во износ од МКД 125.664 илјади.

Најголем дел од инвестиционите активности се во вложувања во рудници во РЕК Битола, во одделот за ИТ и ТК на АД ЕЛЕМ, ски центарот на Попова шапка и вложувањата во Административни згради на АД ЕЛЕМ Скопје.

Тековните средства

Залихи

Од вкупната залиха најголем дел опфаќаат резервните делови односно 74,26%, додека вкупните залихи на РЕК Битола учесуваат со 68,95 % во вкупните залихи на АД ЕЛЕМ.

Во Билансот на состојба прикажан погоре во износот на залихите се вклучени и аванси дадени за тековни средства во износ од МКД 104.682 илјади.

Во табелата во продолжение дадена е структурата на залихите по категории и по Подружници:

Во 000 денари

ПОДРУЖНИЦИ	Залихи на сировини и материјали	Залихи на резервни делови	Залихи на ситен инвентар	Залиха на недовршено производство	Вкупно залихи на 31.12.2017	%	Вкупно залихи на 31.12.2016	%	2017/2016
ДИРЕКЦИЈА	1.712	5	51	0	1.769	0,08%	3.217	0,14%	-45,01%
ХЕС МАВРОВО	6.783	5.021	2.057	0	13.861	0,62%	14.446	0,61%	-4,05%
ХЕС ЦРН ДРИМ	7.540	2.987	1.785	0	12.312	0,55%	12.864	0,54%	-4,29%
ХЕЦ ТИКВЕШ	3.520	6.991	230	0	10.741	0,48%	11.128	0,47%	-3,48%
РЕК БИТОЛА	139.307	1.364.113	12.232	34.241	1.549.893	68,95%	1.612.021	67,72%	-3,85%
РЕК ОСЛОМЕЈ	181.614	271.278	0	171.043	623.935	27,76%	693.521	29,13%	-10,03%
ХЕЦ ТРЕСКА	745	13.555	3.141	0	17.441	0,78%	17.439	0,73%	0,01%
ЕНЕРГЕТИКА	11.110	5.446	1.438	0	17.994	0,80%	15.893	0,67%	13,22%
ВКУПНО	352.331	1.669.396	20.935	205.284	2.247.946	100,00%	2.380.529	100,00%	-5,57%

Во побарувања од купувачите структурата е следна:

Во 000 денари

ПОБАРУВАЊА	31.12.2016	%	31.12.2017	%	2017/2016
ЕВН	2.363.640	84,69%	2.156.983	89,40%	-8,74%
Побарувања од државни институции (по делбен биланс со ЕВН)	170.850	6,12%	100.501	4,17%	-41,18%
МЕПСО	247.734	8,88%	193.493	8,02%	-21,89%
Останати побарувања	8.621	0,31%	163.628	6,78%	1798,02%
ВКУПНО	2.790.845	100,00%	2.412.605	100,00%	-13,55%

Намалувањето на побарувањата од државни институции не се должи на наплата на побарувањата туку на различно евидентирање. Имено направена е рекласификација на дел од краткорочните побарувања по овој основ кои долго време немале наплата (а чија претходна класификација била направена согласно склучени спогодби). Истите се рекласифицирани во долгорочни, и претходно за нив е направена исправка на вредност.

Во периодот 01.01 - 31.12.2017 година, направени се исправки на побарувања во износ од 14.991 илјади МКД со оглед дека се изгубени споровите со дел од државните институции за побарувања преотстапени по делбен биланс со ЕВН.

II. ПАСИВА

КАПИТАЛ

Во капиталот нема некои позначајни промени освен промените во акумулираната добивка кои се резултат на добивката за периодот во износ од 527.772 илјади МКД .

Во нематеријалните средства се евидентираат концесиите како и истражувањата и студиите за нови проекти.

Во ставката **Резерви** влегуваат:

ОПИС	Во 000 денари		
	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2017 План
Резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	690.549	773.041	742.474
Резервирања за користи на вработените	339.043	345.825	309.328
Останати долгорочни резервирања	323.467	253.189	145.282
Ревалоризациони резерви и законски резерви	1.067.766	1.067.766	1.067.766
ВКУПНО	2.420.826	2.439.821	2.264.851

Останати долгорочни резервирања се однесуваат на резервирањата што се прават за судски спорови, природни богатства и останати трошоци за вработени.

Долгорочни обврски

Долгорочните обврски се однесуваат на обврски по земени кредити од банки, како што е прикажано во табелата:

Во 000 денари		
Состојба на долгорочни на 31.12.2017		
ОПИС	Каматна стапка	Главнина
Комерцијална банка (КОГЕЛ)	6M euribor + 2,5 %	491.760
Делфа банка	6M euribor+2,75%	605.500
KFW банка - Германија (Man Takraf) *	5,01	0
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+4,75%	922.361
Дојче банка (Tisenkrup-Germanija)	12M euribor+1,55%	172.086
Дојче банка (Вавкок)	12M euribor+1,675%	1.717.266
KFW банка - Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	1.171.238
KFW банка - Германија (ветерен пакр)	3,3	1.638.297
KFW Банка Германија (Топлификација)	1,50%	15.839
Вкупно		6.734.347

*Кредитот за KFW банка – Германија (Man Takraf) не е отплатен заклучно со 31.12.2017 година, меѓутоа ќе се отплати во 2018 година, а согласно МСС се прави рекласификација на отплатите за тековната година што следи од долгорочни на краткорочни на 31.12 во претходната година.

Тековни обврски

Обврските кон добавувачи во износ од МКД 831.662 илјади денари се однесуваат на обврски кон домашни и странски добавувачи. Истите се намалени за МКД 672.550 илјади во однос на 31.12.2016 што се должи на одличната ликвидност на компанијата како и успешното управување со трошоците.

Краткорочни кредити

Се однесуваат на делот од долгорочните обврски кои АД ЕЛЕМ ги има за плаќање во тековната година. Во продолжение во две табели ќе ја прикажеме исплатената обврска по краткорочни кредити во првата половина, како и преостанатите обврски по краткорочни кредити до крајот на тековната година.

Табела 1 – Исплатени обврски по краткорочни кредити во период 01.01. – 31.12.2017

Во 000 денари

Кредит по банка	Каматна стапка	Главнина	Камата	Вкупно исплати 01.01-31.12.2017
Светска банка	libor+0,5%	82.132	541	82.673
Депфа банка	6M euribor+2,75%	201.864	24.732	226.596
KFW банка Германија (Man Takraf)	5,01	88.768	7.298	96.066
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+4,75%	167.676	53.028	220.704
Дојче банка (Tisenkrup-Germanija)	12M euribor+1,55%	114.706	5.043	119.749
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	261.764	30.300	292.064
KFW Банка Германија (ветерен парк)	3,30%	310.439	65.282	375.721
KFW Банка Германија (ревитализација)	12M euribor-0,3%	166.645	0	166.645
Светска банка (Луково поле)	12M USDLIBOR+0,6%	17.247	556	17.803
ВКУПНО		1.411.241	186.780	1.598.021

Табела 2 – Преостанати обврски по краткорочни кредити за период од 01.01.2018 - 31.12.2018 година

Во 000 денари

Кредит по банка	Каматна стапка	Главнина	Камата	Отплати за период 01.01-31.12.2018
Депфа банка	6M euribor+2,75%	201.874	17.933	219.807
KFW Банка Германија (Man Takraf)	5,01 0%	77.179	2.755	79.934
Стопанска банка (Power machines-Rusija)	1M euribor+4,75%	167.702	45.011	212.713
Дојче банка (Tisenkrup-Germanija)	12M euribor+1,55%	114.724	2.799	117.523
Дојче банка (Babkok)	12M euribor+1,675%	261.806	27.784	289.590
KFW Банка Германија (ветерен парк)	12M euribor-0,3%	310.036	55.717	365.753
KFW Банка Германија (ревитализација)	3,3	166.640	0	166.640
ВКУПНО		1.299.961	151.998	1.451.959

В. ИЗВЕШТАЈ ЗА ГОТОВИНСКИОТ ТЕК

Готовинскиот тек за период 01.01.2017 – 31.12.2017 година е следен:

ОПИС	Во 000 денари
	31.12.2017
Нето добивка/ загуба	527.772
Амортизација	2.637.499
Даноци	85.656
Вкупно	3.250.927
Даноци	(85.656)
Промени во побарувања од купувачи	400.446
Промени во останати побарувања	(147.354)
Промени во залихи	77.988
Промени во останати тековни средства	(360.899)
Промени во добавувачи	(672.550)
Промени во останати обврски	(285.983)
Готовински тек од оперативни активности	2.176.920
Промени во нематеријални средства	38.451
Промени во земјишта и згради	1.156.138
Промени во опрема и машини	1.456.655
Промени во останати фиксни средства	(1.218.533)
Промени во останати финансиски средства	203.715
Амортизација	2.637.499
Готовински тек од иностивестициони активн	(1.001.072)
Слободен готовински тек (Free cash flow)	1.175.847
Дивиденди	-
Промени во долгорочни кредити	(835.742)
Промени во краткорочни кредити	(134.799)
Промени во останати долгорочни обврски	-
Промени во акционерски капитал	(190)
Промени во резерви	18.957
Промени во задржана добивка	527.772
Добивка/загуба за финансиската година	527.772
Готовински тек од финансиски активности	(951.774)
Нето готовински тек	224.074
Парични средства на почеток на година	57.446
Парични средства на крај на година	281.520

Готовински тек е направен за добивање на пореална слика за движењето на сите готовински приливи и одливи во зависност од тоа за што се употребени и од каде потекнуваат.

Некои позначајни показатели

Показателите се пресметани врз база на прочистен биланс на состојба т.е. намален за интерните односи и АВР и ПВР.

ОПИС	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2017 план
Показател за тековна ликвидност	1,482	2,179	1,078
Брза ликвидност	0,840	1,304	0,565
Показател за финансиска задолженост	0,194	0,178	0,249
Показател за вкупна задолженост	0,242	0,207	0,318
Equity ratio	0,758	0,793	0,687
Financial debt equity ratio	0,255	0,224	0,363
Debt equity ratio	0,319	0,261	0,456
Поверток на актива	1,7962	1,1587	0,0420
Поверток на капитал	2,3869	1,4610	0,0612
ЕБИТ/прошоци за камата	5,421	5,606	1,721
Денови на врзување на залихи	177	177	117
Денови на врзување на побарувања	74	70	56
Денови на плаќање на обврски кон добавувачи	110	62	128

Показателот за тековна ликвидност е мерило на способноста за плаќање на обврските и означува колку пати се состојат тековните обврски во тековните средства односно колку од тековните обврски се покриени со тековни средства. Од показателите гледаме дека тековните обврски се покриени 2,179 пати со тековни средства и ваквата ликвидност покажува подобрување за разлика од последниот анализиран период 31.12.2016 кога овој показател изнесувал 1,482. Показателот за брза ликвидност е поверодостоен за нашата компанија бидејќи залихите во АД ЕЛЕМ секако не се наменети за продажба односно од нив не можеме да очекуваме зголемување на ликвидноста. Колку показателите за тековна и брза ликвидност се поголеми толку е подобро за компанијата. Овој треба да изнесува барем 1, за анализираниот период е малку повисок од овој параметар, изнесува 1,304 и покажува значително подобрување за разлика од 31.12.2016 година.

Показателите на задолженост покажуваат подобрување поради редовната исплата на обврските по кредити.

Показателите на поврат на актива и капитал и покриеност на камата се слика на добриот финансиски резултат на за овој период.

Деновите на врзување на побарувања покажуваат подобрена наплата односно зголемени приходи во однос на износот на побарувањата на 31.12.2016.

Деновите на плаќање на обврските покажуваат навремено плаќање на обврските, односно подобрената исплата на обврските кон добавувачи се гледа и од паричниот тек.

Сите показатели од погорната табела покажуваат подобрување односно солидна состојба на компанијата.

Изработил:
Владимир Славковски

Директор на сектор финансии
Добрила Стефаноска дипл.екк.

Прилог 2: ГОДИШНА СМЕТКА ЗА 2017 ГОДИНА

EMSC: 06023754

Целоно име: Акционерско друштво за производство на електрична енергија ЕЛЕКТРАНИ НА МАКЕДОНИЈА во државна сопственост Скопје

Вид на работа: 450

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2017

Листа на приклучени
документи:
Објаснувачки белешки
финансиски извештаи**Биланс на состојба**

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправна на вредноста за тековна година	Претходна година
1	-- АКТИВА: А. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	40.304.272.456,00			41.940.698.838,00
2	-- I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	616.328.479,00			654.779.405,00
3	-- Издатоци за развој	345.879.662,00			391.585.786,00
4	-- Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	8.015.717,00			18.238.508,00
7	-- Нематеријални средства во подготовка	262.433.100,00			244.955.111,00
9	-- II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	38.813.378.489,00			40.207.639.358,00
10	-- Недвижности (011+012)	17.948.415.749,00			19.104.553.834,00
11	-- Земјите	4.670.140.943,00			4.665.899.468,00
12	-- Градежни објекти	13.278.274.806,00			14.438.654.366,00
13	-- Постројки и опрема	14.364.394.664,00			15.821.050.075,00
14	-- Транспортни средства	26.035.199,00			48.928.183,00
15	-- Алат, логоски и канцелариски инвентар и мебел	106.668.856,00			96.331.412,00
16	-- Биолошки средства	25.894,00			25.894,00
17	-- Аванси за набавка на материјални средства	476.780.813,00			531.403.631,00
18	-- Материјални средства во подготовка	5.730.531.658,00			4.440.626.816,00
19	-- Останати материјални средства	160.525.626,00			164.719.513,00
21	-- IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	872.715.025,00			878.815.023,00
23	-- Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	866.579.708,00			815.179.707,00
25	-- Побарувања по дадени долгорочни заеми	174.305,00			174.305,00
26	-- Вложувања во долгорочни хартии од вредност (027+028+029)	9.051,00			9.051,00
27	-- Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	9.051,00			9.051,00
30	-- Останати долгорочни финансиски средства	5.951.961,00			13.451.960,00
31	-- V. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (032+033+034)	1.850.493,00			249.465.052,00
34	-- Останати долгорочни побарувања	1.850.493,00			249.465.052,00
36	-- Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	5.770.735.671,00			17.132.785.401,00
37	-- I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	2.247.945.810,00			2.380.528.973,00
38	-- Залихи на сировини и материјали	252.330.584,00			294.189.897,00
39	-- Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и запорници	1.690.331.902,00			1.652.452.985,00
41	-- Залихи на готови производи	205.283.524,00			433.886.091,00
45	-- III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	2.687.315.861,00			14.508.878.847,00
48	-- Побарувања од поврзани друштва	44.755.628,00			11.623.096.798,00

47	-- Побарувања од купувачи	2.412.804.721,00	2.790.845.343,00
48	-- Побарувања за дадени аванси на добавувачи	82.477.732,00	50.087.393,00
49	-- Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	34.453.913,00	26.060.045,00
50	-- Побарувања од вработените	3.518.147,00	3.490.874,00
51	-- Останати краткорочни побарувања	109.505.720,00	16.290.397,00
52	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИОСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	553.954.415,00	185.931.667,00
57	-- Побарувања по дадени заеми	227.665,00	227.665,00
58	-- Останати краткорочни финансиски средства	553.726.750,00	185.704.002,00
59	-- V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	281.519.785,00	57.445.914,00
60	-- Парични средства	281.519.785,00	57.445.914,00
62	-- VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	90.153.615,00	7.956.768.787,00
63	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	46.165.161.742,00	67.030.253.026,00
64	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	60.848.248,00	60.621.287,00
65	-- ПАСИВА : А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	35.269.442.950,00	34.841.860.473,00
66	-- I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	33.170.925.718,00	33.171.115.412,00
70	-- V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	1.022.392.693,00	1.022.392.693,00
71	-- VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	45.373.445,00	45.373.446,00
74	-- Останати резерви	45.373.445,00	45.373.446,00
75	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	842.279.166,00	
76	-- VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	239.300.244,00	239.300.244,00
77	-- IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	527.772.171,00	842.279.166,00
81	-- Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	10.710.089.753,00	24.269.508.024,00
82	-- I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	1.372.016.899,00	1.353.059.893,00
83	-- Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	345.825.367,00	339.043.439,00
84	-- Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	1.026.191.532,00	1.014.016.454,00
85	-- II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	6.734.346.697,00	7.570.088.253,00
90	-- Обврски по заеми и кредити	6.734.346.697,00	7.570.088.253,00
95	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	2.603.726.157,00	15.346.399.878,00
96	-- Обврски спрема повозани друштва	77.954.578,00	11.623.066.798,00
97	-- Обврски спрема добавувачи	830.293.250,00	1.502.990.493,00
98	-- Обврски за аванси, депозити и кауции	1.368.285,00	1.221.141,00
99	-- Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плати	95.294.880,00	95.535.427,00
100	-- Обврски кон вработените	188.435.208,00	366.419.685,00
101	-- Тековни даночни обврски	14.223.218,00	223.624.714,00
104	-- Обврски по заеми и кредити	1.374.931.037,00	1.309.730.392,00
108	-- Останати краткорочни обврски	21.225.621,00	23.771.228,00
109	-- V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ ВО ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	85.629.039,00	7.918.884.529,00
111	-- ВКУПНО ПАСИВА : ГЛАВНИНА, РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	46.165.161.742,00	67.030.253.026,00
112	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА-ПАСИВА	60.848.248,00	60.621.287,00

Биланс на успех

Означба за	Опис	Мето за гласање	Бруто за	Исправка на	Претходна
------------	------	-----------------	----------	-------------	-----------

АОП

		година	тековна година	вредност за тековна година	година
201	-- I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	13.428.035.481,00			13.908.753.522,00
202	-- Приходи од продажба	12.835.911.377,00			13.230.401.103,00
203	-- Останати приходи	191.347.210,00			194.060.373,00
204	-- Залихи на готови производи и недокорчено производство на почетокот на годината	433.886.091,00			329.133.382,00
205	-- Залихи на готови производи и недокорчено производство на крајот на годината	205.283.524,00			433.886.091,00
206	-- Капитализирано сопствено производство и услуги	400.776.294,00			484.292.046,00
207	-- II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	12.104.451.772,00			12.855.775.749,00
208	-- Трошоци за сировини и други материјали	2.602.588.521,00			2.625.640.304,00
209	-- Набавна вредност на продадените стоки	538.920.182,00			92.234.940,00
211	-- Услуги со карактер на материјални трошоци	1.487.169.829,00			2.385.877.211,00
212	-- Останати трошоци од работењето	575.663.263,00			751.283.815,00
213	-- Трошоци за вработени (214+215+216+217)	3.519.979.417,00			3.392.111.817,00
214	-- Плати и надоместоци на плата (нето)	2.245.834.232,00			2.177.142.369,00
215	-- Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	201.818.336,00			195.238.585,00
216	-- Придоноси од задолжително социјално осигурување	905.056.166,00			877.577.404,00
217	-- Останати трошоци за вработените	167.270.683,00			142.153.379,00
218	-- Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	2.637.498.642,00			2.522.523.580,00
219	-- Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	477.709.938,00			352.334.990,00
220	-- Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековните средства	18.485.208,00			162.153.295,00
221	-- Резервирања за трошоци и ризици	132.779.441,00			331.968.874,00
222	-- Останати расходи од работењето	113.657.131,00			339.646.913,00
223	-- III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	40.012.996,00			32.329.879,00
230	-- Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	18.983.501,00			13.909.750,00
231	-- Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	21.029.495,00			18.420.129,00
234	-- IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	521.565.769,00			233.129.921,00
239	-- Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	205.301.096,00			227.926.773,00
240	-- Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	17.438.496,00			5.203.148,00
243	-- Останати финансиски расходи	298.826.177,00			
246	-- Добивка од редовното работење (201+223+244)-(204-205+207+234+245)	613.428.369,00			956.930.440,00
249	-- Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	613.428.369,00			956.930.440,00
252	-- Данок на добивка	85.656.198,00			114.651.274,00
255	-- НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	527.772.171,00			842.279.166,00
257	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	4.847,00			4.010,00
258	-- Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00			12,00
260	-- Добивка за годината	527.772.171,00			842.279.166,00
288	-- Вкупна сеопфатна добивка за годината (260+286) или (286-270)	527.772.171,00			842.279.166,00

Одјел за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
601	-- Набавна вредност на издатоци за развој за сопствени цели (интерен проект)	950.478.630,00			844.260.312,00
607	-- Акмулирана амортизација на издатоци за развој за сопствени цели	604.598.988,00			452.674.526,00
608	-- Сегашна вредност на издатоци за развој за сопствени цели (< или = АОП 003 од БС)	345.879.642,00			391.585.786,00
613	-- Набавна вредност на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба	28.348.901,00			18.230.918,00
615	-- Акмулирана амортизација на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба	20.333.184,00			15.422.989,00
616	-- Сегашна вредност на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба (< или = АОП 004 од БС)	8.015.717,00			2.807.929,00
625	-- Земјишта	4.670.140.943,00			4.665.899.468,00
631	-- Набавна вредност на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење на дејност	57.932.620.890,00			58.206.276.490,00
633	-- Акмулирана амортизација на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење на дејност	44.654.346.084,00			43.767.622.125,00
634	-- Сегашна вредност на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење на дејност (< или = АОП 012 од БС)	13.278.274.806,00			14.438.654.365,00
647	-- Набавна вредност на повеќегодишните насади	52.240,00			52.240,00
649	-- Акмулирана амортизација на повеќегодишните насади	52.240,00			52.240,00
651	-- Набавна вредност на основното стадо	25.894,00			25.894,00
654	-- Сегашна вредност на основното стадо (< или = АОП 016 од БС)	25.894,00			25.894,00
656	-- Книги, слики, вајарски дела, музејски експонати, предмети од архивско граѓа и слично	1.158.540,00			1.158.555,00
660	-- Вложувања во природни богатства во подготовка	1.475.281,00			1.475.281,00
662	-- Краткорочни заеми и кредити дадени на трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата (< или = АОП 052 од БС)	227.665,00			227.665,00
667	-- Вложувања во удели во трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата	1.235.267.628,00			1.191.367.628,00
668	-- Трговски кредити и аванси дадени на трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата	581.312.443,00			568.070.794,00
671	-- Останати побарувања од трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата	1.041.177.944,00			1.052.655.921,00
676	-- Долгорочни обврски по заеми и кредити кон трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата (< или = АОП 085 од БС)	491.760.000,00			43.767.723,00
678	-- Осковена главнина (сопственички капитал) во акции поседувани од други трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија регистрирани во земјата (< од АОП 065 од БС)	33.170.925.719,00			31.171.115.412,00
684	-- Трговски кредити и аванси од трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата	598.788,00			469.817,00

687	-- Останати обарски кон трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни претпријатија, во земјата	26.304.998,00	26.223.746,00
692	-- Приходи од продажба на производи, стови и услуги на домашен пазар (< или = АОП 202 од БУ)	12.451.427.657,00	12.822.773.654,00
696	-- Приходи од наемнина (< или = АОП 202 од БУ)	2.890.506,00	3.137.577,00
702	-- Добивки од продажба на материјали (< или = АОП 203 од БУ)		186.003,00
704	-- Наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обарски (< или = АОП 203 од БУ)	46.803.492,00	47.636.736,00
710	-- Останати приходи од работењето (< или = АОП 203 од БУ)	142.200.843,00	145.717.022,00
711	-- Приходи од наплатени пенали, неподигнати капари, отсталнини, награди и слично (< или = АОП 203 од БУ)	2.603.896,00	43.080,00
712	-- Приходи од поранешни години (< или = АОП 203 од БУ)	1.916.062,00	483.533,00
717	-- Трошоци за сировини и материјали (< или = АОП 208 од БУ)	21.731.360,00	23.953.361,00
720	-- Канцелариски материјали (< или = АОП 208 од БУ)	5.459.789,00	5.041.163,00
722	-- Униформни-заштитна облека и обувања	7.314.896,00	6.694.225,00
723	-- Материјал за чистење и одржување (< или = АОП 208 од БУ)	3.564.467,00	2.446.015,00
724	-- Вода (< или = АОП 208 од БУ)	132.537.958,00	133.434.376,00
725	-- Потрошена електрична енергија (< или = АОП 208 од БУ)	1.078.233.282,00	1.021.938.590,00
726	-- Потрошени енергетски горива (< или = АОП 208 од БУ)	784.797.324,00	715.893.110,00
727	-- Потрошени резервни делови и материјали за одржување (< или = АОП 208 од БУ)	516.840.636,00	664.361.393,00
728	-- Отпис на ситен инвентар, амбалажа и автогуми (во производство) (< или = АОП 208 од БУ)	9.982.946,00	13.364.387,00
729	-- Транспортни услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	6.580.544,00	7.493.370,00
730	-- Транспортни услуги во странство (< или = АОП 211 од БУ)	13.481,00	4.590,00
731	-- ПТТ услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	15.005.116,00	6.185.075,00
732	-- ПТТ услуги во странство (< или = АОП 211 од БУ)	45.784,00	
733	-- Надворешни услуги за изработка на производи (лон производство) (< или = АОП 211 од БУ)	16.568.765,00	17.802.902,00
735	-- Наемнини за деловни просторин во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	10.099.455,00	6.407.865,00
736	-- Наемнини за опрема (< или = АОП 211 од БУ)	475.558,00	75.907,00
738	-- Трошоци за истражување (< или = АОП 211 од БУ)	37.483.284,00	29.796.223,00
740	-- Вкalkулирани надомести за време на боледување	24.380.583,00	21.986.816,00
744	-- Регрис за годишен одмор (< или = АОП 217 од БУ)	74.537.822,00	
745	-- Поношти (< или = АОП 217 од БУ)	17.312.126,00	18.801.541,00
747	-- Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци (< или = АОП 217 од БУ)	7.680.992,00	4.036.037,00

748

748	-- Дневници за службени патувања (< или = АОП 217 од БУ)	4.464.868,00	6.794.263,00
749	-- Надомести на трошоците на вработените и подароци (< или = АОП 217 од БУ)	48.171.328,00	35.033.857,00
750	-- Надоместок за сместување и исхрана на терен (< или = АОП 217 од БУ)	2.247.467,00	1.811.989,00
753	-- Трошоци за организирана исхрана во текот на работа (< или = АОП 217 од БУ)	45.923.861,00	33.221.868,00
757	-- Трошоци за надомест и други приманиа на надворешни членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	1.633.453,00	948.322,00
758	-- Трошоци за спонзорства (< или = АОП 212 од БУ)	46.914.895,00	45.325.064,00
759	-- Репрезентација (< или = АОП 212 од БУ)	6.628.525,00	7.711.263,00
760	-- Премии за осигурување на имот (< или = АОП 212 од БУ)	139.630.552,00	167.284.543,00
761	-- Надомест за банкарски услуги (< или = АОП 212 од БУ)	12.025.615,00	13.996.813,00
762	-- Даноци кои не зависат од резултатот (< или = АОП 212 од БУ)	26.748.751,00	31.237.995,00
763	-- Приднеси кои не зависат од резултатот (< или = АОП 212 од БУ)	128.951.405,00	124.565.793,00
764	-- Членарини на здруженијата во земјата и странство (< или = АОП 212 од БУ)	7.908.395,00	1.545.525,00
765	-- Останати трошоци на работењето (< или = АОП 212 од БУ)	128.085.696,00	282.226.144,00
766	-- Казни, пенали надоместоци за штети и друго (< или = АОП 222 од БУ)	16.359.800,00	8.517.840,00
771	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	4.847,00	4.810,00

Структура на приходи по дејности

Ознаки за АОП	Опис	Мето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправна на вредноста за тековна година	Претходна година
2285	- 35.11 - Производство на електрична енергија	13.468.048.477,00			

Изјавуван, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.